Kinh tế - 2

Kinh tế

Kinh tế (2)
Bẫy trung bình
“Điều gì khó khăn nhất khi đầu tư vào Việt Nam?”
Chính phủ Việt Nam muốn thành lập các hội đoàn phủ kín cộng đồng người Việt ở nước ngoài
Intel gác lại kế hoạch tăng gấp đôi sản xuất chip tại Việt Nam, theo nguồn tin của Reuters
Intel gác đầu tư vào Việt Nam nhưng vẫn xây nhà máy ở những đâu?
Intel chọn tăng đầu tư ở Ba Lan vì Việt Nam thiếu điện và quan liêu hơn rất nhiều?
Bộ trưởng KH&ĐT: Intel dừng mở rộng còn có nguyên nhân Việt Nam áp dụng "thuế tối thiểu toàn cầu"
Tham vọng sản xuất linh kiện bán dẫn của Việt Nam : Một kế hoạch tốn kém, khó thu hút đầu tư Mỹ
Việt Nam tính xây nhà máy bán dẫn đầu tiên, lãnh đạo doanh nghiệp Mỹ cảnh báo chi phí cao
Việt Nam : Nhen nhóm tham vọng vào tốp đầu các nước sản xuất đất hiếm
Kế hoạch của Việt Nam nhằm làm giảm sự thống trị về đất hiếm của Trung Quốc
Việt Nam nhắm đến mục tiêu nâng sản lượng đất hiếm lên hai triệu tấn/năm vào năm 2030
VN bắt các lãnh đạo ngành đất hiếm giữa kế hoạch thách thức sự thống trị của TQ
Liệu Việt Nam có đủ khả năng dấn sâu vào ngành công nghệ bán dẫn?
Mỹ siết việc nhập hàng điện tử Việt Nam, Malaysia vì dính đến lao động cưỡng bức ở TQ
Liệu Việt Nam có tránh được vết xe đổ của Trung Quốc?
Việt Nam bắt chước mô hình thị trường chứng khoán Trung Quốc để tìm cách nâng cấp chỉ số và thúc đẩy đầu tư
Việt Nam nên làm gì để tránh khủng hoảng bất động sản như Trung Quốc?
Suy thoái mô hình Trung Quốc, hàm ý cho Việt Nam
Bán khoản nợ vay và tài sản bảo đảm để thu hồi nợ quá hạn: Ngân hàng giống dịch vụ cầm đồ
Chứng khoán Tân Việt bị đình chỉ hoạt động
Công ty Novaland của Việt Nam tổ chức họp Hội đồng Quản trị trong bối cảnh áp lực từ các chủ nợ
Thị trường bất động sản của Việt Nam đang dư thừa loại hình sản phẩm nào?
Bamboo Airways bị phong tỏa tài khoản vì nợ thuế hàng triệu đô la
Hãng Bamboo dừng bay quốc tế giữa lúc cựu chủ tịch Trịnh Văn Quyết bị đề nghị truy tố
Bamboo Airways ngừng các đường bay dài trong lúc ‘tái cơ cấu’
Kinh tế Việt Nam: Nhà máy chật vật khi giới trẻ không muốn làm công nhân

Từ chuyện dệt may gia công: ‘Tầm nhìn’, nhìn vào đâu, nhìn cho ai?

Bẫy trung bình

Capture à partir de :baotiengdan

Nguyễn Đắc Kiên

17-10-2023

Trong cuộc trò chuyện mới đây với nhà báo Kim Hạnh, bà Phạm Chi Lan có nhắc đến lời cảnh báo từ năm 2010 của ông Homi Kharas, chuyên gia kinh tế trưởng của Ngân hàng Thế giới (WB), tại hội nghị WB công bố Việt Nam thoát khỏi ngưỡng nước nghèo bước vào nhóm các nước có thu nhập trung bình, tổ chức tại khách sạn Sheraton Hà Nội.

Khi đó, ông Homi Kharas cảnh báo Việt Nam có “nguy cơ rơi vào bẫy thu nhập trung bình là rất lớn”. Ông lấy dẫn chứng, các nước xung quanh như Malaysia, Thái Lan, Indonesia v.v. đều là những nước vượt qua ngưỡng nghèo rất sớm so với Việt Nam nhưng hiện (năm 2010) vẫn loay hoay ở mức thu nhập trung bình.

Bà Phạm Chi Lan kể tiếp: “Sau hội nghị tôi ra nói cảm ơn ông đã cảnh báo, nhưng tôi lo là Việt Nam còn rơi vào bẫy thu nhập trung bình thấp, chứ không phải thu nhập trung bình. Ông Homi Kharas mới nói: Có thể như vậy thật, nhưng tôi không thể nói thẳng ra. Chuyện đó Việt Nam các bạn phải biết với nhau để cố gắng vượt lên, từ mức thu nhập trung bình thấp lên mức vừa rồi lên trung bình cao. Điều đó đòi hỏi rất nhiều nỗ lực và cải cách mới có thể được”.

Đến nay, 2023, ngoài Malaysia và Thái Lan đã lên mức thu nhập trung bình cao, thì Việt Nam lẫn Indonesia v.v. vẫn loay hoay ở mức thu nhập trung bình thấp, đúng như lời cảnh báo của ông Homi Kharas năm nào.

Nhưng chuyện này tôi sẽ nói sau, bữa nay tôi muốn nói đến một thứ bẫy trung bình khác, có thể ít vĩ mô hơn, nhưng về sâu xa nó cũng thiết thân gắn bó với cái bẫy trung bình nói ở trên.

Về nguyên tắc, một nhà làm phim tìm vào trường học như một cách bán vé sỉ (số lượng lớn) thì không có gì là sai cả. Nó cũng giống như nhà sản xuất phần mềm tìm vào kênh trường học bán các ứng dụng số (tôi có nói bữa trước) vậy. Họ không sai.

Vấn đề ở đây là họ đang lợi dụng ưu thế áp đặt của kẻ mạnh (nhà trường, thầy cô) đối với những người yếu thế (học trò, phụ huynh) để bán một sản phẩm mà, hoặc là người mua không có nhu cầu, hoặc là có chất lượng thấp đến mức họ sẽ không chấp nhận mua trong hoàn cảnh bình thường.

Bằng cách làm này, các nhà sản xuất có thể dễ dàng đạt được mục đích mĩ mãn về thương mại, nhưng đó là thành quả ngắn hạn. Về dài hạn, thành công quá dễ dàng về mặt thương mại có thể sẽ làm thui chột đi năng lực sáng tạo, và động lực để đổi mới, cải tiến sản phẩm của họ. Bởi vì họ thấy với một sản phẩm trung bình, thậm chí tệ hại, họ vẫn bán được và thu lợi nhuận cao thì đâu cần nhọc công đổi mới, cải tiến chi cho mệt, đúng không?

Đây chính là một loại bẫy trung bình.

Tỷ phú Phạm Nhật Vượng có thể xem là một (case study) điển hình của loại bẫy trung bình này. Tại sao ông Vượng có thể dễ dàng thành công với bất động sản nhưng lại thất bại với tất cả các lĩnh vực khác mà ông từng nhảy vào?

Câu trả lời có lẽ đã được chính ông Vượng hé lộ trong một video clip ông nói chuyện với nhân viên Viettel cách đây vài năm. Trong clip đó ông Vượng kể chuyện sa thải một giám đốc điều hành “Tây lông” sau một thời gian ngắn vị này giúp ông xây dựng lên hệ thống bán lẻ Vinmart. Khi đó ông nói đại loại kiểu: bọn “Tây lông” nó không hiểu Việt Nam, nên ông buộc phải thay thế bằng người Việt, và lập tức thấy ngon hơn, vận hành trơn tru hiệu quả hơn rất nhiều.

Ừ. Chết ở cái chỗ lập tức thấy “ngon hơn, vận hành trơn tru” hơn đó đó. Cái bọn “Tây lông” mà ông ngứa mắt ấy, nó làm việc theo nguyên tắc, theo kỷ luật quản trị nghiêm ngặt. Nó sẽ làm khó cho nhân viên của ông, và rất nhiều khi cả chính ông nữa. Giống như khi đi vào cao tốc, muốn quay xe có khi ông phải đi cả chục, trăm ki-lô-mét mới quay đầu được, nhưng ông và nhân viên của ông đi đường làng quen rồi, thích dừng-đỗ-quay xe, đi theo lối tắt, lối mở bất cứ lúc nào cũng được, bây giờ “Tây lông” người ta bắt phải đi cả chục, cả trăm ki-lô-mét mới cho quay đầu thì chịu sao nổi?

Ông thấy nguyên tắc, tiêu chuẩn, quy trình quản trị của “Tây lông” rườm rà, ông muốn sửa chỗ nọ, cắt chỗ kia người ta không chịu (mà rõ là ông thuê về, trả lương nhé) thì ông chịu sao nổi. Phải đuổi cổ

ngay, đưa mấy đứa Việt Nam dễ bảo (lương thấp hơn nữa) vào, ông nói sao cũng chịu, vậy là “hiệu quả, trơn tru hơn”, đúng không?

Đúng. Quá đúng. Thế cho nên chỉ mấy năm sau ông bán Vinmart, ông đóng cửa Vsmart, ông ngừng sản xuất xe xăng v.v.

Trong khi với lĩnh vực bất động sản, chỉ cần chiếm được một khu đất đắc địa với giá rẻ, xây nhà lên bán là kiểu gì cũng có lời, thậm chí siêu lời, thì các lĩnh vực khác, như bán lẻ, hay sản xuất hàng công nghệ đòi hỏi lối tư duy, lối kỷ luật, và những nguyên tắc hoàn toàn khác, mà có thể ông Vượng không thể nào “tiêu hóa” nổi.

Những thứ nguyên tắc, tiêu chuẩn, những thứ kỷ luật quản trị nghiêm ngặt của bọn “Tây lông” mà ông thấy rườm rà đó, nó khiến ông Vượng và nhân viên của ông khó chịu trong ngắn hạn, nhưng nó sẽ giúp ông và công ty của ông đi đường dài, và phát triển bền vững.

Bi kịch là lối tư duy ngắn hạn “ăn xổi ở thì”, của ông Vượng không phải là cá biệt, thậm chí, nó khá phổ biến trong giới doanh nhân của chúng ta.

Làm sao vừa hạ giá thành, vừa nâng cao chất lượng sản phẩm mà vẫn sản xuất được nhiều hơn, thu được lợi nhuận cao hơn?

Kinh nghiệm của Tây Âu đã chỉ rõ rồi: phải tìm cách đổi mới quản trị, nâng cao năng suất, cải tiến công nghệ (người Tây Âu làm việc này từ thế kỷ 18-19, với những tấm gương về tinh thần đổi mới quản trị như Taylor, Fayol, xem: “Tổ chức công việc theo khoa học”, Nguyễn Hiến Lê, xuất bản lần đầu năm 1949). Nhưng không. Chúng ta chọn con đường dễ dãi hơn: bớt xén nguyên liệu, bớt xén quy trình, tăng giá bán sản phẩm. Đó là “tầm nhìn hạn hẹp”, là “tư duy ngắn hạn”, là lối “ăn xổi ở thì”, là con đường sẽ dẫn chúng ta đi thẳng vào “bẫy trung bình” vậy.

Chấp nhận, thỏa hiệp, chưa nói có khi còn dễ dãi tung hô những sản phẩm, nhưng thứ trung bình (kể cả trong lĩnh vực văn hóa, nghệ thuật), thì đỉnh cao của chúng ta sẽ mãi mãi ở mức “trung bình” mà thôi.

Ai cũng biết câu “kẻ thù của cái tốt nhất là cái tốt”, nhưng chúng ta có khi còn tệ hơn, đó dường như đang tôn vinh những thứ “trung bình”, những thứ “phẩm hạng thấp kém”. Vậy thì chúng ta sẽ đi tới đâu?

[Một góc nhìn về nghệ thuật]: Với tư cách người từng làm thơ, từng mày mò học viết văn và từng có ít nhiều quan tâm đến nghệ thuật, tôi mạo muội có vài nhận xét như vầy: Cái thiếu của chúng ta là những nhà phê bình nghệ thuật nghiêm khắc. Ta chỉ có những "con buôn" và những nhà phê bình tầm tầm dễ dãi. Bằng cách tung hô hay phê phán (để lấy le), họ không những chẳng thúc đẩy hay giúp nghệ sĩ mở ra các chân trời sáng tạo mới, mà thậm chí còn kéo người nghệ sĩ (nếu có manh nha vượt lên được) về cái mức tầm tầm của họ, và sau đó là dìm chết người nghệ sĩ xuống dưới vũng bùn của ảo vọng tiếng tăm và thành công chớp nhoáng.

"Điều gì khó khăn nhất khi đầu tư vào Việt Nam?"

Capture à partir de :baotiengdan
Nguyễn Minh Đức
22-9-2023

Ngồi nói chuyện với một luật sư nước ngoài có hàng chục năm kinh nghiệm tư vấn đầu tư tại nhiều nước trên thế giới, trong đó có Việt Nam, mình mới hỏi: "Điều gì khó khăn nhất khi đầu tư vào Việt Nam?"

Ông ta trả lời: "Sự khó tiên đoán của pháp luật, nhất là khâu thực thi."

Ông ta lấy ví dụ luôn về vấn đề phòng cháy chữa cháy đang rất nóng hiện nay. Về mặt pháp luật trên giấy mà nói, quy định PCCC của Việt Nam yêu cầu khá cao so với các nước thu nhập trung bình thấp.

Trước đây, khi thực thi, các cán bộ PCCC cũng đơn giản hóa, hoặc bỏ qua một số yêu cầu mà họ cho là không thực sự cần thiết. Quy định nào nhất định phải tuân thủ, quy định nào có thể linh hoạt là luật bất thành văn giữa những người làm thực tiễn.

Nhưng đến khi có vụ cháy lớn, chính quyền ra quân rà soát rầm rộ, và yêu cầu phải tuân thủ 100%. Đây là sự thay đổi về thực thi pháp luật một cách đột ngột, không có lộ trình, không thể dự liệu, chi phí lớn, nhiều trường hợp bất khả thi, thậm chí hồi tố, lật lại những quyết định trước đó của chính họ.

"Thực ra, nhà đầu tư đến từ nước tôi không ngại tuân thủ quy định, dù chi phí có thể cao. Nhưng quan trọng là phải rõ ràng từ đầu để bọn tôi còn lập kế hoạch. Bọn tôi không kinh doanh một mình. Mỗi lần thay đổi vậy là tôi phải đàm phán với ngân hàng, phải xin phép các cổ đông để điều chỉnh dòng tiền".

Ông ta nói thêm, không chỉ PCCC, cứ có vụ ngộ độc thực phẩm chết người, hay ô nhiễm môi trường nghiêm trọng, hoặc dư luận rộ lên một vấn đề gì đó là hệ thống chính quyền sẽ phản ứng rất mạnh, khiến các doanh nghiệp luôn ở thế bị động.

Mình mới nói: “Nước tôi vẫn hay nhảy từ thái cực này sang thái cực khác như vậy”. Ông ta gật đầu: “Chính xác”.

Mình mới nói thêm: “Tôi nghĩ một phần nguyên nhân là do hệ thống hành chính của Việt Nam bị chính trị hóa quá mạnh. Nó không hành động theo các tiêu chuẩn quản trị công mà theo áp lực chính trị, áp lực dư luận nhiều hơn. Điều đó cũng có cái hay là đôi lúc vấn đề được giải quyết rất nhanh, nhưng cái dở là sự thiếu ổn định của pháp luật và môi trường kinh doanh”.

Ông ta nói: “Ờ, đúng. Nhưng các ông có nghĩ đến giải pháp gì không?”

Mình trả lời: “Tôi nghĩ bản thân lãnh đạo cũng thích như vậy, vì quyền lực của họ mạnh hơn. Ở Việt Nam cũng có một số người kêu gọi cần có sự độc lập nhất định giữa hành chính và chính trị, nhưng có vẻ như xu hướng chính trị hóa ngày càng thắng thế”.

Chính phủ Việt Nam muốn thành lập các hội đoàn phủ kín cộng đồng người Việt ở nước ngoài

2023.11.11

Capture à partir de :RFA

Người Việt ở Mỹ diễu hành với cờ của VNCH và cờ Mỹ tại Washington hôm 26/5/2013 (minh hoạ). AFP

Chính phủ Việt Nam mong muốn thành lập các hội, đoàn của người việt tại 100% các địa bàn có cộng đồng người Việt ở nước ngoài với mục đích nhằm huy động nguồn lực người Việt Nam ở nước ngoài (NVNONN) tham gia phát triển đất nước trong giai đoạn đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Đây là nội dung của một quyết định mới được Phó thủ tướng Trần Lưu Quang ký vào ngày 10/11/2023 phê duyệt Đề án nhằm huy động nguồn lực người Việt Nam ở nước ngoài (NVNONN) tham gia phát triển đất nước trong giai đoạn đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Truyền thông Nhà nước trích dẫn quyết định này cho thấy Chính phủ Việt Nam xác định cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài là nguồn lực quan trọng đóng góp cho sự nghiệp xây dựng, phát triển và bảo vệ Tổ quốc. Vì vậy mục tiêu được đặt ra trong đề án này là tạo môi trường, cơ chế trong nước để NVNONN yên tâm gắn bó, phát huy nguồn lực của mình với đất nước. Xây dựng hành lang pháp lý để NVNONN cơ bản được hưởng môi trường pháp lý tương đương với người trong nước khi tiến hành các hoạt động đầu tư, kinh doanh, khoa học công nghệ, văn hóa thể thao, nhân đạo…

Đề án cũng nhìn nhận tầm quan trọng của nguồn tiền người Việt ở nước ngoài gửi về nước. Điều này thể hiện trong mục tiêu đặt ra là “duy trì đà tăng trưởng của kiều hối; thu hút ngày càng nhiều vốn đầu tư FDI của NVNONN”.

Liên quan đến việc kết nối với NVNONN, đề án mới đặt ra mục tiêu là củng cố mạng lưới NVNONN trên toàn thế giới. Hoàn thành xây dựng Đề án cơ sở dữ liệu về người Việt Nam ở nước ngoài. Phấn đấu 100% các địa bàn có đông cộng đồng NVNONN thành lập được các hội, đoàn.

Theo thống kê của Uỷ ban Nhà nước về người Việt Nam ở nước ngoài, Bộ Ngoại giao, tính đến cuối năm 2022, có khoảng hơn 5,3 triệu người Việt đang sinh sống, học tập, làm việc trên 130 quốc gia và vùng lãnh thổ, trong đó hơn 80% là ở các nước phát triển.

Về mặt kinh tế, tính đến cuối năm 2021, có 376 dự án của kiều bào đầu tư tại Việt Nam với tổng vốn đăng ký hơn 1,7 tỷ USD và hàng nghìn doanh nghiệp có vốn góp của kiều bào.

Kiều hối cũng được coi là nguồn thu quan trọng của Việt Nam. Theo thống kê của Ngân hàng Nhà nước, kiều hối về Việt Nam mỗi năm từ 10-12 tỷ USD.

Đảng Cộng sản Việt Nam từ năm 2003 đã có Nghị quyết 23 về phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc vì dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh, và Nghị quyết 36 về công tác với người Việt Nam ở nước ngoài, nhìn nhận tầm quan trọng của Việt Kiều mà họ thường gọi là “khúc ruột ngàn dặm”.

Tuy nhiên, vẫn có những ý kiến của các Việt Kiều ở các nước phát triển cho rằng Đảng và Chính phủ Việt Nam chưa thực tâm muốn đoàn kết với người Việt ở nước ngoài bằng nỗ lực hàn gắn vết thương chiến tranh, và vẫn còn cái nhìn thù địch với những người khác chính kiến.

Intel gác lại kế hoạch tăng gấp đôi sản xuất chip tại Việt Nam, theo nguồn tin của Reuters

07/11/2023
Reuters
An Tôn - VOA
Capture à partir de :voatiengviet

Nhà máy của Intel ở Khu Công nghệ cao Sài Gòn, Tp.HCM, Việt Nam.

Hãng Intel của Mỹ quyết định gác lại khoản đầu tư đã được lên kế hoạch ở Việt Nam, Reuters đưa tin hôm 7/11, dẫn lời một người được nghe thông báo về kế hoạch.

Theo Reuters, kế hoạch đầu tư đó lẽ ra có thể tăng gần gấp đôi hoạt động của Intel ở Việt Nam, nhưng việc nó bị dẹp sang một bên giờ đây giáng một đòn mạnh vào tham vọng ngày càng lớn của Việt Nam trong ngành công nghiệp chip.

Đất nước được gọi là một trung tâm sản xuất điện tử ở Đông Nam Á cũng là nơi đặt nhà máy lắp ráp, đóng gói và thử nghiệm chip lớn nhất thế giới của Intel. Việt Nam đã và đang trông chờ vào việc hãng này sẽ mở rộng hơn nữa, đặc biệt là sau khi Tổng thống Mỹ Joe Biden công bố các thỏa thuận trợ giúp cho ngành công nghiệp chip ở Việt Nam khi ông đến thăm hồi tháng 9, vẫn bản tin của Reuters viết.

Việt Nam muốn khẳng định họ là một lựa chọn thay thế cho Trung Quốc và Đài Loan, trong bối cảnh hai nơi đó có những rủi ro chính trị và căng thẳng thương mại với Mỹ.

Nhưng ngay sau chuyến thăm của ông Biden, các quan chức Mỹ đã thông báo với một nhóm doanh nhân và chuyên gia chọn lọc của Mỹ rằng Intel đã gác lại kế hoạch mở rộng, một trong những người tham gia cuộc họp nói với Reuters.

Nguồn tin, đề nghị giấu tên vì nói về thông tin mật, cho biết Intel đã đi đến quyết định đó vào khoảng tháng 7.

Người này nói rằng hãng của Mỹ không cho biết lý do vì sao lại dừng kế hoạch mở rộng, nhưng một nguồn tin thứ hai tham dự hai cuộc họp riêng rẽ trong những tuần gần đây giữa các công ty Mỹ và các quan chức hàng đầu của Việt Nam cho hay rằng Intel đã nêu lên mối lo ngại về mức độ ổn định của nguồn cấp điện và tình trạng quan liêu quá đáng.

Một trong những cuộc họp đó diễn ra hồi tuần trước ở Hà Nội và có sự tham dự của Phó Thủ tướng Việt Nam Trần Lưu Quang.

Khi được hỏi về kế hoạch này, Intel từ chối bình luận nhưng nói với Reuters: “Việt Nam sẽ tiếp tục là một phần quan trọng trong hoạt động sản xuất toàn cầu của chúng tôi cùng lúc nhu cầu về hàng bán dẫn tăng lên”.

Đại sứ quán Mỹ tại Hà Nội từ chối bình luận với Reuters. Chính phủ Việt Nam không trả lời khi được đề nghị đưa ra bình luận.

Quyết định quay 180 độ của Intel là một đòn giáng mạnh vào tham vọng ngày càng tăng của Việt Nam muốn đóng vai trò lớn hơn trong ngành bán dẫn toàn cầu. Họ đã tổ chức các cuộc thảo luận, trao đổi với các nhà sản xuất chip, hy vọng thu hút các công ty đang tìm cách đa dạng hóa chuỗi cung ứng.

Quyết định của Intel được đưa ra sau khi hãng công bố các khoản đầu tư lớn vào châu Âu hồi tháng 6 và Việt Nam bị thiếu điện trong cùng tháng, buộc nhiều nhà sản xuất phải tạm dừng sản xuất.

Intel cũng đang mở rộng đầu tư vào lĩnh vực đóng gói chip tại Malaysia, một trong những đối thủ chính của Việt Nam ở Đông Nam Á.

Bình luận về tin tức cho hay Intel bỏ kế hoạch mở rộng ở Việt Nam, tiến sĩ Huỳnh Thế Du, đồng giảng viên tại Đại học Indiana, Mỹ, nói với VOA rằng “thiếu hụt hay yếu kém cả hạ tầng kỹ thuật và hạ tầng xã hội đang là những cản trở hay vấn đề then chốt của Việt Nam”.

Tiến sĩ Du, cũng là giảng viên thỉnh giảng của Đại học Fulbright Việt Nam, đề xuất cần làm hai việc để giải quyết tình trạng nêu trên.

“Thứ nhất, hãy ưu tiên đầu tư có trọng điểm vào các vùng đô thị trung tâm để tăng năng suất sau đó mới lan dần ra các vùng khác. Các hạ tầng kết nối cần được lựa chọn đầu tư hợp lý. Trái lại, nếu cứ tiếp tục dàn trải sẽ rất khó”, ông nói với VOA. “Phải làm sao để vùng thành phố Hồ Chí Minh và Hà Nội có khả năng cạnh tranh với các vùng đô thị khác trong khu vực và quốc tế là chìa khoá then chốt”, vẫn lời tiến sĩ Du.

Vấn đề thứ hai là cần gỡ thủ tục hành chính, theo quan điểm của ông Du.

Ông chỉ ra rằng công cuộc chống tham nhũng, còn được gọi là Đốt Lò theo cách dùng từ của Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Nguyễn Phú Trọng, ngày càng được đẩy mạnh song nó cũng đang làm nhiều công chức, quan chức “thà chịu kỷ luật chứ không làm” để tránh bị rủi ro phải ra toà và mặc áo tù.

“Do vậy, việc điều chỉnh sức nóng của Lò với thông điệp rõ ràng để cả hệ thống có thể chạy ở mức cần thiết là hết sức quan trọng”, ông nói với VOA.

Trong chuyến thăm của Tổng thống Mỹ Biden đến Hà Nội, Nhà Trắng công bố những sáng kiến và các khoản đầu tư mới của các hãng chip Mỹ bao gồm cả Amkor, Synopsys và Marvell, những không thấy nêu tên Intel.

Chung Seck, cổ đông chiến lược trong hãng luật Baker & McKenzie Việt Nam, nói với Reuters: “Không thể đương nhiên cho rằng Intel đã đầu tư vào đây thì họ sẽ còn đầu tư nhiều hơn nữa”.

Reuters đưa tin vào tháng 2 rằng Intel lúc đó đang lên kế hoạch đầu tư mới vào Việt Nam, có thể là khoảng 1 tỷ đô la, để tăng công suất của nhà máy trị giá 1,5 tỷ đô la của họ tại nước này. Khi được hỏi về kế hoạch đầu tư khả dĩ vào thời điểm đó, Intel nói với Reuters: “Việt Nam là một phần quan trọng trong mạng lưới sản xuất toàn cầu của chúng tôi, nhưng chúng tôi chưa công bố bất kỳ khoản đầu tư mới nào”.

Cổng thông tin chính thức của chính phủ Việt Nam đã đề cập đến kế hoạch thu hút khoản đầu tư mới 3,3 tỷ đô la từ Intel, nhưng sau đó đã xóa đoạn này sau khi báo chí đưa tin.

Intel và các hãng đa quốc gia khác đã thúc ép chính phủ Việt Nam cung cấp các khoản ưu đãi, miễn giảm trị giá hàng triệu đô la khi nước này đưa ra mức thuế mới đối với các công ty lớn trong khuôn khổ một cuộc cải cách thuế toàn cầu. Các kế hoạch về thuế và trợ cấp - nhiều khả năng được áp dụng vào năm tới - vẫn đang được thảo luận.

Intel gác đầu tư vào Việt Nam nhưng vẫn xây nhà máy ở những đâu?

10 tháng 11 2023
Capture à partir de :BBC

Nguồn hình ảnh, Getty Images
Ông Pat Gelsinger, CEO của Intel trả lời phỏng vấn BBC hồi tháng 10/2021 nói việc đầu tư sẽ ưu tiên cho EU, không cho Anh sau khi nước này ra khỏi khối EU

Intel được biết đã ra quyết định không mở rộng đầu tư vào Việt Nam như chính phủ nước này mong đợi nhưng vẫn tiếp tục bỏ tiền vào các nước EU và Israel.

Bản tin của Reuters trong tuần nói việc tập đoàn Intel của Hoa Kỳ tạm dừng việc phát triển cơ sở sản xuất chip bán dẫn ở Việt Nam tiếp tục được các báo khu vực bình luận.

Các báo dùng những cách mô tả khác nhau để nói về việc này.

Bản tin của Reuters và trang **South China Morning Post** (08/11) nói Intel "gác lại đầu tư đã lên kế hoạch" (shelved planned investment) ở Việt Nam.

Còn trang **Asia Financial** thì lại nói Intel "hủy dự án" (cancelled) ở Việt Nam.

Theo Reuters thì Intel không cho biết lý do tại sao lại dừng việc mở rộng, nhưng một nguồn tin thứ hai tham dự hai cuộc họp riêng biệt trong những tuần gần đây giữa các công ty Mỹ và các lãnh đạo Việt Nam cho biết Intel đã nêu lên mối lo ngại về sự ổn định của nguồn cung cấp điện và tình trạng quan liêu quá mức.

Các lãnh đạo Việt Nam chưa bình luận gì với báo chí về câu chuyện.

Trang **The Diplomat** khi đưa tin về Intel và Việt Nam đã bình luận rằng hệ thống quan liêu gắn chặt với chính trị ở Việt Nam là cản trở của nhiều đầu tư nước ngoài, theo báo này:

“Hệ thống quan liêu nghẽn mạch ở Việt Nam đã lâu này là thứ hành hạ các công ty nước ngoài hoạt động tại đây. Là bộ phận không tách rời của hệ thống chính trị VN, tình trạng quan liêu trở nên tệ hơn bởi chiến dịch chống tham nhũng của Đảng Cộng sản, đẩy nhiều quan chức vào tình trạng dậm chân tại chỗ vì sợ rơi vào Lò đốt của chiến dịch. Hãng tin Bloomberg từng nói hồi đầu năm "Làm nhiều bị khó khăn nhiều, làm ít thì khó phạm lỗi, và không làm gì thì không gặp vấn đề gì" về tình trạng này.”

Intel xây nhà máy chip ở những đâu?

Nếu như quyết định của Intel về việc “không đầu tư nữa ở Việt Nam” được giới chức tập đoàn này đưa ra hồi tháng 7/2023, theo Reuters, thì không lâu trước đó, Intel cho hay họ sẽ đầu tư vào nhà máy chip lớn tại CH Ba Lan.

Số tiền Intel muốn bỏ vào Ba Lan cho một nhà máy sản xuất và thử nghiệm chip bán dẫn là 4,6 tỷ USD, nhiều hơn dự án lên kế hoạch ở Việt Nam (1 tỷ USD).

Theo các báo Ba Lan tháng 6/2023, Intel sẽ xây một nhà máy mới gần Wroclaw, miền Tây Nam đất nước và sẽ tuyển thêm 2000 nhân công.

Intel đã có mặt ở Ba Lan 30 năm qua và đã có cơ sở nghiên cứu, phát triển sản phẩm lớn nhất châu Âu tại thành phố cảng Gdansk với 4000 nhân viên.

Địa điểm mới sẽ có nhiệm vụ tiếp quản các sản phẩm mà Intel đang làm tại CH Ireland và Đức, tạo thành một chuỗi công nghệ khép kín.

Theo CEO của Intel Pat Gelsinger được truyền thông trích dẫn thì “môi trường kinh doanh ở Ba Lan rất tuyệt vời, chi phí rất cạnh tranh và đây là quốc gia có nền tảng nhân lực tài năng trong các ngành kỹ thuật, nhờ một số trường đại học giỏi, có chương trình engineering mạnh”.

Tuy thế, dự án này còn cần EU chuẩn thuận để bắt đầu khởi công xây dựng vào năm 2027.

Phía chính phủ Ba Lan cũng sẵn sàng bỏ thêm tiền vào hỗ trợ cho công trình.

Tương tự như vậy, cũng trong tháng 6, khi Intel và Đức ký thỏa thuận để đầu tư 30 tỷ euro (32,8 tỷ USD) xây nhà máy chip tại Magdeburg, chính phủ của thủ tướng Olaf Scholz nói "bao luôn" 1/3 khoản tiền đó.

Có vẻ như các nước nằm ngoài EU, như Việt Nam, và cả Anh, khó có thể cạnh tranh được với các nước nằm trong một thị trường chung EU.

Năm 2021, Intel quyết định không đầu tư vào sản xuất chip ở Anh sau Brexit mà chọn các nước EU, lãnh đạo Intel nói với đài BBC vào tháng 10 năm đó.

Ông Pat Gelsinger nói với BBC trang Business rằng Intel sẽ bỏ vào công nghệ bán dẫn khoản đầu 95 tỷ USD trong 10 năm tới ở châu Âu và Hoa Kỳ, để “tránh không phụ thuộc quá nhiều vào các nhà sản xuất châu Á”.

Ngoài các nước EU, Intel đầu tư lớn ở "sân nhà" với nhà máy tại Ohio.

Tập đoàn cũng trông đợi các khoản hỗ trợ lớn từ chính phủ Mỹ và EU.

Vào thời điểm đó (2021), Hoa Kỳ chỉ chiếm 12% sản lượng chip toàn cầu, còn Samsung của Hàn Quốc và TSMC của Đài Loan chiế tới 70% chip cung ứng cho thế giới, theo bài của BBC.

Cũng cuối tháng 6 đầu tháng 7 năm nay, chính phủ Israel nói Intel sẽ đầu tư thêm 25 tỷ USD vào sản xuất chip ở nước họ.

Intel xác nhận hai bên có đạt thỏa thuận nhưng không nói rõ khoản đầu tư là bao nhiêu, theo các báo khu vực.

Mới đây, vẫn các cơ quan truyền thông trong vùng Trung Đông cho rằng dự án này có thể bị ảnh hưởng trước mắt bởi chiến tranh Israel-Hamas ở Gaza.

Tuy thế, hai tuần trước, ông Pat Gelsinger lần đầu lên tiếng nói sản xuất chip ở nhà máy Intel tại Kiryat Gat, cách điểm Hamas tấn công ngày 07/10 chỉ 30 dặm “vẫn không bị gián đoạn”.

Nhà máy này hiện đã tuyển 12 nghìn nhân viên và khoản đầu tư công bố hồi tháng 6 là tiền tăng thêm cho hoạt động của Intel ở Israel.

Những năm qua, các hoạt động của ngành chế tạo chip bán dẫn được cho là liên quan nhiều tới cả địa chính trị và cạnh tranh kinh tế.

Cuộc chiến về nguồn sản xuất, chế tạo chip thế hệ mới giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc đang định hình lại nền kinh tế toàn cầu, theo Suranjana Tewari, phóng viên Kinh doanh ở châu Á của đài BBC trong một bài đăng đầu năm nay.

Intel chọn tăng đầu tư ở Ba Lan vì Việt Nam thiếu điện và quan liêu hơn rất nhiều?

09/11/2023
An Tôn - VOA
Capture à partir de :voatiengviet

Logo của Intel tại trụ sở chính của hãng ở Santa Clara, bang California.

Sau khi Reuters đưa tin hãng sản xuất chip Intel của Mỹ quyết định không đầu tư thêm để tăng công suất ở Việt Nam, Bộ trưởng Kế hoạch và Đầu tư Nguyễn Chí Dũng bày tỏ “tiếc nuối” hôm 9/11, đồng thời cho hay Intel đã nêu ra lý do rằng Việt Nam bị “thiếu điện và thủ tục hành chính rườm rà”.

Thông tin kể trên được vị bộ trưởng của Việt Nam chia sẻ với báo giới trong nước bên lề phiên họp quốc hội, Lao Động, VTC News và nhiều báo trong nước đưa tin.

Tuy nhiên, theo Bộ trưởng Dũng, vấn đề thiếu điện “chỉ là một lý do” vì tình trạng đó “mới chỉ xảy ra ở cục bộ một số nơi, thời gian”, các báo dẫn lời ông cho hay.

Ông Dũng cho rằng còn có các yếu tố khác dẫn đến việc Intel gác lại kế hoạch mở rộng đầu tư tại Việt Nam, đó là "nguyên nhân như địa chính trị, cạnh tranh giữa các quốc gia và chính sách thuế tối thiểu toàn cầu", Lao Động, VTC News và một số báo tường thuật.

“Intel có thể cân nhắc một số ưu đãi, hỗ trợ từ chính phủ Việt Nam khi Thuế tối thiểu toàn cầu được áp dụng vào năm 2024”, Bộ trưởng Dũng

hé lộ phần nào lý do quan trọng khiến Intel không tăng đầu tư ở Việt Nam.

Như VOA đã đưa tin, hãng thông tấn Reuters trích dẫn hai nguồn thạo tin nhưng không muốn nêu danh tính cho hay hôm 7/11 rằng Intel đã đưa ra một quyết định từ hồi tháng 7, theo đó, hãng gác lại khoản đầu tư ở Việt Nam mà nếu được thực hiện có thể tăng gần gấp đôi hoạt động của Intel ở đất nước này.

Intel không bình luận về tin này, chỉ nói với Reuters rằng "Việt Nam sẽ tiếp tục là một phần quan trọng trong hoạt động sản xuất toàn cầu của chúng tôi cùng lúc nhu cầu về hàng bán dẫn tăng lên".

Mặc dù vậy, bản tin của Reuters viết rằng đó là một đòn giáng mạnh vào tham vọng ngày càng lớn của Việt Nam trong ngành công nghiệp chip.

Một số người ở Ba Lan đưa ra quan sát với VOA rằng có mối liên hệ giữa việc Intel quyết định vào tháng 7 không tăng đầu tư vào Việt Nam và việc cũng chính hãng này đã loan báo vào tháng 6 về khoản đầu tư lên tới 4,6 tỷ đô vào Ba Lan.

Nhiều hãng tin nước ngoài, trong đó có Reuters, đưa tin hồi giữa tháng 6 rằng Intel đã chọn một địa điểm ở Wroclaw, tây nam Ba Lan, để xây nhà máy mới chuyên lắp ráp và kiểm nghiệm chip, sẽ đi vào hoạt động trong năm 2027 và tạo ra khoảng 2.000 việc làm.

Như vậy, Ba Lan trở thành một trong những nước được hưởng lợi từ kế hoạch đầu tư lên tới hơn 33 tỷ đô la vào khối EU.

Trong khi đó, cũng vào tháng 6, Việt Nam đã rơi vào cảnh thiếu điện nghiêm trọng dẫn đến cắt điện luân phiên ở nhiều nơi, các báo trong nước đưa tin ở thời điểm đó, và đây có thể là một trong những yếu tố quan trọng dẫn đến quyết định của Intel, theo một số nhà quan sát.

Doanh nhân Trần Quốc Quân, người đã sinh sống và kinh doanh ở Ba Lan trong 35 năm, chia sẻ với VOA sự đánh giá cá nhân của ông về mức độ ổn định của nguồn cung điện ở đất nước mà ông gọi là quê hương thứ hai:

"Thiếu điện thì Ba Lan chưa từng. Từ thời Ba Lan xã hội chủ nghĩa cho đến khi chuyển sang thể chế mới được 34 năm rồi, suốt chiều dài lịch sử từ thời cộng sản đến thời dân chủ ngày nay, Ba Lan chưa bao giờ thiếu điện. Có thể nói, nguồn cung điện của Ba Lan rất ổn định".

Theo ông Quân, có được điều đó là vì đất nước này nằm trong nhóm các quốc gia có lượng khai thác, xuất khẩu than đá và than non nhiều nhất thế giới. Ông cho biết đôi khi có việc cắt điện để xử lý kỹ thuật như sửa đường dây hoặc bàn giao thiết bị truyền tải điện, chứ chưa bao giờ phải cắt đường truyền vì thiếu điện.

Vẫn doanh nhân này, người thường xuyên đi lại giữa Ba Lan và Việt Nam trong nhiều năm nay, đưa ra so sánh về mức độ quan liêu và thủ tục hành chính giữa hai nước:

“Ở Ba Lan, vào thời XHCN cũng có những quan liêu hành chính nhưng tôi nghĩ nó không trầm trọng bằng Việt Nam trong những năm gần đây. Vừa là cảm nhận trực tiếp, vừa là nghe dư luận, vừa là tiếp nhận các nguồn thông tin, tôi thấy Việt Nam hiện nay là một trong những quốc gia quan liêu và thủ tục hành chính rườm rà nhất”.

Ông Quân nêu ra các nguyên nhân của tình trạng này gồm thể chế, tuyển dụng cán bộ không đúng năng lực, con ông cháu cha, cán bộ luôn tìm cách gây phiền hà để trục lợi cá nhân ở mọi cơ quan và tất cả các cấp, kể cả cấp trung ương. Đây cũng là những điều chính báo chí Việt Nam đã nêu lên nhiều lần, trích dẫn các ý kiến của giới chuyên gia và người dân, theo quan sát của VOA.

Nhà kinh doanh sinh sống ở Ba Lan có nhiều ảnh hưởng trên mạng xã hội, với hàng chục nghìn người theo dõi trên Facebook, đưa ra cảnh báo:

“Thủ tục hành chính quan liêu của Việt Nam nếu không có cuộc cách mạng triệt để để cải cách nó thì khó thay đổi được. Không những là người dân trong nước, đối với các cơ sở kinh tế trong nước, mà đối với các nguồn đầu tư nước ngoài, người ta vào người ta rất là ngán thủ tục quan liêu hành chính, chạy giấy tờ, chạy bao nhiêu cửa, gõ bao nhiêu nơi”.

Trong một phóng sự hôm 22/6, hãng tin Reuters viết rằng Ba Lan đã tiến hành một chiến dịch phối hợp giữa các cơ quan chính phủ và thành phố Wroclaw, thành phố lớn thứ ba của đất nước, để thuyết phục Intel.

Nỗ lực của Ba Lan kéo dài gần 2 năm, từ tháng 7/2021. Các quan chức của chính phủ và thành phố thực hiện nhiều cuộc gặp trong thời gian đó với Intel. Các giám đốc điều hành của hãng có ấn tượng tốt từ

đầu là Ba Lan rất nhanh chóng trả lời các câu hỏi và giải quyết các mối quan ngại, theo phóng sự của Reuters.

Một tổ công tác của một cơ quan chính phủ đã làm ra một bài thuyết trình để quảng bá về sự phát triển của Wroclaw, nêu bật lên chất lượng cuộc sống ở đó, cũng như các cơ sở phục vụ cho các gia đình, trường học, làn đường riêng cho xe đạp, các bể bơi và cung cấp các số liệu về kinh tế và nhân khẩu học.

Trang Politico.eu cho hay chính phủ Ba Lan có dành những khoản trợ cấp, ưu đãi cho dự án của Intel nhưng hãng không tiết lộ con số là bao nhiêu.

Một trong những ưu đãi mà Intel nhận được là Ba Lan cho phép họ xây các tòa nhà cao tới 50 mét trong phạm vi dự án, cao hơn hẳn so với mức chiều cao tối đa 20 mét trong quy định hiện hành ở địa phương, phóng sự của Reuters cho hay.

Với thành công trong việc thu hút được Intel, Ba Lan đang hy vọng sẽ “quyến rũ” được cả các hãng khác như TSMC của Đài Loan, hãng sản xuất chip theo hợp đồng lớn nhất thế giới, Reuters cho biết. Ba Lan đã bắt đầu các cuộc thảo luận với TSMC hồi năm ngoái.

TOP

Bộ trưởng KH&ĐT: Intel dừng mở rộng còn có nguyên nhân Việt Nam áp dụng "thuế tối thiểu toàn cầu"

RFA
2023.11.10
Capture à partir de :RFA

Phó Chủ tịch Intel Brian Krzanich phát biểu trong buổi lễ ngày 10/11/2006 công bố việc Intel tăng đầu tư thêm 1 tỷ USD vào Việt Nam. AFP/ Hoàng Đình Nam

Ngoài nguyên nhân "thiếu điện và thủ tục hành chính rườm rà", Intel dừng kế hoạch mở rộng đầu tư trị giá tỷ đô còn có nguyên do là Việt Nam sẽ áp dụng chính sách thuế tối thiểu toàn cầu vào tháng 1/2024.

Theo Đài tiếng nói Việt Nam (VOV), chia sẻ với báo chí bên hành lang Quốc hội hôm 9/11 về quan điểm của bộ trước thông tin hãng Intel của Mỹ gác kế hoạch đầu tư thêm 1 tỷ USD mở rộng nhà máy tại Việt Nam, ông Nguyễn Chí Dũng khẳng định ông cũng mới tiếp nhận được thông tin Intel như báo chí nêu.

Bộ trưởng Bộ KH&ĐT lặp lại thông tin từ hãng tin Reuters trước đó đưa ra, "lý do họ nói chúng ta thiếu điện và thủ tục hành chính rườm rà."

Tuy nhiên theo ông Nguyễn Chí Dũng "vấn đề thiếu hụt điện mới chỉ xảy ra ở cục bộ một số nơi, thời gian. Chính phủ cam kết bảo đảm đủ điện cho các doanh nghiệp không chỉ riêng doanh nghiệp nào."

Ngoài ra, theo bộ trưởng còn có nguyên nhân khác như "địa chính trị, cạnh tranh giữa các quốc gia và chính sách thuế tối thiểu toàn cầu".

Bộ trưởng Kế hoạch và Đầu tư (KH&ĐT) Nguyễn Chí Dũng cũng bày tỏ tiếc nuối về việc hãng Intel dừng kế hoạch đầu tư thêm 1 tỷ USD vào Việt Nam nhưng cho rằng đó là quyền của doanh nghiệp.

Thuế tối thiểu toàn cầu là thỏa thuận của các nước G7 đạt được hồi năm 2021 để chống lại các tập đoàn đa quốc gia chuyển lợi nhuận sang nước có thuế suất thấp để tránh thuế, tuy nhiên (dù không ai bắt buộc) Việt Nam cũng sẽ áp dụng vào đầu năm 2024 nhằm tăng thu ngân sách từ phần thuế bổ sung, tránh cạnh tranh và giảm chuyển giá, lợi nhuận.

Tuy vậy, bộ trưởng Bộ KH&ĐT lưu ý rằng hãng Intel có thể cân nhắc một số ưu đãi, hỗ trợ từ chính phủ Việt Nam khi Thuế tối thiểu toàn cầu được áp dụng.

Trước đó, hãng tin Reuters của Anh dẫn nguồn tin riêng cho biết, hãng sản xuất chip Intel đã hủy bỏ kế hoạch đầu tư mở rộng nhà máy sản xuất vào Việt Nam với trị giá hơn 1 tỷ USD với nguyên nhân là "thiếu điện và tệ quan liêu nặng nề."

Báo Chính phủ một ngày sau đó phỏng vấn ông Kim Huat Ooi - Phó Chủ tịch, Tổng Giám đốc Intel Products Việt Nam cho biết, công ty vẫn tiếp tục thực hiện đầu tư theo các giai đoạn đã cam kết và vận hành hoạt động sản xuất ổn định.

Về môi trường đầu tư của Việt Nam, ông Kim khẳng định "Intel luôn đánh giá cao môi trường chính trị - xã hội ổn định của Việt Nam, sự sẵn sàng của lực lượng lao động trẻ và tài năng, cũng như vị trí địa lý nằm ngay trung tâm châu Á, những điều kiện để Intel tiếp tục đầu tư vào Việt Nam."

TOP

Tham vọng sản xuất linh kiện bán dẫn của Việt Nam : Một kế hoạch tốn kém, khó thu hút đầu tư Mỹ

Đăng ngày: 31/10/2023 - 14:24
Capture à partir de :RFI

Việt Nam thúc đẩy đàm phán với nhiều công ty Mỹ nhằm thu hút đầu tư và thực hiện tham vọng xây dựng nhà máy sản xuất chip điện tử đầu tiên từ nay đến năm 2030, song song với hoạt động lắp ráp, đóng gói, kiểm tra. Tuy nhiên, chi phí để theo đuổi mục tiêu này sẽ rất tốn kém, theo cảnh báo của một số quan chức trong ngành công nghiệp linh kiện điện tử Mỹ.

Ảnh minh họa : Cơ sở sản xuất chip điện tử của tập đoàn Mỹ Intel (DR) tại Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam, ngày 29/10/2010. ASSOCIATED PRESS - Le Quang Nhat

Tại Hội nghị cấp cao về công nghiệp bán dẫn, tổ chức tại Hà Nội chiều 29/10/2023, Mạng lưới bán dẫn Việt Nam đã chính thức ra mắt để khẳng định cam kết *« trở thành đối tác tin cậy và là mắt xích quan trọng trong chuỗi cung ứng sản xuất bán dẫn toàn cầu »*, theo phát biểu của bộ trưởng Kế Hoạch và Đầu Tư Nguyễn Chí Dũng. Việt Nam đang nghiên cứu một chiến lược để thu hút thêm đầu tư trong lĩnh vực này, đặc biệt là phần đúc chip điện tử, trước mắt có thể là sẽ sản xuất những loại chip ít tinh vi hơn, ví dụ loại chip được sử dụng trong ô tô hoặc các ứng dụng truyền thông.

Việt Nam muốn xây dựng nhà máy sản xuất chip điện tử đầu tiên

Để từng bước thực hiện tham vọng này, nhiều cuộc họp đã được tổ chức trong những tuần qua giữa Việt Nam và khoảng 6 doanh nghiệp chip điện tử Mỹ, trong đó có nhiều nhà sản xuất lớn, theo phát biểu với Reuters của ông Vũ Tú Thành, trưởng văn phòng Việt Nam của Hội đồng Kinh doanh Hoa Kỳ-ASEAN (USABC) nhưng không tiết lộ thông tin vì vẫn trong giai đoạn đàm phán sơ khởi.

Còn một quan chức khác ẩn danh cho biết GlobalFoundries, nhà sản xuất linh kiện bán dẫn theo hợp đồng lớn thứ ba thế giới và tập đoàn Đài Loan PSMC cũng có mặt trong các cuộc họp. GlobalFoundries từng được đích thân tổng thống Mỹ mời tham gia một cuộc họp cấp

cao nhân chuyến công du Hà Nội. Nhưng kể từ đó, tập đoàn Mỹ chưa thể hiện quan tâm đầu tư vào Việt Nam. Một người phát ngôn của GlobalFoundries *« không bình luận tin đồn trên thị trường »*. Còn PSMC không hồi âm đề nghị phản hồi của Reuters.

Các cuộc gặp ở giai đoạn hiện tại chủ yếu nhằm khảo sát lợi ích và thảo luận về những chương trình khuyến khích và hỗ trợ trong tương lai, kể cả về cung ứng điện, cơ sở hạ tầng và nguồn nhân lực có tay nghề. Để khẳng định quyết tâm của Việt Nam, tại Hội nghị cấp cao về công nghiệp bán dẫn, bộ trưởng Nguyễn Chí Dũng cho biết : *« Việt Nam đã xây dựng đề án phát triển nguồn nhân lực với mục tiêu hình thành đội ngũ 50.000 kỹ sư cho ngành công nghiệp này đến năm 2030. Đồng thời xây dựng nhiều cơ chế ưu đãi đầu tư hấp dẫn cho các công ty, tập đoàn ngành bán dẫn. Các dự án đầu tư ngành bán dẫn thuộc lĩnh vực công nghệ cao được áp dụng những ưu đãi cao nhất trong khuôn khổ pháp luật Việt Nam »*.

Những trở ngại trước mắt

Tuy nhiên, thách thức lớn trước mắt của Việt Nam là thiếu kỹ sư công nghệ thông tin. Mỗi kỹ sư cần đến 4 năm đào tạo và nếu chờ thế thệ kỹ sư mới, Việt Nam sẽ bỏ lỡ cơ hội. Cho nên, theo ông Nguyễn Thiện Nghĩa, phó cục trưởng phụ trách Cục Công nghiệp Công nghệ Thông tin và Truyền Thông, bộ Văn Hóa-Thông Tin, được trang VnBusiness trích dẫn ngày 31/10, Việt Nam có thể tận dụng đội ngũ kỹ sư công nghệ thông tin khoảng 300.000 người để phát triển thêm các năng lực, kỹ năng để có thể trở thành lực lượng lành nghề trong thiết kế chip.

Về hỗ trợ từ phía chính phủ cho cơ sở hạ tầng, một chuyên gia phụ trách chương trình chuỗi cung ứng, Đại Học Quốc Gia Hà Nội, cho rằng Việt Nam có thể hỗ trợ các doanh nghiệp trong nước, như tập đoàn Viettel, xây dựng các nhà máy với trang thiết bị nhập khẩu.

Tuy nhiên, ông Robert Li, phó chủ tịch Synopsys Mỹ, một công ty thiết kế chip điện tử Mỹ hiện hoạt động ở Việt Nam, kêu gọi chính phủ *« suy nghĩ kỹ »* trước khi tài trợ xây dựng nhà máy. Tại Hội nghị cấp cao về công nghiệp bán dẫn, ông nhấn mạnh đến chi phí xây dựng một nhà máy sản xuất có thể lên đến 50 triệu đô la, cùng với nguy cơ cạnh tranh về trợ cấp với Trung Quốc, Mỹ, Hàn Quốc và Liên Hiệp Châu Âu, trong khi những bên này cũng lần lượt công bố kế hoạch tài trợ sản xuất chip điện tử từ 50 đến 150 tỉ đô la.

Còn đối với ông John Neuffer, chủ tịch Hiệp hội Mỹ công nghiệp linh kiện bán dẫn, chính phủ Việt Nam nên tập trung vào những lĩnh vực liên quan đến chip điện tử mà Việt Nam có thế mạnh, như lắp ráp, đóng gói và kiểm tra. Việt Nam hiện là đối tác lý tưởng của nhiều tập đoàn trong lĩnh vực này, trong đó có các doanh nghiệp Mỹ.

Từ 10 năm qua, tập đoàn Mỹ Intel đã đặt nhà máy lắp ráp, đóng gói và thử nghiệm chip lớn nhất thế giới tại Việt Nam, với vốn đầu tư hơn 1 tỉ đô la. Ngày 11/10/2023, tập đoàn Amkor đã khánh thành nhà máy Amkor Technology Việt Nam (ATV) tại khu công nghiệp Yên Phong II-C, tỉnh Bắc Ninh, tập trung vào việc cung cấp các giải pháp lắp ráp và kiểm tra cho các công ty sản xuất điện tử và bán dẫn hàng đầu thế giới. Đây là giai đoạn I trị giá 520 triệu đô la trong dự án có tổng vốn đầu tư 1,6 tỉ đô la của Amkor.

TOP

Việt Nam tính xây nhà máy bán dẫn đầu tiên, lãnh đạo doanh nghiệp Mỹ cảnh báo chi phí cao

31/10/2023
Reuters
Capture à partir de :voatiengviet

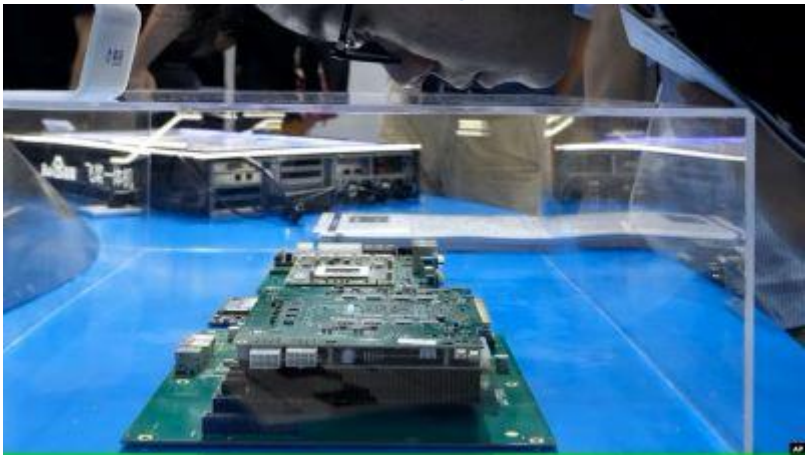

Ảnh minh họa triển lãm công nghệ bán dẫn ở Thượng Hải, Trung Quốc.

Việt Nam đang đàm phán với các công ty sản xuất chip nhằm mục đích thúc đẩy đầu tư vào nước này và có thể xây dựng nhà máy sản xuất chip đầu tiên. Reuters dẫn nguồn tin từ hai giám đốc điều hành doanh nghiệp cho biết như vậy hôm 31/10, bất chấp cảnh báo từ các quan chức ngành công nghiệp Hoa Kỳ về chi phí cao.

Tại đất nước này, là trung tâm sản xuất điện tử ở Đông Nam Á, hãng khổng lồ Intel đã đặt nhà máy kiểm tra và đóng gói hàng bán dẫn lớn nhất của họ trên toàn thế giới và cũng là nơi đặt trụ sở của một số công ty phần mềm thiết kế chip. Việt Nam đang thực hiện chiến lược

thu hút nhiều đầu tư hơn nữa vào hàng bán dẫn, bao gồm cả các xưởng đúc, vốn tập trung vào sản xuất chip.

Ông Vũ Tú Thành, người đứng đầu văn phòng tại Việt Nam của Hội đồng Kinh doanh Hoa Kỳ-ASEAN, nói với Reuters rằng các cuộc họp với một số công ty chip của Mỹ đã diễn ra trong những tuần gần đây, bao gồm cả với các nhà điều hành nhà máy. Ông Thành từ chối nêu tên các công ty vì các cuộc đàm phán vẫn đang ở giai đoạn sơ bộ.

Một giám đốc điều hành hãng chip, người từ chối nêu tên vì không được phép nói chuyện với giới truyền thông, cho biết các cuộc đàm phán với các nhà đầu tư tiềm năng có sự tham gia của nhà sản xuất theo hợp đồng GlobalFoundries của Hoa Kỳ và PSMC của Đài Loan.

Giám đốc điều hành này cho biết thêm rằng mục đích là xây dựng nhà máy đầu tiên của Việt Nam, rất có thể là để sản xuất những con chip kém tiên tiến hơn được sử dụng trong ôtô hoặc cho các ứng dụng viễn thông.

Các cuộc gặp diễn ra sau khi quan hệ chính thức giữa Việt Nam và Hoa Kỳ được nâng cấp mang tính lịch sử vào tháng 9, khi Tổng thống Joe Biden đến thăm Hà Nội và Nhà Trắng mô tả quốc gia cựu thù có tiềm năng là "người đóng vai trò rất quan trọng" trong chuỗi cung ứng hàng bán dẫn toàn cầu.

GlobalFoundries tham dự một hội nghị thượng đỉnh kinh doanh trong chuyến thăm của ông Biden sau lời mời từ chính tổng thống, công ty cho hay, nhưng kể từ đó không tỏ ra quan tâm ngay đến việc đầu tư vào Việt Nam, một người nắm bắt vấn đề này cho biết.

"Chúng tôi không bình luận về những tin đồn trên thị trường", người phát ngôn của GlobalFoundries cho biết khi được hỏi về những liên hệ tiếp theo. PSMC không trả lời yêu cầu bình luận.

Các quan chức trong ngành nói rằng các cuộc họp ở giai đoạn này chủ yếu nhằm đánh giá mức độ quan tâm và thảo luận về các ưu đãi và trợ cấp tiềm năng, bao gồm cả về nguồn cung cấp điện, cơ sở hạ tầng và lực lượng lao động được đào tạo.

Chính phủ Việt Nam cho hay họ muốn có nhà máy đầu tiên vào cuối thập kỷ này và hôm 30/10 nhấn mạnh rằng các công ty sản xuất chip sẽ được hưởng lợi từ "những ưu đãi cao nhất hiện có ở Việt Nam".

Chính phủ Việt Nam cũng có thể hỗ trợ các công ty trong nước như công ty công nghệ nhà nước Viettel xây dựng nhà máy với thiết bị nhập khẩu, ông Hung Nguyen, giám đốc chương trình cấp cao về chuỗi cung ứng tại Đại học Hà Nội, Việt Nam, nói với Reuters.

Viettel không trả lời khi được đề nghị đưa ra bình luận.

Chi phí đến 50 tỷ đôla

Tuy nhiên, ông Robert Li, Phó Chủ tịch của US Synopsys, một công ty thiết kế chip hàng đầu hoạt động tại Việt Nam, kêu gọi chính phủ "suy nghĩ kỹ" trước khi trợ cấp để xây dựng nhà máy.

Phát biểu tại "Hội nghị thượng đỉnh về hàng bán dẫn Việt Nam" tại Hà Nội hôm 29/10, ông nói rằng việc xây dựng một xưởng đúc có thể tiêu tốn tới 50 tỷ đôla và sẽ kéo theo việc cạnh tranh về trợ cấp với Trung Quốc, Mỹ, Hàn Quốc và Liên minh châu Âu, những nước đã công bố kế hoạch chi tiêu cho chip trị giá từ 50 đến 150 tỷ đôla ở mỗi nước

Ông John Neuffer, Chủ tịch Hiệp hội Công nghiệp Bán dẫn Hoa Kỳ, cũng tại hội nghị này đã khuyến nghị chính phủ nên tập trung vào các lĩnh vực chip mà Việt Nam vốn có thế mạnh như lắp ráp, đóng gói và thử nghiệm.

TOP

Việt Nam : Nhen nhóm tham vọng vào tốp đầu các nước sản xuất đất hiếm

Đăng ngày: 25/09/2023 - 16:33
Capture à partir de :RFI

Hãng tin Reuters ngày 25/09/2023, dẫn các nguồn từ nhiều doanh nghiệp cho hay, Việt Nam đang có kế hoạch khởi động lại mỏ đất hiếm lớn nhất của mình vào năm tới bằng các dự án được hỗ trợ tài chính từ phương Tây để có thể cạnh tranh với đối thủ đất hiếm lớn nhất thế giới là Trung Quốc để thúc đẩy phát triển công nghệ tiên tiến.

Ảnh minh họa: Khai thác đất hiếm tại một khu mỏ trong tỉnh Giang Tây, Trung Quốc. AP

Động thái này có thể sẽ là một bước tiến hướng tới mục tiêu của Việt Nam là thiết lập chuỗi cung ứng đất hiếm, bao gồm mở rộng khả năng tinh chế quặng thành kim loại được sử dụng chế tạo các trong nam châm cho xe điện, điện thoại thông minh và tua-bin gió.

Tessa Kutscher, giám đốc điều hành của công ty Blackstone Minerals Ltd. của Úc, cho biết bước đầu tiên là chính phủ Việt Nam có ý định tổ chức đấu thầu một số lô tại mỏ Đông Pao(Lai Châu) trước khi kết thúc năm nay, dự kiến ít nhất sẽ có một hợp đồng nhượng quyền khai thác. Bà trích dẫn thông tin chưa được công bố từ Bộ Tài nguyên và Môi trường Việt Nam và từ chối bình luận.

Thời điểm đấu thầu có thể sẽ thay đổi, tuy nhiên chính phủ dự kiến khởi động lại khai thác mỏ vào năm tới, ông Lưu Anh Tuấn, chủ tịch Công ty cổ phần Đất hiếm Việt Nam (VTRE), công ty khai thác, tinh luyện chế đất hiếm chủ yếu của Việt Nam, đồng thời là đối tác trong dự án với Blackstone, khẳng định.

Đề xuất khởi động lại mỏ Đông Pao diễn ra trong bối cảnh nhiều quốc gia lo ngại về khả năng bị gián đoạn nguồn cung do sự kiểm soát của Trung Quốc đối với các khoáng sản chiến lược cũng như tranh chấp của nước này với Hoa Kỳ và các đồng minh. Năm nay, Bắc Kinh đã áp đặt các hạn chế đối với việc xuất khẩu các kim loại hiếm được sử

dụng trong sản xuất chất bán dẫn. Theo một cố vấn chính sách có ảnh hưởng của Trung Quốc thì đó mới chỉ là bước khởi đầu.

Theo Cơ quan Khảo sát Địa chất Hoa Kỳ U.S. Geological Survey, Việt Nam có trữ lượng đất hiếm lớn thứ hai thế giới. Nhưng những mỏ đó phần lớn vẫn chưa được khai thác, với các khoản đầu tư không được khuyến khích do giá thấp, do Trung Quốc đặt ra vì họ gần như độc quyền trên thị trường toàn cầu.

Đến thăm Hà Nội trong tháng này để cải thiện quan hệ song phương, Tổng thống Mỹ Joe Biden đã ký một thỏa thuận nhằm tăng cường khả năng thu hút các nhà đầu tư cho trữ lượng đất hiếm của Việt Nam.

Trong các trao đổi với Reuters, 12 lãnh đạo công nghiệp, đầu tư, nhà phân tích và quan chức nước ngoài đã phác thảo các dự án của họ đối với Việt Nam, bao gồm cả các đầu tư mà theo họ các dự án đó cho thấy những phát ngôn về việc thu gọn chuỗi cung ứng nhằm giảm sự lệ thuộc vào Trung Quốc đang được thể hiện bằng hành động cụ thể. Một số người thừa nhận có những khó khăn trong việc tạo ra một trung tâm đất hiếm tại Việt Nam, nhưng đều cho biết dự án có thể biến Việt Nam thành một tác nhân vững vàng đồng thời là giảm mối lo lắng chiến lược, kể cả nếu Trung Quốc vẫn chiếm ưu thế.

Bà Kutscher cho biết đầu tư của Blackstone trong dự án này có trị giá khoảng 100 triệu đô la trong trường hợp thắng thầu. Bà cho biết công ty đang thảo luận với các khách hàng tiềm năng, nhất là với các nhà sản xuất ô tô điện VinFast và Rivian (nhà chế tạo xe hơi Mỹ), về các hợp đồng giá cố định để cho phép bảo vệ các nhà cung cấp khỏi những biến động và đảm bảo cho khách hàng chuỗi cung ứng an toàn.

Trong những năm gần đây, các nhà đầu tư Nhật Bản Toyota Tsusho và Sojitz đã bỏ các dự án của họ ở Đông Pao sau khi Trung Quốc tăng nguồn cung, khiến giá sụt giảm. Khi được hỏi về khả năng VinFast tham gia dự án, người phát ngôn của công ty mẹ Vingroup cho biết đơn vị cung ứng nguyên liệu thô của tập đoàn là VinES không có dự án nào đang triển khai với Blackstone liên quan đến đất hiếm.

Theo một quan chức của công ty cổ phần Đất hiếm Lai Châu Lavreco, việc khai thác hiệu quả mỏ Đông Pao, ngừng hoạt động ít ra là từ 7 năm qua - sẽ đẩy Việt Nam lên tốp đầu các nước sản xuất đất hiếm.

Nhưng việc tinh chế đất hiếm rất phức tạp và Trung Quốc kiểm soát nhiều công nghệ chế biến. Theo Blackstone, trữ lượng ước tính ở

Đông Pao cũng cần được đánh giá lại bằng các phương pháp hiện đại.

Tuy nhiên, đất hiếm ở Đồng Pao tương đối dễ khai thác và chủ yếu tập trung trong quặng bastnaesit, theo Đại học Mỏ Địa chất Hà Nội. Những quặng này thường giàu cerium, được sử dụng sản xuất màn hình phẳng hay nam châm.

Ông Tuấn cho biết VTRE hy vọng sẽ đạt được nhượng quyền cho phép họ khai thác khoảng 10.000 tấn oxit đất hiếm (REE) mỗi năm, tương đương khoảng 1/3 sản lượng hàng năm theo kế hoạch của mỏ. Việc sản xuất có thể bắt đầu vào cuối năm 2024. Theo U.S. Geological Survey (USGS), sản lượng của Đông Pao có thể sẽ thấp hơn một chút so với Mountain Pass, California, một trong những mỏ đất hiếm lớn nhất thế giới, nơi sản xuất 43.000 tấn oxit đất hiếm REO vào năm 2022.

Việt Nam cũng có kế hoạch phát triển các mỏ khác. Hồi tháng 7, Hà Nội đặt mục tiêu sản xuất tới 60.000 tấn tương đương REO mỗi năm vào năm 2030. Năm ngoái, Trung Quốc đặt hạn ngạch quốc gia là 210.000 tấn.

David Merriman, nhà phân tích nghiên cứu tại công ty tư vấn Project Blue, cho biết những mục tiêu đó sẽ cho phép Việt Nam sản xuất từ 5% đến 15% sản lượng dự kiến của Trung Quốc vào cuối thập kỷ này. Ông kỳ vọng Trung Quốc sẽ tăng sản lượng trong giai đoạn này.

Ông nói thêm rằng các mục tiêu của Việt Nam là *“đầy tham vọng, ngay cả khi chúng không hoàn toàn nằm ngoài khả năng”.*

Được Hoa Kỳ khích lệ

Theo một bản tin của Nhà Trắng, Hoa Kỳ đã đồng ý giúp Việt Nam khải thiện việc lập bản đồ tài nguyên đất hiếm và *“thu hút đầu tư có chất lượng”,* điều này có thể khuyến khích các nhà đầu tư Mỹ tham gia vào các dự án . Reuters không thể xác định liệu có dự án cụ thể nào liên quan đến các nhà đầu tư Mỹ ở giai đoạn này hay không. Các quan chức tại Đại sứ quán Hoa Kỳ tại Hà Nội, Nhà Trắng và Bộ Thương mại đã từ chối trả lời.

John Rockhold, nhà tư vấn trong lĩnh vực đất hiếm và chủ tịch chi nhánh Hà Nội của Phòng Thương mại Hoa Kỳ, cho biết những nỗ lực gần đây của Hoa Kỳ nhằm giành được chỗ đứng trong ngành đất hiếm

của Việt Nam đã không thành công và một dự án thuộc loại này liên quan đến VTRE đã thất bại trong năm nay.

Kế hoạch này dự trù chuyển đất hiếm được VTRE tinh chế sang Hoa Kỳ và một khoảng đầu tư trị giá 200 triệu đô la vào Việt Nam, theo một báo cáo riêng cho các nhà đầu tư Hoa Kỳ mà Reuters được biết. VTRE đã xác nhận thỏa thuận chuyển đất hiếm này đã thất bại. Thay vào đó, hồi tháng 4, Công ty Cổ phần Đất hiếm Việt Nam thông báo một thỏa thuận cung cấp 1000 tấn oxit đất hiếm trong năm nay cho tập đoàn Úc Australian Strategic Materials (ASM).

Từ quặng đến thành phẩm không đơn giản

Về lâu dài, VTRE dự kiến phải đóng một vai trò trong toàn bộ ngành công nghiệp đất hiếm, từ khai thác quặng đến thành phẩm, ông Tuấn, người cùng vợ sở hữu phần lớn cổ phần của VTRE cho biết.

Đây không phải là một nhiệm vụ dễ dàng. Mỹ hiện xuất khẩu quặng đất hiếm sang Trung Quốc để chế biến vì nước này không có cơ sở riêng. Hiện VTRE đã có một nhà máy ở miền bắc Việt Nam chuyên tách oxit đất hiếm khỏi quặng khai thác. Ông Tuấn cho biết, nhà máy có công suất chế biến 5.000 tấn đất hiếm mỗi năm nhưng công ty có kế hoạch tăng gấp ba công suất đó để đáp ứng nhu cầu của Đông Pao.

Sau khi được phân tách, các oxit được chế biến thành kim loại dùng trong chế tạo nam châm và các ứng dụng công nghiệp khác. Quy trình tinh chế thành kim loại hiện do Trung Quốc kiểm soát. Theo bộ Năng Lượng Mỹ, Trung Quốc sản xuất 90% kim loại đất hiếm hiếm.

Nhưng VTRE đang tiến hành một dự án thí điểm xây dựng một nhà máy tinh luyện kim loại đất hiếm hợp tác với công ty Hàn Quốc Setopia, một công ty không có kinh nghiệm nhiều trong lĩnh vực này.

Đầu tư ban đầu hai bên sẽ khoảng 4 triệu đô la, Setopia đóng góp chính, một quan chức của công ty cho Reuters hay. Năm tới, nhà máy này có thể sẵn sàng đi vào hoạt động.

Theo Dudley Kingsnorth, giáo sư tại Trường Mỏ Tây Úc thuộc Đại học Curtin, Việt Nam vẫn còn một chặng đường dài phía trước để đạt mục tiêu về đất hiếm, nhất là trong việc cải thiện bảo vệ môi trường. Tuy nhiên, ông cho biết Việt Nam "*có nguồn tài nguyên, có chuyên môn*

khai thác và xử lý quặng để có thể đưa ra những lựa chọn thay thế cho Trung Quốc".

Kế hoạch của Việt Nam nhằm làm giảm sự thống trị về đất hiếm của Trung Quốc

Capture à partir de :baotiengdan
Reuters
Cù Tuấn, biên dịch
26-9-2023

Tóm tắt:
* Việt Nam có kế hoạch khởi động lại mỏ đất hiếm lớn nhất vào năm tới.
* Đông Pao là một trong những mỏ đất hiếm lớn nhất thế giới, thu hút sự quan tâm của nước ngoài.
* Blackstone của Úc quan tâm tới khoản đầu tư 100 triệu USD vào Đông Pao.
* Đối tác VTRE của Blackstone lên kế hoạch xây dựng nhà máy với Setopia của Hàn Quốc.
* Mối lo ngại gia tăng về sự thống trị của Trung Quốc về khoáng sản chiến lược.

HÀ NỘI, ngày 25 tháng 9 (Reuters) – Việt Nam có kế hoạch khởi động lại mỏ đất hiếm lớn nhất vào năm tới với một dự án do phương Tây hậu thuẫn, có thể sánh ngang với dự án lớn nhất thế giới, theo hai công ty liên quan. Đây là một phần trong nỗ lực rộng lớn hơn nhằm giảm bớt sự thống trị của Trung Quốc trong lĩnh vực giúp thúc đẩy các công nghệ tiên tiến này.

Động thái này sẽ là một bước hướng tới mục tiêu của quốc gia Đông Nam Á này, nhằm vào việc xây dựng chuỗi cung ứng đất hiếm, bao gồm phát triển năng lực tinh chế quặng thành kim loại dùng trong nam châm cho xe điện, điện thoại thông minh và tua-bin gió.

Tessa Kutscher, giám đốc điều hành của Blackstone Minerals Ltd – công ty của Australia, cho biết bước đầu tiên là chính phủ Việt Nam dự định tổ chức đấu thầu nhiều lô tại mỏ Đông Pao trước cuối năm nay. . Bà trích dẫn thông tin chưa được công bố từ Bộ Tài nguyên và Môi trường Việt Nam và không trả lời yêu cầu bình luận.

Lưu Anh Tuấn, Chủ tịch Công ty Cổ phần Đất hiếm Việt Nam (VTRE), công ty lọc quặng chính của Việt Nam và là đối tác của Blackstone trong dự án, cho biết thời gian đấu giá có thể thay đổi nhưng chính phủ có kế hoạch khởi động lại mỏ này vào năm tới.

Đề xuất khởi động lại Đông Pao – nơi mà lịch trình, quy mô và mức độ hỗ trợ tài chính nước ngoài chưa được báo cáo trước đây – diễn ra khi

nhiều quốc gia lo ngại về khả năng bị gián đoạn nguồn cung do sự kiểm soát của Trung Quốc đối với các khoáng sản chiến lược và tranh chấp của nước này với Mỹ và các đồng minh. Bắc Kinh năm nay đã áp đặt hạn chế xuất khẩu đối với các kim loại nhỏ được sử dụng trong chất bán dẫn, điều mà một cố vấn chính sách có ảnh hưởng của Trung Quốc cảnh báo “mới chỉ là bước khởi đầu”.

Theo Cơ quan Khảo sát Địa chất Mỹ, Việt Nam có trữ lượng đất hiếm lớn thứ hai thế giới. Nhưng phần lớn chúng vẫn chưa được khai thác, đầu tư không được khuyến khích do giá thấp do Trung Quốc ấn định do nước này gần như độc quyền trên thị trường toàn cầu. Khi đến thăm Hà Nội trong tháng này để nâng cấp quan hệ song phương, Tổng thống Mỹ Joe Biden đã ký một thỏa thuận nhằm tăng cường khả năng thu hút các nhà đầu tư vào trữ lượng đất hiếm của Việt Nam.

Trong các cuộc phỏng vấn với Reuters, 12 giám đốc điều hành, nhà đầu tư, nhà phân tích và quan chức nước ngoài đã mô tả các kế hoạch dành cho Việt Nam, bao gồm cả các khoản đầu tư mà họ cho biết, cho thấy cuộc thảo luận về việc giảm rủi ro chuỗi cung ứng nhằm giảm sự phụ thuộc vào Trung Quốc, đang chuyển thành hành động như thế nào. Một số người thừa nhận những khó khăn trong việc hình thành một trung tâm đất hiếm nhưng cho biết nước cờ này có thể khiến Việt Nam trở thành một đối tác khả thi đồng thời xoa dịu những lo lắng về mặt chiến lược, ngay cả khi Trung Quốc vẫn chiếm ưu thế.

Kutscher cho biết khoản đầu tư của Blackstone vào dự án sẽ trị giá khoảng 100 triệu USD nếu thắng thầu. Bà nói thêm rằng công ty đang nói chuyện với các khách hàng tiềm năng, bao gồm các nhà sản xuất ô tô điện VinFast và Rivian, về các hợp đồng khả thi với mức giá ấn định sẽ bảo vệ các nhà cung cấp khỏi biến động và đảm bảo cho người mua một chuỗi cung ứng an toàn.

Việc hoàn thành các thỏa thuận như vậy sẽ giải quyết trở ngại mà các nhà phát triển ở Việt Nam phải đối mặt. Trong những năm gần đây, các nhà đầu tư Nhật Bản Toyota Tsusho và Sojitz đã từ bỏ các dự án tại Đông Pao sau khi Trung Quốc tăng nguồn cung, khiến giá cả sụt giảm. Các công ty Nhật Bản trên đã không trả lời yêu cầu bình luận.

Tuy nhiên, Dylan Kelly, thuộc công ty đầu tư Terra Capital, cho biết, mặc dù tập trung vào việc giảm rủi ro, nhưng vẫn chưa rõ liệu khách hàng có sẵn sàng trả thêm tiền cho Việt Nam hay không, đồng thời lưu ý rằng thị trường nói chung vẫn chưa rõ ràng.

Khi được hỏi về sự tham gia tiềm năng của VinFast, người phát ngôn của công ty mẹ VinFast cho biết đơn vị phụ trách thu mua nguyên liệu thô của tập đoàn, VinES, không có kế hoạch hiện tại với Blackstone liên quan đến đất hiếm. Ông không đề cập cụ thể đến các câu hỏi tiếp theo về VinFast.

Rivian cũng đã không trả lời yêu cầu bình luận.

NGANG VỚI MỎ MOUNTAIN PASS (CALIFORNIA)

Theo một quan chức của công ty khai thác đất hiếm do nhà nước kiểm soát Lavreco, việc khai thác hiệu quả mỏ Đông Pao – vốn đã không hoạt động trong ít nhất bảy năm – sẽ đưa Việt Nam trở thành nhóm sản xuất đất hiếm hàng đầu.

Nhưng việc tinh chế đất hiếm rất phức tạp và Trung Quốc đang kiểm soát nhiều công nghệ chế biến. Theo Blackstone, trữ lượng ước tính của Đông Pao cũng cần được đánh giá lại bằng các phương pháp hiện đại.

Tuy nhiên, đất hiếm ở Đồng Pao tương đối dễ tiếp cận và chủ yếu tập trung ở quặng bastnaesit, theo Đại học Mỏ Địa chất Hà Nội.

Chúng thường giàu ceri, được sử dụng trong màn hình phẳng và các nguyên tố lantan, chẳng hạn như praseodymium và neodymium, được dùng để chế tạo nam châm.

Ông Tuấn cho biết VTRE hy vọng giành được nhượng quyền cho phép họ khai thác khoảng 10.000 tấn oxit đất hiếm (REO) tương đương mỗi năm, gần 1/3 sản lượng dự kiến hàng năm của mỏ này. Ông cho biết việc sản xuất có thể bắt đầu vào khoảng cuối năm 2024.

Điều đó sẽ khiến sản lượng của Đông Pao thấp hơn một chút so với Mountain Pass của California, một trong những mỏ lớn nhất thế giới, nơi sản xuất 43.000 tấn REO tương đương vào năm 2022, theo USGS.

Việt Nam cũng có kế hoạch phát triển thêm các mỏ khác. Vào tháng 7, Hà Nội đặt mục tiêu sản xuất tới 60.000 tấn REO tương đương một năm vào năm 2030. Trung Quốc đặt hạn ngạch nội địa là 210.000 tấn vào năm ngoái.

David Merriman, nhà phân tích nghiên cứu tại công ty tư vấn Project Blue, cho biết những mục tiêu đó sẽ giúp Việt Nam sản xuất từ 5%

đến 15% sản lượng dự kiến của Trung Quốc vào cuối thập kỷ này. Ông kỳ vọng Trung Quốc sẽ tăng sản lượng trong giai đoạn đó.

Ông nói, các mục tiêu của Việt Nam là "đầy tham vọng, mặc dù chúng không hoàn toàn nằm ngoài khả năng thực hiện".

HỖ TRỢ CỦA MỸ

Theo tờ thông tin của Nhà Trắng, Mỹ đã đồng ý giúp Việt Nam lập bản đồ tài nguyên đất hiếm tốt hơn và "thu hút đầu tư chất lượng", một động thái có thể khuyến khích các nhà đầu tư Mỹ đấu thầu để có được những nhượng bộ mới của Việt Nam.

Reuters không thể xác định liệu các kế hoạch cụ thể liên quan đến các nhà đầu tư Mỹ có tồn tại ở giai đoạn này hay không. Các quan chức tại Đại sứ quán Mỹ tại Hà Nội, Nhà Trắng và Bộ Thương mại đã không trả lời yêu cầu bình luận.

Nhưng những nỗ lực gần đây của Mỹ nhằm giành được chỗ đứng trong ngành công nghiệp Việt Nam đã không thành công, John Rockhold, nhà tư vấn lĩnh vực đất hiếm và chủ tịch chi nhánh Hà Nội của Phòng Thương mại Mỹ, cho biết thêm rằng một kế hoạch như vậy kết hợp với VTRE đã thất bại vào năm ngoái.

Kế hoạch đó liên quan đến việc vận chuyển đất hiếm do VTRE tinh chế sang Mỹ và có thể đầu tư 200 triệu USD trong tương lai vào Việt Nam, theo một báo cáo không công khai dành cho các nhà đầu tư Mỹ không xác định mà Reuters đã xem.

VTRE xác nhận thỏa thuận vận chuyển đã không thành công.

Thay vào đó, VTRE vào tháng 4 đã công bố thỏa thuận cung cấp 100 tấn oxit đất hiếm trong năm nay cho công ty Australian Strategic Materials. ASM đã từ chối bình luận về việc khai thác Đông Pao.

Theo một tuyên bố của công ty, Blackstone, một đối tác trong thỏa thuận đó, đang vận hành một mỏ niken ở Việt Nam và đã xác định rằng cơ sở chế biến của họ ở nước này có thể xử lý quặng từ Đông Pao.

TỪ QUẶNG ĐẾN NAM CHÂM

Cuối cùng, VTRE có kế hoạch đóng một vai trò trong toàn bộ ngành công nghiệp đất hiếm từ khai thác quặng đến các sản phẩm cuối cùng, Ông Tuấn, người cùng vợ sở hữu hầu hết cổ phiếu VTRE, theo danh

sách cổ đông mà ông cho Reuters xem. Blackstone cho biết thông tin về quyền sở hữu phù hợp với đánh giá của họ sau quá trình thẩm định.

Đây không phải là một chuyện dễ dàng. Mỹ hiện xuất khẩu quặng đất hiếm sang Trung Quốc để chế biến vì nước này thiếu cơ sở sản xuất.

Một nhà máy VTRE hiện có ở miền Bắc Việt Nam chuyên tách oxit đất hiếm khỏi quặng đã khai thác. Ông Tuấn cho biết nhà máy có công suất xử lý 5.000 tấn REO mỗi năm nhưng công ty có kế hoạch tăng gấp ba công suất đó để đáp ứng đầu vào từ Đồng Pao.

Sau khi được tách ra, các oxit sẽ được chuyển thành kim loại để sử dụng trong nam châm và các ứng dụng công nghiệp khác. Theo Bộ Năng lượng Mỹ, quá trình kim loại hóa này đang do Trung Quốc, quốc gia sản xuất 90% kim loại đất hiếm, kiểm soát.

Nhưng VTRE đang thực hiện một dự án thí điểm xây dựng nhà máy luyện kim với công ty Setopia của Hàn Quốc. VTRE nói rằng Setopia là công ty chưa có kinh nghiệm trước đây trong lĩnh vực này.

Một quan chức của Setopia nói với Reuters rằng khoản đầu tư kết hợp ban đầu sẽ vào khoảng 4 triệu USD, chủ yếu là từ Setopia, và một nhà máy có thể sẵn sàng đi vào hoạt động vào năm tới.

Trong ngành công nghiệp hạ nguồn, các công ty nam châm của Hàn Quốc và Trung Quốc chuẩn bị mở nhà máy tại Việt Nam, theo Reuters đưa tin vào tháng 8.

Dudley Kingsnorth, giáo sư tại Trường Mỏ Tây Úc thuộc Đại học Curtin, cho biết Việt Nam còn một chặng đường dài phía trước, bao gồm cả việc cải thiện các hoạt động môi trường, để hiện thực hóa các mục tiêu về đất hiếm của mình.

Tuy nhiên, ông nói, Việt Nam “có nguồn tài nguyên, chuyên môn khai thác và chế biến để cung cấp các lựa chọn thay thế cho Trung Quốc”.

Việt Nam nhắm đến mục tiêu nâng sản lượng đất hiếm lên hai triệu tấn/năm vào năm 2030

2023.07.25

Capture à partir de :RFA

Một mỏ đất hiếm tại Nam Phi (minh họa). AFP

Việt Nam nhắm đến mục tiêu tăng sản lượng đất hiếm lên 2,02 triệu tấn mỗi năm từ thời điểm 2030.

Reuters loan tin ngày 25/7 dẫn nguồn từ kế hoạch của Chính phủ Hà Nội do Phó Thủ tướng Trần Hồng Hà ký vào ngày 18/7 vừa qua.

Đất hiếm là nhóm nguyên tố hiếm có hàm lượng ít trong vỏ Trái đất và rất khó tách ra từng nguyên tố riêng biệt. Chúng được dùng trong sản xuất các loại thiết bị và linh kiện trong công nghệ thông tin, y khoa, giao thông, hóa lọc dầu, luyện kim, quân sự và nhiều lĩnh vực khác.

Theo dữ liệu của Cục Khảo sát Địa chất Hoa Kỳ (USGS), Việt Nam là quốc gia có trữ lượng đất hiếm đứng thứ nhì thế giới chỉ sau Trung Quốc ở mức ước tính 22 triệu tấn.

Vào năm ngoái, Việt Nam sản xuất được 4.300 tấn so với mức chỉ 400 tấn vào năm 2021.

Đất hiếm sẽ được khai thác từ chín mỏ tại ba tỉnh Lai Châu, Lào Cai và Yên Bái. Tiếp đến sau năm 2030 sẽ mở thêm từ ba đến bốn mỏ mới với mục tiêu nâng sản lượng mỗi năm lên 2,11 tấn.

Song song hoạt động khai thác, Việt Nam cũng sẽ tìm cách đầu tư vào các cơ sở tinh luyện đất hiếm với mục tiêu sản xuất từ 20.000 đến 60.000 tấn oxide đất hiếm (REO) vào năm 2030. Đến thời điểm 2050, nâng sản lượng REO lên từ 40.000 đến 80.000 tấn/năm.

VN bắt các lãnh đạo ngành đất hiếm giữa kế hoạch thách thức sự thống trị của TQ

25 tháng 10 2023

Capture à partir de :BBC

Nguồn hình ảnh, Reuters

Ông Lưu Anh Tuấn, Chủ tịch HĐQT Công ty cổ phần Đất hiếm Việt Nam (VTRE)

Công ty Blackstone Minerals hôm đầu tuần cho hay sẽ tiếp tục tham gia đấu giá nhượng quyền đất hiếm ở mỏ Đông Pao của Việt Nam dù lãnh đạo Công ty Cổ phần Đất hiếm Việt Nam (VTRE) bị bắt tuần trước vì vi phạm quy định khai thác mỏ, theo Reuters.

Chính phủ Việt Nam có kế hoạch tăng sản lượng đất hiếm thô lên 2,02 triệu tấn mỗi năm vào 2030 để thách thức sự thống trị của Trung Quốc trong lĩnh vực này.

Tuy nhiên, mới đây, công an Việt Nam đã bắt giữ sáu người bị cáo buộc vi phạm các quy định khai thác mỏ, trong đó có ông Lưu Anh Tuấn, Chủ tịch HĐQT Công ty cổ phần Đất hiếm Việt Nam (VTRE) - công ty được cho là đi đầu trong nỗ lực tạo ra ngành công nghiệp đất hiếm có thể giúp Việt Nam đáp ứng tham vọng nói trên.

Ông Lưu Anh Tuấn bị buộc tội giả mạo biên lai thuế giá trị gia tăng khi mua bán đất hiếm với Tập đoàn Thái Dương, công ty điều hành một mỏ ở tỉnh Yên Bái, miền bắc Việt Nam, theo Bộ Công an Việt Nam.

Chính phủ Việt Nam đang có kế hoạch bán đấu giá các nhượng quyền khai thác đất hiếm mới vào cuối năm nay, VTRE nằm trong số các công ty tham gia đấu thầu.

Văn phòng của VTRE tại Hà Nội đã đóng cửa nhiều ngày, theo Reuters.

VTRE đã hợp tác với các công ty khai thác mỏ Australia Australian Strategic Materials (ASM) (ASM.AX) và Blackstone Minerals LTD (BSX.AX), những công ty không có tên trong cuộc điều tra của cơ quan chức năng Việt Nam.

Blackstone cho biết vào tháng Chín rằng họ đã đồng ý hợp tác với VTRE để giành được quyền nhượng quyền tại mỏ lớn nhất nước, Đông Pao, ở tỉnh Lai Châu. Một giám đốc điều hành của Blackstone đã nói với Reuters rằng khoản đầu tư của họ vào dự án sẽ lên tới khoảng 100 triệu USD nếu giành được nhượng quyền.

ASM đã ký thỏa thuận ràng buộc vào tháng Tư với VTRE về việc mua 100 tấn đất hiếm đã qua chế biến trong năm nay và cam kết đàm phán một thỏa thuận cung cấp dài hạn hơn.

Theo ước tính của Cơ quan Khảo sát Địa chất Hoa Kỳ, Việt Nam có trữ lượng khoáng sản quan trọng lớn thứ hai - được sử dụng để sản xuất ô tô điện và tua-bin gió - sau Trung Quốc.

Người đứng đầu Tập đoàn Thái Dương, Đoàn Văn Huấn, người cũng bị bắt, bị buộc tội thu lợi 25,80 triệu USD từ việc buôn bán trái phép quặng khai thác từ mỏ của công ty ông ở tỉnh Yên Bái.

Cảnh sát đã tạm giữ 13.715 tấn quặng đất hiếm trong một cuộc đột kích vào cơ sở của tập đoàn Thái Dương.

Reuters gọi điện đến số của tập đoàn Thái Dương hôm 20/10 nhưng không ai bắt máy.

Thông cáo của chính phủ Việt Nam không nói rõ điều gì khiến việc bán số khoáng sản này bất hợp pháp, nhưng một nguồn tin của Reuters nói rằng quặng thô ở các mỏ của Yên Bái đã được xuất khẩu sang Trung Quốc, do giá tinh chế loại quặng này trong nước không có lãi.

Theo luật Việt Nam, xuất khẩu quặng thô nói chung bị hạn chế, vì nước này muốn tăng cường năng lực tinh chế.

Giới chức cũng tăng cường trấn áp việc khai thác bất hợp pháp đất hiếm từ các mỏ bị bỏ hoang trong các tháng gần đây.

Cơ quan Cảnh sát điều tra Bộ Công an đã ra Quyết định khởi tố vụ án hình sự Vi phạm quy định về thăm dò, khai thác tài nguyên và Vi phạm quy định về kế toán gây hậu quả nghiêm trọng, ra Lệnh bắt bị can để tạm giam và Lệnh khám xét với cả sáu người này.

Liệu Việt Nam có đủ khả năng dấn sâu vào ngành công nghệ bán dẫn?

21 tháng 9 2023
Capture à partir de :BBC

Nguồn hình ảnh, Getty Images

Tổng thống Mỹ Joe Biden khi đến Hà Nội đã đạt được các thỏa thuận với Việt Nam về chất bán dẫn khi hai nước nâng cấp quan hệ song phương, nhưng liệu Việt Nam có đạt được lợi ích thực sự?

Trong Tuyên bố chung giữa hai nước, Hoa Kỳ công nhận tiềm năng của Việt Nam với vai trò quan trọng trong việc "thiết lập chuỗi cung ứng bán dẫn bền vững và linh hoạt" và là "đối tác tin cậy" trong trường hợp không thể đưa các chuỗi sản xuất trở lại Mỹ (re-shoring).

Thủ tướng Phạm Minh Chính khi đến Mỹ đã thăm và làm việc với một số tập đoàn như Nvidia và Synopsys vào chiều ngày 18/9 và vấn đề hợp tác chip bán dẫn đều được xem là trọng tâm.

Thiếu kỹ sư có thể gây hại cho kế hoạch của Mỹ biến VN thành 'đại bản doanh' sản xuất chip
Chip bán dẫn sẽ là một tâm điểm trong chuyến thăm Việt Nam của Biden

Ngày 19/9, Thủ tướng Chính dự lễ trao ba biên bản ghi nhớ giữa Trung tâm Đổi mới Sáng tạo Quốc gia với tập đoàn Cadence Design Systems về việc triển khai các hoạt động thúc đẩy năng lực thiết kế và phát triển sản phẩm;

Trung tâm này cũng bắt tay với Đại học bang Arizona để phát triển nguồn nhân lực cho ngành công nghiệp bán dẫn. Còn Bộ Giáo dục và Đào tạo Việt Nam hợp tác với tập đoàn Intel về việc phát triển nguồn nhân lực cho các ngành công nghệ cao.

Nhà phân tích cấp cao Ivan Lam của Counterpoint Research nói với BBC News Tiếng Việt rằng, khi các ngành công nghiệp mới nổi phụ thuộc nhiều vào chip, Việt Nam đặt mục tiêu đóng vai trò chủ chốt trong ngành chip trong 5-10 năm tới.

"Để đạt được mục tiêu này, Việt Nam phải tìm cách giới thiệu và phát triển chất bán dẫn hoặc thúc đẩy ngành bán dẫn của riêng mình," ông Lam nhận xét.

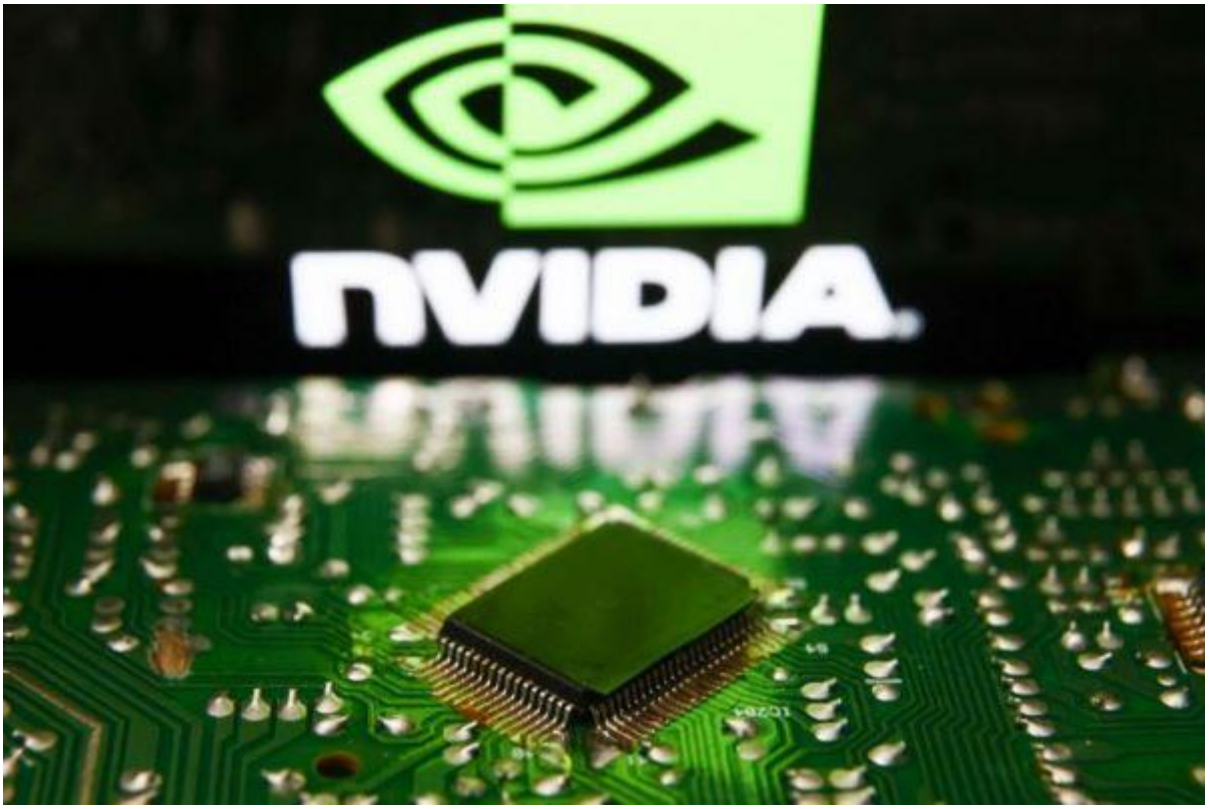

Nguồn hình ảnh, Getty Images
Nvidia mong muốn tăng cường hợp tác với Việt Nam về bán dẫn, trí tuệ nhân tạo khi Thủ tướng Phạm Minh Chính thăm nhà máy của công ty này ở Mỹ

Tiềm lực nội địa

Trong hơn một thế kỷ, cuộc tranh giành dầu mỏ đã châm ngòi cho các cuộc chiến tranh. Giờ đây, chip bán dẫn hiện được xem là một loại "dầu mỏ" mới của thế giới, là nguồn tài nguyên khan hiếm mà đời sống hiện đại không thể thiếu.

Hiểu nôm na, chất bán dẫn có độ dẫn điện ở mức trung gian giữa chất dẫn điện và chất cách điện. Điều này giúp nó trở thành phương tiện lý tưởng để kiểm soát dòng điện và các thiết bị điện hằng ngày.

Con chip hiện diện mọi ngóc ngách trong đời sống, từ tên lửa đến lò vi sóng, từ bóng đèn cảm biến đến thị trường chứng khoán, và chiếc điện thoại thông minh chúng ta sử dụng hàng ngày – đều chạy bằng chip. Sức mạnh quân sự, kinh tế và địa chính trị đều được xây dựng trên nền tảng chip máy tính.

Ngành công nghiệp bán dẫn hiện trị giá hơn 500 tỷ USD và dự kiến sẽ tăng lên 1.000 tỷ USD vào năm 2030. Như vậy, nếu quốc gia nào thống trị và kiểm soát được ngành bán dẫn thì đồng nghĩa nắm trong tay hệ sinh thái kinh tế và trở siêu cường vô song trong thế kỷ 21.

Tiến sĩ Nguyễn Khắc Giang, nhà nghiên cứu là khách mời thuộc Viện ISEAS Singapore nói BBC hôm 20/9 rằng, đối với Mỹ lẫn Trung Quốc, việc đảm bảo chuỗi cung ứng bán dẫn được ổn định, không bị ảnh hưởng bởi địa chính trị, chiến tranh là điều cực kỳ quan trọng.

"Nhờ đó, vai trò Việt Nam trở nên trọng yếu vì Việt Nam được các nước khác tin tưởng vài vị thế địa lý, tính ổn định chính trị và với vai trò cân bằng giữa Mỹ và Trung Quốc."

Theo ông Khắc Giang, ngành công nghiệp bán dẫn đã xuất hiện ở Việt Nam từ cuối những năm 1970. Tuy nhiên, Việt Nam trải qua nhiều biến cố về địa chính trị và sau đó là sự sụp đổ của Liên Xô và các nước Đông Âu khiến chương trình bán dẫn ở Việt Nam không thể phát triển tiếp tục.

Đến giai đoạn 2000-2010, Việt Nam chào đón sự xuất hiện của một số doanh nghiệp đầu tư nước ngoài tên tuổi như Intel vào năm 2006. Sau đó là sự 'đổ bộ' của tập đoàn Samsung vào năm 2008. Cho tới nay, các công ty như Amkor Technology, Marvell cũng lần lượt nối đuôi nhau đầu tư vào Việt Nam.

Nguồn hình ảnh, Getty Images
Lễ công bố nhận giấy phép đầu tư cho dự án xây dựng nhà máy bán dẫn của Intel tại khu vực miền Nam Việt Nam vào ngày 28 tháng 2 năm 2006

Intel có nhà máy trị giá 1,5 tỷ USD với kế hoạch mở rộng ở trong nam để lắp ráp, đóng gói và thử nghiệm chip. Trong các cuộc hội luận với giới chức Việt Nam, Lãnh đạo Intel đều khẳng định, song song với việc đầu tư nhà máy sản xuất chip, Việt Nam là một trong những "trung tâm sản xuất quan trọng của tập đoàn".

Năm 2022, Samsung công bố kế hoạch tổng đầu tư 2,27 tỷ USD để mở rộng hoạt động kinh doanh đế bán dẫn thế hệ tiếp theo ở Việt Nam - đánh dấu lĩnh vực kinh doanh thứ ba của gã khổng lồ tại nước này.

Thực tế, không chỉ có Intel và Samsung, đã có không ít doanh nghiệp vốn đầu tư nước ngoài (FDI) có tiếng tăm trên thế giới cũng hé lộ thông tin về những kế hoạch đầu tư sản xuất các thiết bị, linh kiện bán dẫn tại Việt Nam.

Một nhà máy của Công ty Amkor Technology (Hàn Quốc) tại Bắc Ninh chuyên sản xuất, lắp ráp và thử nghiệm vật liệu bán dẫn dự kiến sẽ hoàn thành vào tháng 10 tới đây. Với tổng vốn đầu tư đến năm 2035 là 1,6 tỉ USD và diện tích khoảng 23 ha, đây là nhà máy lớn nhất của Amkor trên toàn cầu.

Hanmi Semiconductor của Hàn Quốc, công ty hàng đầu thế giới về thiết bị sản xuất chất bán dẫn, đã công bố vào tháng 5 rằng chi nhánh tại tỉnh Bắc Ninh phía bắc của họ đã chính thức hoạt động.

Cuối tháng 5/2023, Infineon Technologies, nhà sản xuất chất bán dẫn lớn nhất của Đức, đã công bố thành lập trung tâm R&D tại Việt Nam. Trong tháng 6/2023, Công ty SKC, nhà sản xuất vật liệu tiên tiến của Hàn Quốc, đã ký biên bản ghi nhớ với Thành phố Hải Phòng để tìm hiểu đầu tư vào vật liệu tiên tiến cho chất bán dẫn, pin thứ cấp và các vật liệu thân thiện môi trường.

Theo Technavio, thị trường bán dẫn ở Việt Nam ước tính sẽ tăng trưởng với tốc độ kép hàng năm là 6,12% trong giai đoạn 2022–2027, tương đương 1,65 tỷ USD.

"Việt Nam, một trung tâm sản xuất, sẵn sàng hưởng lợi từ việc tham gia vào ngành bán dẫn. Chất bán dẫn rất cần thiết cho nhiều loại sản phẩm và dịch vụ và việc phát triển ngành bán dẫn sẽ giúp Việt Nam nâng cấp nền kinh tế, thu hút nhân tài và nâng cao vị thế toàn cầu," ông Lam nói với BBC.

'Vốn liếng' của Việt Nam

Tiến sĩ Nguyễn Khắc Giang cho rằng việc nâng cấp quan hệ với Mỹ mở ra cơ hội để Việt Nam phát triển thêm tiềm năng của mình. Đặc biệt là Việt Nam nắm trong tay trữ lượng khoáng sản - nguồn nguyên liệu chiến lược cho ngành công nghệ cao và chất bán dẫn.

Theo Cục Khảo sát Địa chất Hoa Kỳ (USGS), Việt Nam có trữ lượng đất hiếm lớn thứ hai thế giới và giữ vị trí thứ ba thế giới về trữ lượng tungsten, hay còn gọi là vonfram.

Ông Nguyễn Khắc Giang phân tích, nguồn tài nguyên mà Việt Nam đang sở hữu có thể lý giải vì sao Đối tác Chiến lược Toàn diện tập trung nhiều vào phát triển ngành công nghệ cao, đặc biệt là bán dẫn, tạo nên lực đẩy mới, đặc biệt là về phát triển nguồn nhân lực vốn đang thiếu hụt ở Việt Nam.

Tungsten hiện có trữ lượng lớn ở Núi Sáo, Thái Nguyên, chiếm khoảng 33% sản lượng vonfram toàn cầu nếu không tính nguồn cung từ Trung Quốc. Đây là nguồn tài nguyên cực kỳ quan trọng trong chuỗi cung ứng bán dẫn.

Theo chuyên gia, nếu như Indonesia có mỏ coban lớn, đóng vai trò chủ chốt trong ngành xe điện và biến thành đòn bẩy để thu hút đầu tư thì Việt Nam cũng có thể tận dụng lợi thế đất hiếm, tài nguyên tungsten của mình để phát triển ngành công nghiệp bán dẫn nội địa.

Ngành bán dẫn đòi hỏi vốn đầu tư ban đầu rất lớn, đặc biệt nếu muốn tập trung sản xuất chất liệu bán dẫn có độ tinh xảo cao và áp dụng trong AI và ngành công nghệ cao. Đơn cử, nhà máy sản xuất chip của TSMC tại bang Arizona, Mỹ có giá trị 40 tỷ USD.

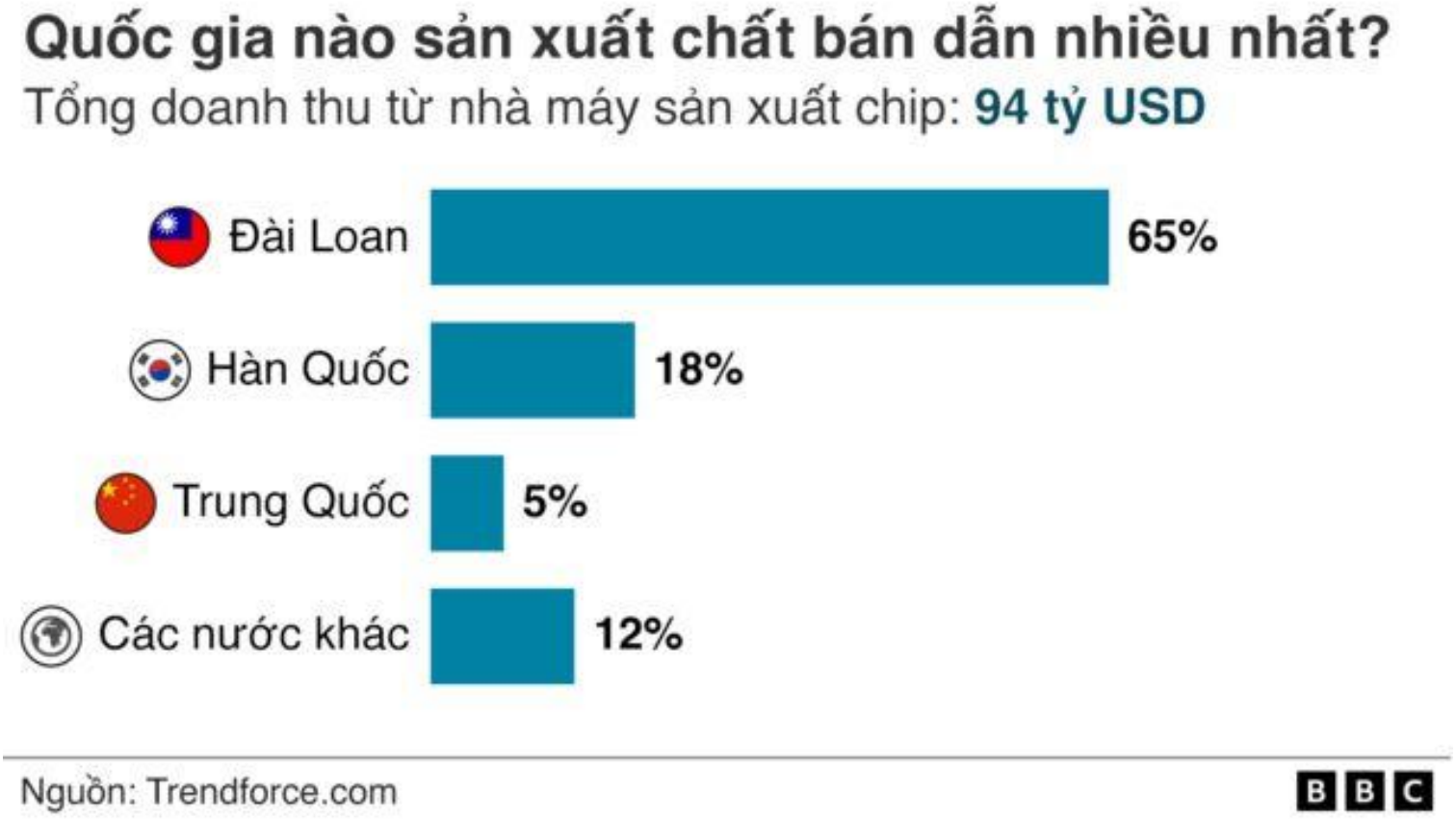

Với quy mô nền kinh tế và năng lực hiện tại của Việt Nam, theo ông TS Khắc Giang, việc xây dựng một nhà máy lớn là cực kỳ tốn kém và khó thực hiện trong tương lai gần. Tuy nhiên, Việt Nam vẫn có thể tham gia sâu hơn vào lĩnh vực này thông qua hai yếu tố chính:

Thứ nhất, Việt Nam nâng cao khả năng thiết kế và đóng gói - điều hiện đang làm rất tốt.

Thứ hai, sắp tới nếu có thể giảm được chi phí xây dựng nhà máy, Việt Nam có tiềm năng tham gia vào chuỗi cung ứng này với vị trí cao hơn.

Doanh nghiệp Việt Nam như Viettel hay FPT cũng mới manh nha bước vào thị trường bán dẫn nên để có nguồn lực, mối quan hệ và vươn lên vị trí cao hơn là không hề dễ vì ngành này tương đối đóng.

Một vài năm trở lại đây, chính sách của Việt Nam được đánh giá khá tốt trong việc khuyến khích một số doanh nghiệp đầu tư nước ngoài phối hợp với các viện nghiên cứu và các trường đại học để đào tạo sinh viên phù hợp với ngành công nghiệp bán dẫn. Nhờ đó, giảm yêu cầu lớn của nhà nước về giáo dục-đào tạo.

Như Công ty FPT có trường đại học riêng của mình, có thể xem đây là một lợi thế rất lớn vì họ sẽ đào tạo luôn nhân lực trong ngành bán dẫn phù hợp với nhu cầu của tập đoàn FPT.

Còn đối với những doanh nghiệp đầu tư nước ngoài khác, đã có một vài nơi bắt tay với các viện nghiên cứu, các trường công nghệ để đào tạo nhân lực của riêng họ.

Ông Vũ Tú Thành, giám đốc văn phòng Hội đồng Doanh nhân Mỹ-ASEAN tại Việt Nam, nói với Reuters rằng hiện Việt Nam chỉ có 5000 đến 6000 kỹ sư phần cứng được đào tạo cho ngành sản xuất chip.

Trong khi đó, nhu cầu dự kiến khoảng 20.000 trong 5 năm tới và 50.000 trong một thập kỷ, ông Thành nói, dẫn số liệu ước tính từ các công ty và các kỹ sư.

Theo TS Nguyễn Khắc Giang, việc thiếu nhân lực trong thời điểm hiện tại là điều dễ hiểu vì sự bùng nổ của ngành bán dẫn ở Việt Nam là rất mới và phụ thuộc vào biến chuyển lớn về địa chính trị. Nhưng về dài hạn, nếu có chính sách tối ưu thì nhân lực không phải bài toán nan giải.

Hai doanh nghiệp lớn của Việt Nam là FPT và Viettel cũng đưa ra đề xuất nhằm tạo điều kiện phát triển ngành công nghiệp bán dẫn nội địa của Việt Nam.

Như vậy, ngay cả trước khi Việt-Mỹ ký kết quan hệ Đối tác Chiến lược Toàn diện thì ngành công nghiệp bán dẫn ở Việt Nam dù còn non trẻ nhưng đã có những bước phát triển mạnh.

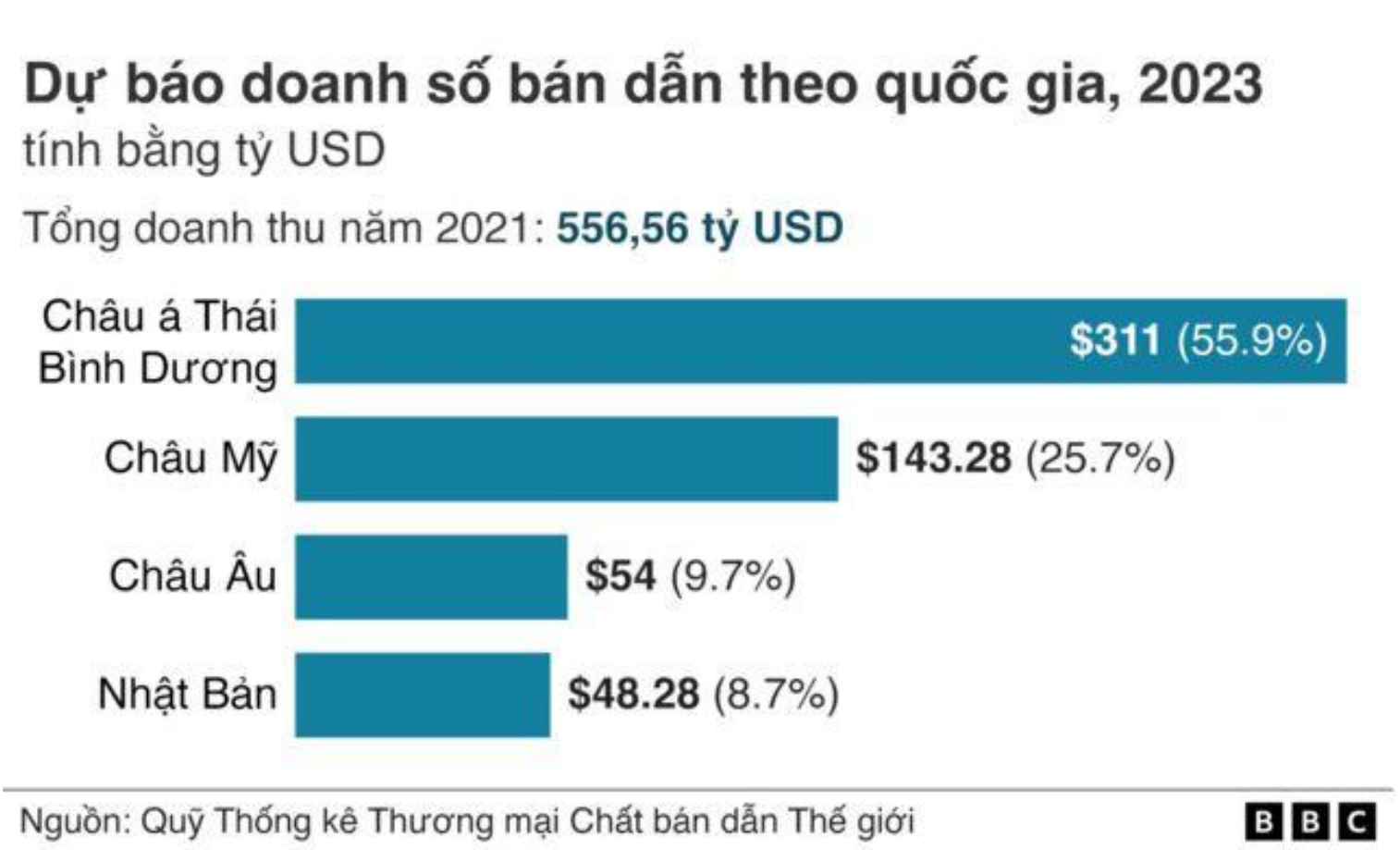

Mỹ 'đỡ đầu'?

Tổng thống Hoa Kỳ Joe Biden khi đến Hà Nội đã đạt được các thỏa thuận với Việt Nam về chất bán dẫn và khoáng chất hiếm khi hai nước nâng cấp lên quan hệ Đối tác Chiến lược Toàn diện, ngang mức với Trung Quốc và Nga.

Mỹ ra chiến lược de-risking, friend-shoring nhằm ngăn chặn rủi ro và giảm tầm ảnh hưởng của Trung Quốc trong các ngành công nghệ cao, đặc biệt là bán dẫn. Việt Nam được coi là một trong những địa điểm lý tưởng của Mỹ trong chiến lược này, cùng với Malaysia và Ấn Độ.

Washington cũng rót hai triệu USD "gieo mầm ban đầu" để phát triển nguồn nhân lực trong lĩnh vực bán dẫn. Theo đó, Việt Nam và Mỹ sẽ phát triển các phòng thí nghiệm giảng dạy thực hành và các khóa đào tạo về lắp ráp, kiểm thử và đóng gói bán dẫn.

Mối quan hệ Đối tác Chiến lược Toàn diện còn mở ra cơ hội để Mỹ kéo chuỗi cung ứng chất bán dẫn qua Việt Nam, đưa Việt Nam trở thành điểm nhấn mới quan trọng và đối tác tin cậy đối với Mỹ trong chiến lược giảm thiểu rủi ro.

Với sự đua tranh ngày càng gia tăng với Trung Quốc, Mỹ chủ trương xây dựng các chuỗi cung ứng mới đặt bên ngoài Trung Quốc, để tránh

những thiệt hại do chính sách đối đầu trong thương mại giữa hai nước – từ thuế đến công nghệ.

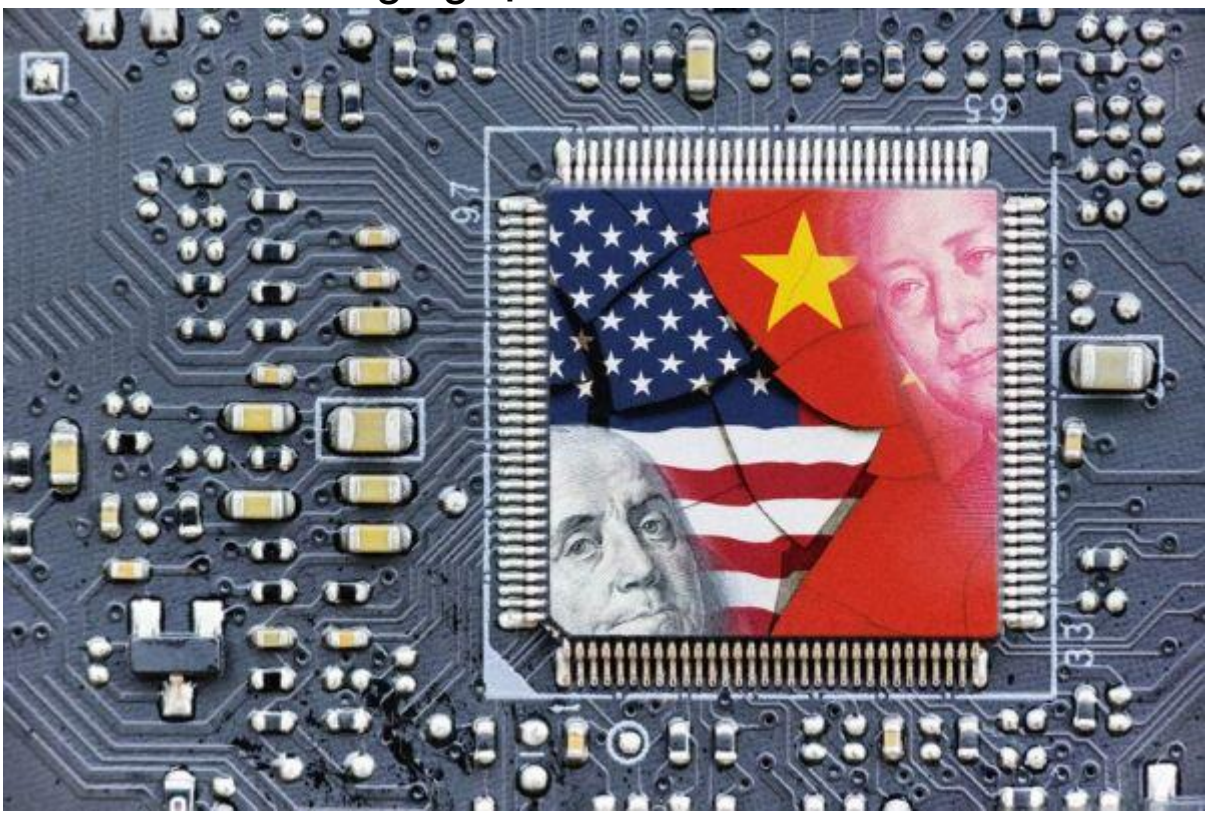

Nguồn hình ảnh, Getty Images

Theo GS Alexander Vuving, có khả năng sẽ thấy chuỗi cung ứng chạy qua Mỹ, Nhật, Đài Loan, Hàn Quốc, Việt Nam, những nước và lãnh thổ mà Việt Nam cũng có quan hệ sâu sắc.

Trong cuộc họp báo trực tuyến hôm 13/9 về hậu chuyến thăm của Tổng thống Biden đến Việt Nam, Đại sứ Hoa Kỳ Marc Knapper và Giám đốc cao cấp Hội đồng An ninh quốc gia Mira Rapp-Hooper cũng đề cập vấn đề chất bán dẫn.

Ông Knapper nói rằng Việt Nam nổi lên như một đầu mối quan trọng trong chuỗi cung ứng chất bán dẫn toàn cầu, bao gồm cả các khoản đầu tư lớn của các công ty Mỹ và các công ty khác vào lĩnh vực lắp ráp, thử nghiệm và đóng gói.

"Việt Nam đã thể hiện rõ mong muốn mở rộng sang các lĩnh vực khác và tôi nghĩ các bạn sẽ thấy điều đó khi chúng tôi tiếp tục hợp tác với Việt Nam về vấn đề này, cùng với các đối tác khác để đảm bảo rằng Việt Nam có lực lượng lao động công nghệ cao và hệ sinh thái công nghệ cao cần thiết," theo ông Knapper.

Đằng sau 'cuộc chiến chip' Mỹ-Trung là gì?
Cuộc chiến chip Mỹ - Trung: Phần thắng đang thuộc về Mỹ

Bà Rapp-Hooper nhắc lại Hội nghị cấp cao Việt Nam - Mỹ ở Hà Nội hôm 11/9, nhấn mạnh rằng Mỹ đặc biệt chú trọng đến hợp tác bán dẫn với Việt Nam.

"Có một số công ty Mỹ quan tâm sâu sắc đến việc tiếp tục tăng cường đầu tư vào Việt Nam và nhận thấy tiềm năng to lớn ở Việt Nam, như một trung tâm bán dẫn vì nhiều lý do", bà Rapp-Hooper nói.

Ông Ivan Lam chỉ ra rằng Việt Nam đã được hưởng lợi trực tiếp từ những xung đột Trung-Mỹ trong quá khứ. Do sự gần gũi về mặt địa lý giữa Trung Quốc và Việt Nam nên việc chuyển giao hoạt động sản xuất tương đối dễ dàng.

Đối với Mỹ lẫn Trung Quốc, việc đảm bảo chuỗi cung ứng bán dẫn được ổn định, không bị ảnh hưởng bởi địa chính trị, chiến tranh là điều then chốt trong cuộc đua giành vị trí số 1.

Do đó, Việt Nam trở nên quan trọng vì Việt Nam được các nước khác tin tưởng vào vị thế địa lý, tính ổn định chính trị và với vai trò cân bằng giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc.

Vì thế, theo ông Khắc Giang, Việt Nam thành điểm đến lý tưởng cho đầu tư ngành bán dẫn, nhất là khi Mỹ muốn đẩy mạnh chiến lược friend-shoring và de-risking.

Dù Việt Nam không đủ nguồn lực để thay thế Trung Quốc mà chỉ là một mắt xích, cùng với Ấn Độ và Malaysia nhưng nếu làm tốt vai trò của mình, Việt Nam sẽ có trở thành quốc gia quan trọng hơn trên bản đồ kinh tế và chính trị thế giới, TS Khắc Giang đúc kết.

Mỹ siết việc nhập hàng điện tử Việt Nam, Malaysia vì dính đến lao động cưỡng bức ở TQ

22/11/2023
Reuters
Capture à partir de :voatiengviet

Công nhân làm việc tại một nhà máy sản xuất cáp điện tử ở Hà Nội.

Hãng thông tấn Reuters hôm 22/11 dẫn dữ liệu chính thức cho biết các thiết bị điện tử trị giá 74 triệu USD, như tấm pin mặt trời và vi mạch, hầu hết từ Việt Nam và Malaysia, đã bị từ chối nhập cảnh vào Hoa Kỳ vào tháng 9 hoặc bị kiểm tra các linh kiện xem liệu có được sản xuất bằng lao động bị cưỡng bức ở Trung Quốc hay không.

Kể từ tháng 6/2022, Mỹ bắt đầu áp dụng các quy định chặt chẽ hơn để trấn áp những vi phạm nhân quyền ở khu vực Tân Cương của Trung Quốc, nơi mà cư dân phần lớn là người Duy Ngô Nhĩ theo đạo Hồi. Các quy định này đã dẫn đến việc Mỹ kiểm soát hơn 6.000 chuyến hàng trị giá hơn 2 tỷ USD tính đến tháng 9, tháng gần đây nhất có dữ liệu được hải quan Hoa Kỳ công bố .

Theo dữ liệu được cập nhật trong thời gian trước đây của tháng 11, gần một nửa trong số các lô hàng đó đã bị từ chối hoặc vẫn đang chờ phê duyệt.

Chỉ riêng trong tháng 9, các lô hàng trị giá 82 triệu USD đã bị từ chối hoặc bị giữ lại để kiểm tra, 90% trong số này là hàng điện tử, một con số nhảy vọt so với mức dưới 20 triệu USD trong tháng 8.

Cơ quan hải quan Hoa Kỳ không đưa ra bình luận ngay lập tức với Reuters.

Hơn 2/3 số hàng hóa bị từ chối hoặc bị giữ lại là đến từ Việt Nam hoặc Malaysia, những nước xuất khẩu số lượng lớn các tấm pin mặt trời và hàng bán dẫn sang Hoa Kỳ.

Việt Nam cũng là nhà cung cấp hàng đầu về hàng dệt may, da giày và may mặc.

Khu vực Tân Cương là nơi sản xuất chính về bông và silicon đa tinh thể, là thành phần được sử dụng trong các tấm quang điện và hàng bán dẫn.

Việt Nam và Malaysia có các lô hàng trị giá khoảng 320 triệu USD mỗi nước đã bị từ chối hoặc bị giữ lại để kiểm tra kể từ khi quy định mới có hiệu lực, cao hơn gần ba lần so với Trung Quốc.

Mặc dù chỉ chiếm một phần rất nhỏ trong thương mại với Washington, nhưng hoạt động xuất khẩu hàng bán dẫn từ hai nước này cộng lại có trị giá hơn 730 triệu USD chỉ trong tháng 8.

Không rõ liệu các công ty tại Việt Nam và Malaysia có phải hoãn vận chuyển hàng hóa vì những vấn đề đau đầu liên quan đến việc tuân thủ trên hay không.

Bộ thương mại Malaysia và Bộ công nghiệp Việt Nam không trả lời cho đề nghị đưa ra bình luận của Reuters.

Các chuyên gia trong ngành và chính phủ ở cả hai nước nói họ không hay biết gì về vấn đề này hoặc chưa nghe có bất kỳ mối lo ngại nào.

Washington cáo buộc Trung Quốc diệt chủng người Duy Ngô Nhĩ, trong khi các nhóm nhân quyền lên án Bắc Kinh sử dụng các trại cải tạo và lao động cưỡng bức trong khu vực này. Trung Quốc phủ nhận mọi cáo buộc về các hành vi xâm hại.

Kể từ khi Đạo luật về Bảo vệ người Duy Ngô Nhĩ bị cưỡng bức lao động (UFLPA) được Hoa Kỳ ban hành, các nhà xuất khẩu phải chứng minh được sản phẩm của họ không bao gồm bất kỳ nguyên liệu thô hoặc thành phần nào đến từ Tân Cương.

TOP

Liệu Việt Nam có tránh được vết xe đổ của Trung Quốc?

25.06.2023
TS. Võ Đình Trí
Capture à partir de :thesaigontimes

(KTSG) – Được coi là công xưởng của thế giới và thặng dư thương mại lớn, không ít người cho rằng sự phát triển của nền kinh tế Trung Quốc trong vòng mấy thập niên qua là nhờ vào xuất khẩu. Thế nhưng, thực tế lại cho thấy bất động sản mới là động lực chính của nền kinh tế

này. Thời hoàng kim của bất động sản ở Trung Quốc đang kết thúc liệu có mang lại bài học gì cho Việt Nam?

- Giới đầu tư Trung Quốc nhắm đến bất động sản thương mại ở Đông Nam Á
- Bất động sản Trung Quốc dự báo còn ốm yếu trong nhiều năm

Bất động sản là một lớp tài sản chính của người dân Việt Nam và sự phân biệt giàu nghèo cũng dựa vào bất động sản là chính. Ảnh: H.P

Phụ thuộc quá nhiều vào bất động sản

Trong suốt mấy thập niên qua, bất động sản là nơi thu hút nhiều vốn đầu tư, tạo ra nhiều việc làm, và là nguồn đóng góp lớn nhất cho tăng trưởng của Trung Quốc. Một số ước tính cho thấy ngành bất động sản đóng góp từ khoảng 30% GDP trong những năm gần đây. So với nhiều nước phát triển khác, tỷ lệ này là vượt trội và thậm chí cao hơn hẳn đỉnh điểm của Tây Ban Nha trước khi khủng hoảng bong bóng bất động sản giai đoạn 2007-2013.

Bên cạnh đó, bất động sản là một kênh quan trọng mà thông qua đó các chính sách ổn định kinh tế được thực thi nhanh chóng và hiệu quả. Chẳng hạn khi có hiện tượng quá nóng hoặc quá nguội thì các chính sách liên quan đến bất động sản sẽ được truyền dẫn đến toàn nền kinh tế. Một minh chứng gần đây là sự can thiệp của Chính phủ Trung Quốc trên thị trường trái phiếu doanh nghiệp bất động sản hay chính sách “ba làn ranh đỏ”.

Nhưng còn quan trọng hơn, bất động sản là lớp tài sản chính và cũng là cách phân phối sự giàu có trong dân chúng. Rất nhiều triệu phú, tỉ phú đô la Mỹ của Trung Quốc có nguồn gốc từ bất động sản, và cũng

có rất nhiều người không thể có tích lũy, không dám có con vì giá căn hộ ở các thành phố lớn quá cao so với thu nhập, chi phí thuê nhà chiếm một tỷ trọng quá lớn so với thu nhập.

Và cuối cùng là một đặc trưng riêng của Trung Quốc, khi nguồn thu từ bất động sản là nguồn thu chính quan trọng của các chính quyền địa phương. Ngân sách của nhiều địa phương ở Trung Quốc dựa chủ yếu vào việc thu thuế, phí, cho thuê hay tư nhân hóa đất đai thuộc quyền quản lý của mình. Khi không có các nguồn thu khác ổn định và có thể thay thế thì khó khăn từ các chính quyền địa phương có thể dẫn đến khó khăn cho chính quyền trung ương.

Cảnh báo sớm cho Việt Nam

Ngành bất động sản ở Việt Nam cũng có nhiều điểm tương đồng với Trung Quốc. Đó là tỷ trọng đóng góp vào GDP, thu hút đầu tư, tạo việc làm, và là một lớp tài sản chính.

Ước tính cho thấy bất động sản đóng góp vào khoảng 15% GDP của Việt Nam, dù ít hơn so với Trung Quốc nhưng so với tỷ lệ trung bình 10-20% ở các nước đã phát triển thì cũng là đáng kể. Về việc làm, ngành xây dựng và kinh doanh bất động sản chiếm khoảng 10% thị trường lao động.

Cũng giống như Trung Quốc, bất động sản là một lớp tài sản chính của người dân Việt Nam và sự phân biệt giàu nghèo cũng dựa vào bất động sản là chính. Nhưng đáng quan ngại là bất động sản được dùng làm tài sản thế chấp ưu tiên trong việc vay vốn ngân hàng để đầu tư kinh doanh. Đây là nguồn gốc của rủi ro tín dụng trong trường hợp giá bất động sản bị giảm mạnh, dẫn đến sự mất ổn định của hệ thống ngân hàng nói riêng và nền kinh tế nói chung.

Hầu như các doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam khi có nhu cầu vay vốn ngân hàng thì tài sản bảo đảm là bất động sản là thứ quan trọng hơn cả phương án kinh doanh và hiệu quả của khoản đầu tư. Trong khi đó, hiệu quả của việc sử dụng vốn vay mới là yếu tố quyết định khả năng trả nợ của bên đi vay. Vì nếu thất bại, siết nợ cũng không phải là điều mà các ngân hàng mong muốn.

Tín dụng cho bất động sản là một mối lo lớn của nền kinh tế khi dư nợ chiếm một tỷ trọng lớn kèm với tốc độ tăng trưởng cao. Dư nợ của tín dụng bất động sản cuối năm 2022 ở Việt Nam là 21,2% tổng dư nợ đối

với nền kinh tế, tăng 24% so với năm trước. Với tốc độ tăng nhanh hơn tốc độ tăng trưởng của GDP thì lo ngại là hoàn toàn có cơ sở.

Đáng lo hơn đối với trường hợp của Việt Nam là việc tập trung tín dụng vào các khách hàng lớn, các khách hàng có liên quan đến cổ đông lớn, người có liên quan của tổ chức tín dụng theo kiểu cấp tín dụng vào các doanh nghiệp, các dự án sân sau. Vấn đề sở hữu chéo ngân hàng – bất động sản còn đang lộ ra những khó khăn từ thị trường trái phiếu doanh nghiệp phát hành bởi các doanh nghiệp bất động sản cũng như sự trầm lắng của thị trường thời gian qua.

Một số cân nhắc về chính sách

Độ trễ về sự phát triển cũng như các chính sách của Việt Nam so với Trung Quốc là một lợi thế cho Việt Nam. Tỷ trọng đóng góp của bất động sản vào GDP và tăng trưởng của Việt Nam đã chạm đến vùng cần kiểm soát chặt chẽ, cần gia tăng sự đóng góp của các lĩnh vực khác như công nghiệp, dịch vụ, xây dựng (hạ tầng). Việc phát triển các ngành công nghiệp, dịch vụ cũng là để tạo thêm việc làm, thu hút bớt lao động từ ngành bất động sản.

Thị trường các công cụ tài chính như cổ phiếu, trái phiếu doanh nghiệp cũng cần phát triển để là một kênh thu hút vốn, là một lớp tài sản quan trọng thay vì phần lớn tài sản của tầng lớp trung lưu và giàu có nằm ở bất động sản. Các công cụ đầu tư khác (alternatives) như các dạng quỹ venture, hedge funds, private equity cũng cần được tạo điều kiện để phát triển. Vì khi có nhiều sự lựa chọn hơn thì đối với những người có nhiều tài sản hơn đó là sự giảm thiểu rủi ro.

Trong lúc đó, để hạn chế tác động xấu của ngành bất động sản đến hệ thống các tổ chức tín dụng và nền kinh tế thì việc phân loại và xử lý nợ xấu liên quan đến bất động sản, xử lý vấn đề sở hữu chéo, an toàn vốn của các tổ chức tín dụng cũng là một yêu cầu cấp thiết.

Việt Nam bắt chước mô hình thị trường chứng khoán Trung Quốc để tìm cách nâng cấp chỉ số và thúc đẩy đầu tư

Capture à partir de :baotiengdan
Reuters
Cù Tuấn, biên dịch
25-10-2023

Tóm tắt:
** Việt Nam tìm cách được FTSE nâng cấp thành thị trường mới nổi*
** Việc nâng cấp này sẽ thu hút tới 800 triệu USD từ riêng các quỹ thụ động*
** Sự phân biệt đối xử dựa trên nhà môi giới này phải đối mặt với sự chỉ trích từ các quỹ nước ngoài ở Trung Quốc.*

HÀ NỘI, ngày 25 tháng 10 (Reuters) – Việt Nam đang lên kế hoạch nới lỏng các thủ tục thanh toán trên thị trường chứng khoán cho các nhà đầu tư nước ngoài, một biện pháp quan trọng để thuyết phục các nhà quản lý chỉ số vốn cổ phần nâng cấp đất nước lên vị thế thị trường mới nổi và thu hút hàng trăm triệu đô la đầu tư mới, theo các nguồn tin.

Theo mô hình của Trung Quốc, Việt Nam sẽ cho phép các nhà môi giới bảo lãnh cho các nhà đầu tư nước ngoài khi họ mua cổ phiếu, một động thái được nhà cung cấp chỉ số FTSE coi là một bước tiến và có thể giúp loại bỏ rào cản pháp lý đã cản trở việc nâng cấp Sở Giao dịch Chứng khoán Thành phố Hồ Chí Minh trong nhiều năm.

Thị trường chứng khoán Việt Nam, thị trường nhỏ nhất trong số các nền kinh tế chính ở Đông Nam Á, hiện tại được cả chỉ số MSCI và FTSE phân loại là thị trường cận biên. Điều này ngăn cản nhiều quỹ, nhà đầu tư và các công ty gia đình đầu tư vào các công ty niêm yết tại đây.

Những người quen thuộc với cuộc đàm phán cho biết, các chuyên gia của FTSE đã đến thăm Việt Nam vào tuần trước và được trình bày chi tiết về kế hoạch mới nhằm phá vỡ bế tắc, kéo dài nhiều năm.

Lê Thị Lệ Hằng, giám đốc chiến lược của công ty môi giới hàng đầu Việt Nam SSI, người trực tiếp tham gia vào kế hoạch này, cho biết: "*Các cuộc họp tuần trước với FTSE rất tích cực và có thể dẫn đến việc nâng cấp trạng thái thị trường mới nổi thứ cấp vào tháng 9 năm 2025*".

Để đáp ứng mốc thời gian đó, FTSE sẽ cần thông báo việc nâng cấp sớm nhất là vào tháng 9 năm sau, sáu hoặc mười hai tháng trước khi nâng cấp trong thực tế, theo quy trình nâng cấp của họ.

Nếu được nâng cấp, Việt Nam sẽ ngang mức với Indonesia, Philippines, Qatar và Trung Quốc, tiến lên từ chỉ số cận biên mà Việt Nam hiện chia sẻ với các thị trường kém phát triển hơn như Sri Lanka và Kenya, nơi Việt Nam chiếm tới 38% tổng vốn hóa.

MIẾNG BÁNH HÀNG TRIỆU ĐÔ LA

Theo kế hoạch mới, Việt Nam sẽ áp dụng cơ chế giải quyết các khoản thanh toán cho các giao dịch cổ phiếu có thể đáp ứng yêu cầu chính từ FTSE về việc nâng cấp.

Ở các thị trường tiên tiến, nhà đầu tư chỉ phải thanh toán giao dịch hai ngày sau khi mua cổ phiếu, nhưng ở Việt Nam, họ phải chuyển tiền ngay trong ngày, gây ra chi phí và rủi ro cao hơn cho các nhà đầu tư nước ngoài.

Để vượt qua rào cản này, chính quyền và các nhà môi giới Việt Nam đang nghĩ ra một cơ chế tương tự như cơ chế được sử dụng ở Trung Quốc, theo đó các công ty chứng khoán sẽ bảo lãnh thanh toán cho các quỹ nước ngoài, cấp tín dụng hiệu quả cho họ trong hai ngày cho đến khi giao dịch hoàn tất.

Các công ty này sẽ phải chấp nhận một số rủi ro, nhưng họ sẽ được hưởng lợi từ dòng vốn mới mà SSI ước tính có thể vào khoảng 800 triệu USD chỉ từ các quỹ thụ động, với giả định tỷ trọng của Việt Nam trong chỉ số thị trường mới nổi là 1%.

Các quỹ hoạt động được ước tính sẽ đầu tư gấp 5 lần vào thị trường mới nổi FTSE, điều này có thể mang lại lợi nhuận lớn hơn nhiều cho thị trường TP.HCM, nơi hiện có vốn hóa 179 tỷ USD.

FTSE và cơ quan quản lý thị trường Việt Nam, Ủy ban Chứng khoán Nhà nước, đã không trả lời yêu cầu bình luận của Reuters.

Trong bản cập nhật mới nhất về Việt Nam phát hành vào tháng trước, FTSE cho biết mặc dù tiến độ cải cách thị trường theo kế hoạch vẫn còn chậm nhưng chính phủ nước này đã đưa ra cam kết về những công việc cần thiết phải làm.

FTSE cho biết: “Ngoài ra, Ủy ban Chứng khoán Nhà nước (SSC) đã chứng tỏ năng lực đổi mới trong việc tìm kiếm một giải pháp khả thi nhằm loại bỏ nhu cầu cấp vốn trước”.

Các nguồn tin cho biết, việc nâng cấp đồng thời từ các nhà quản lý tại chỉ số MSCI lớn hơn nhiều được coi là không khả thi vào lúc này vì các yêu cầu khắt khe hơn của MSCI.

Theo quy định của Việt Nam, các ngân hàng không được phép cấp tín dụng cho người nước ngoài, điều này đã cản trở sự tham gia của họ và gây ra các cuộc đàm phán phức tạp về việc nâng cấp.

Các nguồn tin cho biết cơ chế này vẫn cần được hoàn thiện và trải qua thời gian thử nghiệm kéo dài nhiều tháng trong khi các quy định hiện hành được điều chỉnh.

Các nhà đầu tư nước ngoài cũng cần được tư vấn. Họ kêu gọi Trung Quốc loại bỏ yêu cầu cấp vốn trước, hoặc ít nhất cho phép các ngân hàng tham gia để giúp giao dịch dễ dàng hơn và thu hút nhiều nhà đầu tư hơn.

Việt Nam nên làm gì để tránh khủng hoảng bất động sản như Trung Quốc?

Capture à partir de :BBC

Nguồn hình ảnh, Getty Images
Thị trường bất động sản Trung Quốc hiện nay được cho là đang có vấn đề dư thừa rất lớn, hàng triệu căn nhà bị bỏ trống trong thời gian dài

- Luật sư Ngô Ngọc Trai
- Gửi tới BBC News Tiếng Việt từ Hà Nội
- 6 tháng 11 2023

Thông tin mới đây về công ty bất động sản lớn nhất Trung Quốc là Country Garden lâm vào tình trạng vỡ nợ thu hút sự chú ý của những người quan tâm đến thị trường bất động sản tại Việt Nam.

Công ty này đã bị các chủ nợ gồm một nhóm ngân hàng và quỹ đầu tư tài chính quốc tế công bố công ty đã không thể trả khoản lãi suất 15,4

triệu USD cho trái phiếu bằng USD của mình sau khi được gia hạn đến lần thứ 2 vào ngày 18-10.

Sự việc này sẽ kích hoạt quá trình thúc đẩy tới thủ tục phá sản do các chủ nợ tiến hành để nhằm đòi lại phần nào khoản nợ trái phiếu hoặc khoản cho vay từ những tài sản còn lại của công ty.

Hai năm trước, một tập đoàn bất động sản lớn khác là Evergrande Group cũng lâm vào tình trạng vỡ nợ do không thể thanh toán những khoản nghĩa vụ đến hạn.

Đến tháng 8 vừa rồi, tập đoàn bất động sản từng lớn thứ hai tại Trung Quốc này đã nộp đơn xin bảo hộ phá sản tại Mỹ.

Nguyên nhân của khủng hoảng

Cũng mới đây, tháng 9 vừa rồi, báo chí dẫn lời phát biểu của một quan chức Trung Quốc là ông Hạ Khanh, Phó Chủ nhiệm Ủy ban Tài chính và Kinh tế của Đại hội Đại biểu Nhân dân Toàn quốc, tức Quốc hội Trung Quốc.

Phát biểu tại một hội nghị, ông cho rằng thị trường bất động sản Trung Quốc hiện nay đang có vấn đề dư thừa rất lớn, hàng triệu căn nhà bị bỏ trống trong thời gian dài, 1,4 tỉ người cũng không thể ở hết tất cả các căn hộ này.

Các thông tin sự kiện đó đều liên quan với nhau và cho thấy cùng một vấn đề là thị trường bất động sản Trung Quốc đã lâm vào khủng hoảng, sản phẩm làm ra không có khách mua khiến doanh nghiệp vỡ nợ phá sản.

Tình trạng phát triển bong bóng bất động sản rất thiếu lành mạnh cho thấy chính sách của Trung Quốc lâu nay chủ yếu là phục vụ cho các hoạt động đầu cơ thay vì quan tâm tới những nhu cầu có thực.

Để đi tới kết cục hiện nay, đó không phải là kết cục chóng vánh một sớm một chiều mà là kết quả của một quá trình kéo dài nhiều năm.

Vấn đề đặt ra là tại sao trong quãng thời gian đó nguy cơ khủng hoảng lại không được nhìn nhận ra từ sớm để có thể khuyến cáo ngăn chặn?

Nếu là một người có tư duy quản trị một chút, ngay khi thấy một căn biệt thự bỏ hoang hoặc một khu đô thị bỏ trống, sẽ thấy được đây là dấu hiệu của một vấn đề lớn.

Nguồn hình ảnh, Getty Images
Country Garden, tập đoàn bất động sản lớn hàng đầu Trung Quốc với nhiều dự án đình đám, nay đang lâm vào tình trạng vỡ nợ

Người ta sẽ đặt câu hỏi rằng tại sao chủ căn nhà lại để bỏ hoang, nguyên nhân là gì, giải pháp ngăn chặn thế nào, ví như việc áp dụng các khoản thuế bất động sản và nên dừng lại việc cấp phép cho các dự án mới ra sao.

Nhưng có một mối nguy cơ là hầu hết những người được coi là chuyên gia có hiểu biết về lĩnh vực bất động sản, những người thuộc giới tinh hoa xã hội tầng lớp thượng lưu, các cơ quan báo chí, ngành ngân hàng có lợi ích gắn kết, một bộ phận cán bộ trong bộ máy nhà nước, thì đều lại là những người đang hưởng lợi từ việc phát triển thị trường bất động sản.

Đó có thể là điều đã xảy ra ở Trung Quốc và nhiều nước.

Những nhóm quyền lợi này sẽ có xu hướng bảo vệ nguyên trạng ngay cả khi toàn thể xã hội được hưởng lợi từ việc thay đổi mô hình hoạt động. Họ sẽ gây ảnh hưởng tới chính sách và chống lại việc thay đổi bởi đối với họ lợi ích nhận được khi đó là số âm.

Đó là những kiểu hành động tập thể thất bại trong kinh tế, tình huống này được các nhà lý thuyết trò chơi gọi là trạng thái cân bằng ổn định, vì không ai trong số những người chơi được hưởng lợi từ việc thay đổi thể chế mô hình hoạt động.

Những người đang sở hữu một hoặc nhiều bất động sản cũng không muốn làm những việc mà có thể khiến cho giá trị tài sản của họ sụt giảm đi. Bởi vậy cho nên rất ít người có động lực và khả năng lên tiếng một cách kiên trì cương quyết để ngăn chặn khủng hoảng.

Một nguyên nhân khác, giống như trong nhiều câu chuyện khủng hoảng xảy ra trên thế giới và trong lịch sử, có một phần nguyên nhân do thông tin không được truyền tải đi.

Lâu nay có thể hình dung khi có một dự án bất động sản được hình thành thì người ta nhờ truyền thông để quảng bá và bán sản phẩm.

Làm nhiều lần như vậy trong thời gian dài, thành ra ngành truyền thông gần như có lợi ích gắn kết song hành với thị trường bất động sản.

Bởi thế những tiếng nói cần thiết giúp có thể ngăn nguy cơ lại ít được xuất hiện hoặc chìm lấp đi trong dòng chảy ngôn ngộn thông tin.

Việt Nam nên điều chỉnh?

Nhìn lại Việt Nam hiện nay, nếu như không có những chính sách điều chỉnh thì tương lai của thị trường bất động sản sẽ bị như Trung Quốc bây giờ.

Để rõ hơn thì cơ quan quản lý nên có chương trình khảo sát kiểm đếm thực tế số sản phẩm bỏ trống đối với mỗi loại chưa đưa vào sử dụng hiện nay.

Từ kết quả khảo sát đó thì có thể cân nhắc dừng lại việc cấp phép cho các dự án nhà ở thương mại, biệt thự hoặc các sản phẩm bất động sản như shop house, là các sản phẩm chủ yếu bị đầu cơ còn đang bỏ trống rất nhiều.

Thời gian dừng cấp phép có thể là 05 năm, thực hiện ở những tỉnh thành phố đang có tình trạng dư thừa, để thị trường có khoảng thời gian tiêu hóa sử dụng hết số bất động sản đó đi đã.

Sau đó nếu thị trường có những tín hiệu tích cực thì có thể quay trở lại với những chính sách nới lỏng như trước đây.

Làm điều đó thì có thể sẽ làm ảnh hưởng đến một số ngành nghề liên quan tới xây dựng và làm giảm sự tăng trưởng của GDP.

Nhưng sự điều chỉnh đó là cần thiết để giảm tránh bong bóng bất động sản giống như Trung Quốc đã gặp phải trong thời gian qua do phụ

thuộc tăng trưởng vào bất động sản quá nhiều dẫn tới phát triển không bền vững.

Trong khoảng thời gian 05 năm đó, nên tập trung cho mục tiêu xây dựng 1 triệu căn nhà ở xã hội, mục tiêu kế hoạch đã được đặt ra cho giai đoạn từ năm 2021 - 2030 mà hiện nay mới chỉ đạt đâu đó chừng hơn 94 nghìn căn, thì đó cũng sẽ là bước phát triển rất tích cực của thị trường bất động sản.

Các doanh nghiệp bất động sản cũng được định hướng chuyển hướng sản phẩm sang loại hình dự án nhà ở xã hội và điều đó cũng giúp tiêu thụ các sản phẩm xi măng sắt thép xây dựng và có khi tăng trưởng GDP vẫn sẽ được đảm bảo.

Suy thoái mô hình Trung Quốc, hàm ý cho Việt Nam

Bài bình luận của ông Phạm Quý Thọ- PGS,TS nguyên Trưởng Khoa Chính sách Công, Học Viện Chính sách & Phát triển, Bộ Kế hoạch- Đầu tư, Việt Nam
2023.10.09
Capture à partir de :RFA

Cảng Tân Vũ ở Hải Phòng (minh họa). AFP

Mô hình Trung Quốc đang suy thoái. Hơn cả sự “lo lắng” về những tác động tiêu cực từ tình hình kinh tế Trung Quốc đang ngày càng trở nên nghiêm trọng, thế giới còn dự đoán bi quan về triển vọng phục hồi trong dài hạn bởi sự khủng hoảng mang tính cấu trúc của nền kinh tế và thể chế chính trị. Thời hoàng kim của mô hình Trung Quốc kết thúc

đặt ra nhiều vấn đề cho cải cách ở Việt Nam - quốc gia có chế độ chính trị tương đồng.

Ở Trung Quốc người ta gọi mô hình này là Cải cách khai phóng (tiếng Trung giản thể: 改革开放) hay còn gọi là chính sách "cải cách và mở cửa" dưới thời Đặng Tiểu Bình từ 1978, và ở Việt Nam gọi là Đổi mới tại Đại hội 6 Đảng Cộng sản năm 1986. Mô hình phát triển này được giải thích đây là "con đường thứ ba", nằm giữa chủ nghĩa tư bản (CNTB) và chủ nghĩa xã hội (CNXH).

Từ điểm xuất phát kinh tế thấp, trước sai lầm chính sách dưới thời Mao nguy cơ sụp đổ chế độ toàn trị kiểu Xô-Viết với "mô hình Trung Quốc" những thành tích kinh tế "thần kỳ" đã được tạo ra trong thời kỳ dài. Năm 1978 tổng sản phẩm quốc nội GDP của Trung Quốc chỉ bằng 1% GDP của Mỹ, thì năm 2022 đã là 75% (khoảng 18.000 so với 24.000 tỷ đô la.) Theo số liệu chính thức của Ngân hàng Thế giới (WB), tỷ lệ người cực kỳ nghèo ở Trung Quốc năm 1981 ở mức 88,3%. Đến năm 2015 chỉ có 0,7% dân số Trung Quốc sống trong nghèo đói cùng cực. Trong giai đoạn này, số người nghèo đã giảm từ 878 triệu xuống dưới mười triệu… Việc duy trì tốc độ tăng với hai con số trong hơn một phần ba thế kỷ tính từ cuối những năm 1970, nền kinh tế lớn thứ hai thế giới này đã đóng góp vào 1/3 tăng trưởng kinh tế toàn cầu, là công xưởng toàn cầu cho nhiều quốc gia kể cả các nước tư bản phát triển phương Tây, Mỹ, cơ sở hạ tầng giao thông như đường sắt cao tốc "đẳng cấp", kiểm soát xã hội và công dân…

Tuy nhiên "bước ngoặt" đã diễn ra từ khi Tập Cận Bình nắm quyền tối cao Đảng và nhà nước tại Đại hội 18 ĐCS TQ năm 2012. Sự phát triển theo "con đường thứ ba" gặp thách thức ngày càng lớn, dấu hiệu suy thoái rõ rệt và bất ổn. Trước hết, về kinh tế, giảm tốc tăng trưởng tổng sản phẩm quốc nội GDP mang tính xu hướng, năm 2020 là 2,24%, năm 2021 là 8,11%* (cao so với cơ sở gốc thấp), năm 2022 = 3%, Quý 1 năm 2023 là 4,5%, và dự đoán cả năm có thể không thể đạt 5%... Đây là hệ quả của khủng hoảng mang tính cấu trúc: bất động sản, nợ công, giảm phát, tỷ lệ thất nghiệp cao… nghiêm trọng hơn cùng với chính sách an ninh kinh tế, trấn áp tư bản và ép buộc các nhà đầu tư.. Tiếp đến, về chính trị, tham nhũng nặng nề đồng hành với bất ổn ở "cung đình" khi hai vị trị quyền lực trọng yếu trong guồng máy cai trị bị điều tra vì suy thoái đạo đức (cựu bộ trưởng ngoại giao) và vì tham nhũng (nguyên bộ trưởng quốc phòng)…

Ở Việt Nam, tình hình về đại cục, dấy lên lo ngại có diễn biến tương tự. Đầu tháng 10/2023, tại Hà Nội, Đảng Cộng sản Việt Nam đã tổ chức Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương 8 khoá 13 (HNTW 8). Nội dung được quan tâm đặc biệt là tình hình kinh tế - xã hội hiện nay, trong đó Đảng thừa nhận "tình hình" là khó khăn, phức tạp. Những tin "không vui" liên tục được báo cáo như số lao động việc làm sụt giảm riêng trong quý 3 năm 2023 có "hơn 118.000 lao động bị mất việc"; Cầu tiêu thụ hàng hoá "yếu", đặc biệt "chung cư, nhà ở riêng lẻ giao dịch thành công chỉ bằng 43% cùng kỳ năm 2022"; "Thu ngân sách nhà nước giảm 8,3% so với cùng kỳ năm 2022"… Tổng sản phẩm quốc nội GDP 9 tháng năm 2023 chỉ tăng 4,24% so với cùng kỳ năm trước cho thấy tăng trưởng kinh tế không thể đạt mục tiêu "pháp lệnh" từ 6 đến 6,5%... trong bối cảnh các trục đỡ như đầu tư công ì ạch, bất động sản dự báo khủng hoảng kéo dài…

Có những đánh giá về triển vọng của mô hình này được đưa ra từ các góc nhìn khác nhau, bi quan là nó sẽ sụp đổ cả về kinh tế và chính trị, lạc quan hơn là chế độ chính trị vẫn duy trì nhưng kinh tế có thể suy trầm hoặc không tăng trưởng kéo dài. Đối với Việt Nam nếu mô hình tồn tại, thì cần thay đổi nó theo cách nào đó. Bởi vậy, giải pháp chính sách trước sự tác động không tránh khỏi từ suy thoái đòi hỏi thay đổi "đột phá" về nguyên nhân thực sự của sự thành công hay thất bại của mô hình Trung Quốc. Như đã biết, nó ra đời từ sáng kiến của những nông dân đòi quyền sở hữu tư nhân chống lại học thuyết CNXH về tập thể hoá trong nông nghiệp. Sáng kiến này đã lan rộng sang các lĩnh vực khác như công nghiệp và thương nghiệp, làm sụp đổ kế hoạch hoá tập trung và phân phối bao cấp… Nghĩa là, nhu cầu về quyền tự do sản xuất kinh doanh nhiều hơn đồng thời với giảm thiểu sự kiểm soát, can thiệp của chính quyền đã mang lại những thay đổi kỳ diệu. Động lực của Đổi mới được khởi xướng "từ trên cao" chỉ là một phần của bức tranh. Nhiều "phong trào" tự phát thể hiện chiến thắng của các lực lượng thị trường trước chính sách của chính phủ và cải cách thể chế quan trọng đã được thúc đẩy "từ dưới lên." Sức mạnh của chủ nghĩa tư bản đã chứng tỏ trong thực tế cải cách thay vì sự lãnh đạo "sáng suốt" của đảng và nhà nước như tuyên truyền.

Vận hành "con đường thứ ba" nền kinh tế Trung Quốc (với quy rất mô lớn) và Việt Nam (với quy mô nhỏ hơn nhiều) đã trở thành tư bản chủ nghĩa, bị lu mờ bởi "định hướng xã hội chủ nghĩa", với nhà nước "thân hữu" trong "vỏ bọc" nghịch lý tham nhũng tràn lan đồng thời duy trì

tăng trưởng. Trong một thời gian dài “tầm gửi” vào tăng trưởng kinh tế các quan tham đã làm giàu bằng quyền lực, họ “thực hành” một phương thức bóc lột tinh vi, mang tính hệ thống và trắng trợn. Cùng với các hình thức tham nhũng khác kiểu tham nhũng này đang hủy hoại chế độ Đảng CS toàn trị như căn bệnh ung thư di căn!

Mô hình Trung Quốc ảnh hưởng bao trùm và sâu sắc đối với sự phát triển kinh tế và xã hội ở Việt Nam. Liệu Việt Nam sẽ “chỉnh sửa” để tiếp tục theo nó thế nào vẫn còn phải chờ xem. Xu hướng xích gần phương Tây hơn và, đặc biệt động thái nâng vượt cấp quan hệ với Mỹ lên đối tác chiến lược toàn diện, sẽ có tác động đến kinh tế và cải cách ở Việt Nam thế nào còn cần theo dõi. Theo các nguồn tin, sắp tới ông Tổng bí thư Tập Cận Bình sẽ công du Việt Nam. Là “bậc thầy” của chủ nghĩa thực dụng, liệu giới lãnh đạo Trung Quốc có thể sẽ cùng Việt Nam có tuyên bố chung về một “cộng đồng có chung vận mệnh”? “Đu dây” giữa hai cường quốc kinh tế khác biệt về ý thức hệ đang cạnh tranh chiến lược, Việt Nam liệu có thể xác định “con đường thứ ba” của riêng mình?

TOP

Bán khoản nợ vay và tài sản bảo đảm để thu hồi nợ quá hạn: Ngân hàng giống dịch vụ cầm đồ

Capture à partir de :baotiengdan

Mai Bá Kiếm

3-7-2023

Ngày 28/6/2023, **VietinBank thông báo bán 556 khoản nợ vay tiêu dùng để thu hồi nợ** với tổng giá trị gần 12 tỷ đồng – là các khoản vay không tài sản thế chấp.

Với khoản vay có tài sản bảo đảm, VietinBank đang rao bán 396 quyền sử dụng đất tại: Hà Nội, TP.HCM, Đà Nẵng, TP Hội An (Quảng Nam), TP Cần Thơ, Phú Quốc (Kiên Giang), Tây Ninh, Bà Rịa – Vũng Tàu, Khánh Hòa… để thu hồi nợ. Tại Đà Nẵng, một khách sạn 5 sao có 236 phòng, được VietinBank rao bán với giá 600 tỷ đồng.

Tương tự, một khách sạn 4 sao, 105 phòng, được rao bán 420 tỷ đồng; một khách sạn 4 sao khác 98 phòng cũng được rao bán với giá 420 tỷ đồng; và một khách sạn 137 phòng được rao bán 365 tỷ đồng.

Tổng giá rao bán của 396 BĐS nói trên lên đến hàng ngàn tỷ đồng, nhưng do không có khách hàng, nên ngân hàng đại hạ giá như doanh nghiệp tháo bán hàng tồn kho! Ngày 29/6/2023, VietinBank thông báo

đấu giá lần thứ 4 khoản nợ của Công ty cổ phần Nosco Shipyard với giá khởi điểm hơn 2.302 tỷ đồng, giảm gần 600 tỷ đồng so với lần rao bán trước!

Trước đó, tháng 8/2022, VietinBank chi nhánh 10 TP.HCM rao bán khoản nợ của Công ty TNHH Tân Âu Cơ với giá khởi điểm gần 50,5 tỷ đồng. Sau 13 lần rao bán, VietinBank hạ giá khởi điểm cho khoản nợ này còn 22,5 tỷ đồng, giảm hơn 18 tỷ đồng so với lần rao ban đầu, và ít hơn 7,1 tỷ đồng so với dư nợ gốc!

Việc đại hạ giá tài sản bảo đảm nợ vay mà vẫn ế đang rất phổ biến: Siêu xe Rolls-Royce Phantom của Trịnh Văn Quyết – thế chấp cho OCB Hà Nội, đã giảm tổng cộng gần 12 tỷ đồng so với giá khởi điểm 28 tỷ đồng ban đầu vẫn không ai đặt cọc: “Sao chưa thấy hồi âm, thư gửi đi bảy lần mà hồi âm chưa thấy?”

Khi rất nhiều khách hàng không trả được nợ vay, cam chịu bị phạt nợ quá hạn, thì ngân hàng thương mại phải bận bịu, lu bu lo bán các khoản nợ tín chấp và tài sản bảo đảm nợ vay có giá trị cao (BĐS), mà khó thanh khoản, chuyển thành tiền, thì việc lưu chuyển tiền tệ coi như bế tắc! Nghiệp vụ tín dụng của ngân hàng xuống cấp thành dịch vụ “cầm đồ”!

Chứng khoán Tân Việt bị đình chỉ hoạt động

2023.06.26
Capture à partir de :RFA

Trụ sở của Sở Giao dịch chứng khoán TPHCM (HoSE). AFP

Chứng khoán Tân Việt (TVSI) vừa bị đình chỉ hoạt động mua bán trên thị trường chứng khoán niêm yết và thị trường đăng ký giao dịch tại Sở Giao dịch chứng khoán TPHCM (HoSE) và Sở Giao dịch chứng khoán Hà Nội (HNX). Truyền thông Nhà nước loan tin hôm 26/6

Chứng khoán Tân Việt được thành lập năm 2006 là một trong những đơn vị tư vấn phát hành trái phiếu của Tập đoàn Đầu tư An Đông – trực thuộc tập đoàn Vạn Thịnh Phát của nữ doanh nhân Trương Mỹ Lan.

Bà Trương Mỹ Lan bị bắt hồi tháng 10/2022 với cáo buộc gian dối trong việc phát hành, mua bán trái phiếu để chiếm đoạt hàng ngàn tỷ đồng của người dân từ năm 2018 đến 2019.

Cùng bị bắt với bà Lan còn có ông Hồ Bửu Phương, nguyên Chủ tịch HĐQT Công ty CP Chứng khoán Tân Việt, nguyên Phó Tổng Giám đốc phụ trách tài chính Công ty CP Tập đoàn Vạn Thịnh Phát.

Ông Nguyễn Tiến Thành, Chủ tịch Hội đồng quản trị (HĐQT) kiêm Tổng giám đốc Chứng khoán Tân Việt đột ngột qua đời vào đầu tháng 10/2022 ngay trước khi vụ bắt giữ xảy ra.

Theo thông tin từ báo Nhà nước, Chứng khoán Tân Việt đã bị Ủy ban chứng khoán Nhà nước đặt vào diện kiểm soát đặc biệt. Thời gian đình chỉ từ ngày 27/6/2023 đến khi công ty chứng khoán này được đưa ra khỏi diện kiểm soát đặc biệt.

Trước đó, ngày 18/5/2023, UBCKNN đã đưa TVSI vào diện kiểm soát đặc biệt do báo cáo tỷ lệ an toàn tài chính tại ngày 31/12/2022 không được kiểm toán. Thời hạn kiểm soát đặc biệt từ ngày 18/05-17/09/2023.

Theo thông tin mới nhất từ báo Nhà nước, Đại hội đồng cổ đông thường niên 2023 của Tân Việt đã thông qua kế hoạch doanh thu xấp xỉ 200 tỷ đồng, giảm 92% so với năm trước, lỗ 749 triệu đồng và lỗ sau thuế là 570 triệu đồng.

Công ty Novaland của Việt Nam tổ chức họp Hội đồng Quản trị trong bối cảnh áp lực từ các chủ nợ

Capture à partir de :baotiengdan

Reuters

Cù Tuấn, biên dịch

25-10-2023

HÀ NỘI, ngày 25 tháng 10 (Reuters) – Công ty Novaland của Việt Nam sẽ tổ chức một cuộc họp hội đồng quản trị bất thường vào thứ Năm, ngày 26/10 để thảo luận về áp lực ngày càng tăng từ những chủ nợ nắm giữ trái phiếu chuyển đổi trị giá 300 triệu USD, sau khi công ty không thanh toán lãi vào tháng 7, hai người am hiểu vấn đề này cho biết.

Vào tháng 9, công ty phát triển bất động sản này đã bị thúc giục đàm phán thỏa thuận tái cơ cấu nợ với một nhóm chủ nợ quốc tế, với tổng quyền sở hữu 75% trái phiếu chuyển đổi không có bảo đảm, đáo hạn vào năm 2026.

Các nguồn tin riêng biệt cho biết, một nhóm trái chủ nhỏ hơn hiện đang thảo luận về vấn đề có thể xảy ra với cái gọi là thông báo tăng tốc.

Các điều khoản tăng tốc là thông lệ trong các hợp đồng nợ, quy định các yêu cầu nào của chủ nợ phải được coi là đến hạn và phải trả sau khi một sự kiện được kích hoạt.

Theo một trái chủ giấu tên thảo luận về thông tin không được tiết lộ công khai, nhóm chủ nợ này sở hữu chung hơn 25% trái phiếu của Novaland và bao gồm các quỹ phòng hộ có trụ sở tại Mỹ và Hồng Kông.

Novaland không bình luận về việc liệu cuộc họp hội đồng quản trị trên có được triệu tập hay không nhưng cho biết trong một tuyên bố với Reuters rằng họ đang cố gắng hỗ trợ các trái chủ “trong phạm vi nguồn lực của công ty… trong bối cảnh thị trường khó khăn và tính thanh khoản hạn chế của chúng tôi hiện nay”.

Công ty niêm yết tại Thành phố Hồ Chí Minh này đã chứng kiến cổ phiếu của mình sụt giảm hơn 80% giá trị trong năm qua. Lĩnh vực bất động sản của Việt Nam đã gặp khó khăn trong nhiều tháng trong bối cảnh chính phủ trấn áp tham nhũng cũng như do các quy định chặt chẽ hơn về phát hành trái phiếu doanh nghiệp dẫn đến khủng hoảng tín dụng.

Giá trị thị trường của trái phiếu chuyển đổi trên hiện ở mức khoảng 90 triệu USD, chưa bằng 1/3 giá trị ban đầu.

Novaland đã tiến hành đàm phán với nhiều chủ nợ và đã đạt được thỏa thuận với một số chủ nợ.

Một nguồn tin trước đây cho biết, quỹ Warburg Pincus của Mỹ, dẫn đầu một tập đoàn đầu tư 250 triệu USD vào Novaland, đã đồng ý chuyển 200 triệu USD trong số trái phiếu nợ thành cổ phiếu của các công ty con của Novaland.

Tháng 11 năm ngoái, Citigroup đã chuyển đổi 5 lô trái phiếu có thể chuyển đổi trị giá 1 triệu USD thành khoảng 271.000 cổ phiếu Novaland với giá chuyển đổi 85.000 đồng, cao gấp 6 lần giá cổ phiếu Novaland hiện tại.

(1 USD = 24.560 đồng).

Thị trường bất động sản của Việt Nam đang dư thừa loại hình sản phẩm nào?

Capture à partir de :BBC

Nguồn hình ảnh, Getty Images

- Luật sư Ngô Ngọc Trai
- Gửi tới BBC News Tiếng Việt từ Hà Nội
- 22 tháng 11 2023

Trung Quốc đang gặp phải khủng hoảng thị trường bất động sản mà theo lời một quan chức nước này thì số sản phẩm căn hộ dư thừa đủ để cho 1,4 tỷ dân cư trú.

Điều đó cho thấy những chính sách phát triển bất động sản lâu nay của Trung Quốc chủ yếu phục vụ cho các hoạt động đầu cơ thay vì quan tâm tới nhu cầu có thực.

Từ chuyện này điều cần rút ra cho các cơ quan quản lý ở Việt Nam là các chính sách phát triển thị trường bất động sản luôn phải tính đến những nhu cầu thực tế.

Khan hiếm hay dư thừa?

Để xem các chính sách phát triển thị trường bất động sản lâu nay đã giải quyết đúng nhu cầu thực tế hay chưa, tôi phân tích qua một cụm từ thường được nhắc đến trên các diễn đàn báo chí khi nói về thị trường bất động sản.

Đó là cụm từ 'nguồn cung mới khan hiếm' hoặc những cụm từ đại loại như 'nguồn cung căn hộ mới khan hiếm', 'nguồn cung sản phẩm đất nền mới khan hiếm'.

Hãy thử phân tích xem ai là người nói ra những câu đó hoặc ai là người có được cảm nhận về sự khan hiếm của sản phẩm dự án mới.

Người đó hẳn phải là người theo dõi về thị trường bất động sản và có những hoạt động mua bán thường xuyên, tức là những người thuộc giới kinh doanh.

Chỉ những người có những hoạt động việc làm như vậy mới có trạng thái suy nghĩ như thế.

Còn nếu chỉ là một người có nhu cầu sử dụng thực tế muốn mua một sản phẩm bất động sản ví như căn hộ chung cư, một căn biệt thự hoặc một sản phẩm đất nền, thì ngay lập tức sẽ có rất nhiều sản phẩm đáp ứng cho mong muốn của người đó.

Qua các kênh người thân quen giới thiệu, qua các văn phòng môi giới bất động sản, hoặc chỉ cần gõ từ khóa tìm kiếm trên thanh công cụ Google là có thể cho ra một loạt kết quả người ta đang rao bán. Khi đó người mua sẽ không có cảm nhận về sự khan hiếm.

Nêu ra như thế để thấy là ở góc độ người có nhu cầu sử dụng thực tế thì sẽ không cảm thấy khan hiếm.

Chỉ những người thuộc giới kinh doanh muốn có dự án mới để mua rồi bán, những việc đã giúp cho rất nhiều người kiếm được nhiều tiền lâu

nay, khi phải chờ đợi những dự án mới thì mới sinh ra cảm nhận khan hiếm.

Vậy nhưng lâu nay những bài báo dẫn lời phát biểu về nguồn cung mới khan hiếm như thế, thường cũng gây được áp lực nhất định đến các cơ quan quản lý, để các cơ quan quản lý có những chính sách điều chỉnh sớm cấp phép hoặc tạo điều kiện cho những dự án bất động sản mới ra đời.

Khi đó mọi người có thể hình dung là những chính sách phát triển bất động sản như thế được ban ra là do sự thúc đẩy và đáp ứng cho các hoạt động đầu cơ.

Bởi vậy đứng trước câu chuyện về phát triển bất động sản dư thừa của Trung Quốc, điều cần rút ra đối với các cơ quan quản lý của Việt Nam là phải quan tâm tới nhu cầu có thực, và cần nhận diện phân biệt được những loại động lực thúc đẩy.

Nguồn hình ảnh, Getty Images

Luật Đất đai mới bỏ đất nền

Ở Việt Nam hiện nay tôi cho rằng bất động sản đất nền cũng đang ở vào tình trạng dư thừa.

Đây là loại hình sản phẩm chứa đựng nhiều tiêu cực, vi phạm điều cấm của luật đất đai về hành vi lãng phí không sử dụng đất.

Đất nền thuộc loại đất ở, với việc hàng loạt lô đất nền bị bỏ trống cho cỏ mọc trong nhiều năm, cho thấy đây là sản phẩm phục vụ chủ yếu cho các hoạt động đầu cơ thay vì nhu cầu sử dụng thực.

Với những quan sát thực tế, tôi cho rằng sẽ cần rất nhiều năm nữa người sử dụng đất mới có thể xây dựng các công trình lấp đầy các khu đất nền.

Lâu nay tôi cũng đã có nhiều bài báo phản ánh những bất cập về đất nền, ví như các bài 'Bất động sản đất nền vi phạm điều cấm của luật đất đai', 'Bất động sản Việt Nam: Nhà nước nên bãi bỏ loại hình dự án đất nền'.

Thông tin mới đây cho biết Quốc hội đã hoãn thông qua Luật Đất đai sửa đổi. Đây là việc làm đúng, cho thấy sự thận trọng cần thiết để nhìn lại các chính sách phát triển đất đai được thiết kế trong luật, trong bối cảnh thị trường bất động sản Trung Quốc lâm vào khủng hoảng.

Khi xem văn bản dự thảo mới nhất thì thấy đáng chú ý là dự thảo đã bỏ đi quy định là cơ sở cho loại hình sản phẩm bất động sản đất nền.

Cụ thể như sau:

Luật Đất đai năm 2013, tại Chương 11, Mục 5 quy định về Điều kiện thực hiện các quyền của người sử dụng đất, gồm 7 điều, từ điều 188 đến 194.

Còn văn bản dự thảo luật mới tại Chương 3 Mục 5 quy định về Điều kiện thực hiện các quyền của người sử dụng đất, chỉ gồm các điều từ 45 đến 48, như thế là đã lược bỏ đi số lượng 3 điều so với luật cũ.

Một trong các điều luật được lược bỏ là Điều 194 Luật Đất đai năm 2013 là cơ sở căn cứ của loại hình sản phẩm đất nền.

Điều 194 quy định như sau:

Điều 194. Điều kiện chuyển nhượng quyền sử dụng đất trong thực hiện dự án đầu tư xây dựng kinh doanh nhà ở; dự án đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng để chuyển nhượng hoặc cho thuê

1. Việc chuyển nhượng quyền sử dụng đất trong dự án đầu tư xây dựng kinh doanh nhà ở được thực hiện theo quy định sau đây:

a) Ủy ban nhân dân cấp tỉnh căn cứ vào quy định của Chính phủ về điều kiện loại đô thị để cho phép chủ đầu tư dự án đầu tư xây dựng kinh doanh nhà ở được chuyển nhượng quyền sử dụng đất dưới hình thức phân lô sau khi đã hoàn thành đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng và nghĩa vụ tài chính về đất đai;

……...

Đây là điểm rất đáng chú ý của văn bản luật mới, cho thấy những phản ánh bất cập về đất nền đã được các cơ quan soạn thảo lắng nghe.

Khi văn bản dự thảo luật đã bỏ thì sau đó nghị định hướng dẫn thi hành luật đất đai cũng sẽ thay thế cho văn bản cũ, khi đó nhiều khả năng sẽ không còn nội dung về đất nền, sẽ không còn nội dung cấp phép cho các dự án đất nền.

Đó sẽ là một cách làm đúng để ngăn chặn tình trạng dư thừa của sản phẩm này hiện nay.

Đối với các lô đất nền hiện tại chủ sử dụng vẫn có quyền của người sử dụng đất, có thể làm nhà để ở hoặc kinh doanh.

Những ai muốn có đất nền vẫn có rất nhiều lựa chọn mua bán với rất nhiều khu đất nền hiện đang bỏ trống chưa dùng vào việc gì nằm rải rác trên khắp các tỉnh thành cả nước.

Tựu trung lại tôi cho rằng việc bãi bỏ quy định về đất nền là điều đúng đắn nên làm, còn lại việc đánh giá về sự khan hiếm hay dư thừa một loại hình sản phẩm bất động sản nào đấy cần phải minh định xem đó là cảm nhận của người đầu cơ hay là đánh giá của những người có nhu cầu sử dụng thực.

TOP

Bamboo Airways bị phong tỏa tài khoản vì nợ thuế hàng triệu đô la

08/11/2023
VOA Tiếng Việt
Capture à partir de :voatiengviet

Một nhân viên mặt đất hướng dẫn cho máy bay của Bamboo Airways trên đường băng ở sân bay quốc tế Nội Bài, Hà Nội, trong ngày hoạt động đầu tiên của hãng hôm 16/1/2019.

Bamboo Airways bị cơ quan thuế cấp tỉnh ở Việt Nam ra quyết định phong tỏa tài khoản ngân hàng vì hãng hàng không non trẻ đang gặp khó khăn này nợ hơn 100 tỷ đồng tiền thuế quá thời gian quy định, theo truyền thông trong nước.

Việc phong tỏa diễn ra không lâu sau khi Bamboo Airways thông báo ngừng các đường bay quốc tế giữa lúc tái cơ cấu và chủ tịch hãng, Trịnh Văn Quyết, bị đề nghị truy tố sau một năm rưỡi bị bắt giam.

Cục thuế tỉnh Bình Định hôm 8/11 cho biết cơ quan này vừa ra quyết định cưỡng chế thuế bằng biện pháp trích tiền từ tài khoản và yêu cầu phong tỏa tài khoản đối với hãng Bamboo Airways có trụ sở chính ở thành phố Quy Nhơn của tỉnh, theo các ghi nhận của Tuổi Trẻ và Người Lao động.

Lý do cưỡng chế được Cục thuế Bình Định đưa ra là do Công ty Cổ phần Hàng không Tre Việt nợ tiền thuế quá 90 ngày kể từ ngày hết thời hạn nộp thuế theo quy định và số tiền bị cưỡng chế là 102,5 tỷ đồng (hơn 4,2 triệu USD).

Cục trưởng Nguyễn Đẩu được Tuổi Trẻ trích lời cho biết các tài khoản của Bamboo Airways bị phong tỏa tại 3 ngân hàng lớn ở Việt Nam, gồm Đầu tư và Phát triển Việt Nam, Thương mại Cổ phần Quân đội, và Thương mại Cổ phần Kỹ thương Việt Nam. Các ngân hàng này

được yêu cầu trích tiền từ tài khoản bị phong tỏa của Bamboo Airways để nộp vào tài khoản của Cục thuế tỉnh mở tại Kho bạc Nhà nước tỉnh Bình Định.

Người đứng đầu Cục thuế Bình Định nói rằng cục sẽ đề nghị các ngân hàng gỡ bỏ phong tỏa tài khoản của Bamboo Airways khi hãng trả xong nợ thuế, theo Tuổi Trẻ.

Bamboo Airways được Bloomberg trích lời nói rằng hãng "có kế hoạch đảm bảo nghĩa vụ thanh toán với tỉnh (Bình Định) trong tháng 11 này" và sự chậm trễ trong việc hoàn thành nghĩa vụ thuế gần đây là do hãng "đang tập trung vào việc ưu tiên khách hàng của mình".

Hãng hàng không tư nhân của Việt Nam phải chật vật với hoạt động kinh doanh của mình kể từ khi ông Quyết, người sáng lập ra hãng vào năm 2017, bị bắt giam. Bộ Công an hôm 28/10 đề nghị truy tố người từng là tỷ phú này với hai tội danh "Lừa đảo chiếm đoạt tài sản" và "Thao túng thị trường chứng khoán".

Bamboo Airways thông báo hôm 26/10 rằng hãng "tạm dừng khai thác" các đường bay quốc tế trong lúc tiến hành tái cơ cấu. Việc điều chỉnh, theo Bamboo Airways, là nhằm "đáp ứng tối ưu nhu cầu của hành khách và điều kiện thị trường".

Hồi tháng 9, Reuters đưa tin rằng 30 phi công nước ngoài, chiếm 10% tổng số phi công của hãng, đã thôi việc trong lúc hãng nợ tiền lương của họ. Trước đó vào tháng 6, hãng báo lỗ 17.600 tỷ đồng trong năm 2022. Một loạt các giám đốc điều hành được thay thế trong vòng 1 năm nay.

Phát biểu khi được bổ nhiệm làm phó tổng giám đốc phụ trách chương trình tái cơ cấu của Bamboo Airways hôm 1/11, ông Nguyễn Thượng Hoàng Hải, nói rằng "khó khăn luôn là một phần trong quá trình phát triển của doanh nghiệp" và rằng "thách thức là một động lực để khuyến khích doanh nghiệp không ngừng vận động hướng tới một thể trạng khỏe mạnh, dẻo dai hơn, bền vững hơn".

Trong tuyên bố do hãng đưa ra, ông Hải, người được đào tạo về quản trị kinh doanh ở Mỹ và có 30 năm kinh nghiệm trong ngành hàng không, nói ông tin rằng hãng sẽ "tái cấu trúc thành công".

Hãng Bamboo dừng bay quốc tế giữa lúc cựu chủ tịch Trịnh Văn Quyết bị đề nghị truy tố

31/10/2023
VOA Tiếng Việt
Capture à partir de :voatiengviet

Mô hình máy bay của hãng hàng không Bamboo Airways và người sáng lập, Chủ tịch Trịnh Văn Quyết, trong bức ảnh chụp ngày 30/7/2018.

Bamboo Airways vừa chính thức thông báo dừng một loạt các đường bay quốc tế cùng lúc cựu chủ tịch và là người sáng lập hãng hàng không tư nhân này bị cơ quan điều tra của Bộ Công an đề nghị truy tố sau 1 năm rưỡi bị bắt giam.

Việc ngừng dịch vụ bay quốc tế diễn ra trong lúc hãng hàng không, được tỷ phú Trịnh Văn Quyết thành lập vào năm 2017, đang "tái cơ cấu" với sự thay đổi lãnh đạo nhiều lần trong vòng hơn một năm qua kể từ khi ông Quyết bị bắt giam hồi cuối tháng 3 năm ngoái.

Trong thông báo "điều chỉnh lịch khai thác" đưa ra hôm 26/10, Bamboo Airways nói rằng hãng "tạm dừng khai thác" các đường bay quốc tế, trong đó bao gồm đi và đến các thành phố ở châu Âu – như Frankurt của Đức và London của Anh – và các thành phố ở châu Á-Thái Bình Dương – như Sydney và Melbourne ở Úc, Incheon ở Hàn Quốc, Narita ở Nhật Bản, Đài Bắc ở Đài Loan, Bangkok ở Thái Lan, và Singapore.

Bamboo Airways đã ngừng khai thác đường bay giữa Hà Nội và London từ ngày 18/10, hơn một tuần trước khi đưa ra thông báo. Chặng bay giữa thành phố Hồ Chí Minh và Bangkok sẽ là dịch vụ quốc tế cuối cùng của hãng bị ngừng, từ ngày 21/11.

Việc điều chỉnh này, theo Bamboo Airways, là nhằm "đáp ứng tối ưu nhu cầu của hành khách và điều kiện thị trường".

Trước đó, trong một thông báo đưa ra hôm 23/10, hãng hàng không, còn được gọi là Tre Việt, nói rằng họ "giảm tần suất một số tuyến bay kém hiệu quả với nhu cầu hành khách thấp, đồng thời tăng cường khai thác các tuyến có nhu cầu cao".

Trong thông báo hôm 26/10, Bamboo Airways nói họ tiếp tục duy trì ổn định hoạt động khai thác các đường bay nội địa, đặc biệt "trục kết nối trung tâm lớn bao gồm Hà Nội, Tp.HCM và Đà Nẵng".

Hãng hàng không tư nhân non trẻ này đã vấp phải nhiều khó khăn kể từ khi ông Quyết bị bắt giam. Reuters hồi tháng trước đưa tin rằng 30 phi công người nước ngoài, chiếm hơn 10% tổng số phi công của Bamboo Airways, đã rời hãng.

Hồi tháng 6, hãng báo lỗ 17.600 tỷ đồng trong năm 2022, cao hơn cả tổng số lỗ của Vietnam Airlines và Vietjet Air gộp lại. Bên cạnh đó, hãng cũng thay một loạt giám đốc điều hành và ông Lương Hoài Nam trở thành CEO thứ 3 được bổ nhiệm vào vị trí này trong vòng 5 tháng trở lại đây.

Ông Quyết bị cơ quan Cảnh sát điều tra của Bộ Công an đề nghị truy tố hôm 28/10 với hai tội danh "Lừa đảo chiếm đoạt tài sản" và "Thao túng thị trường chứng khoán", theo truyền thông trong nước.

Trong kết luận điều tra vụ án được Tuổi Trẻ trích dẫn, Cơ quan điều tra nói rằng ông Quyết, từng là một trong những tỷ phú giàu nhất Việt Nam, đã thao túng chứng khoán nhằm thu lời bất chính hàng trăm tỷ đồng và lừa đảo nâng khống vốn điều lệ để thu về cả ngàn tỷ đồng.

Kết luận của cơ quan điều tra được VTC News trích dẫn cho biết ông Quyết đã chỉ đạo người thân, nhân viên và các công ty con sử dụng chứng khoán để "thổi giá" các mã cổ phiếu, qua đó hưởng lợi bất chính 723 tỷ đồng. Cựu tỷ phú này còn bị cáo buộc đã "phù phép" nâng khống vốn của Công ty CP Xây dựng Faros từ 1.197 tỷ đồng lên hơn 4.300 tỷ đồng để niêm yết 430 triệu cổ phiếu trên Sở giao dịch

chứng khoán Tp.HCM nhằm bán và chiếm đoạt 3.620 tỷ đồng của các nhà đầu tư.

Số tiền thu lợi bất chính, theo cơ quan điều tra, được ông Quyết dùng để mua cổ phần tại Bamboo Airways, trả nợ, gửi vào tài khoản chứng khoán và chi tiêu cá nhân.

Bamboo Airways ngừng các đường bay dài trong lúc 'tái cơ cấu'

24/10/2023
VOA Tiếng Việt
Capture à partir de :voatiengviet

Hãng hàng không Bamboo Airways đang tiến hành "tái cấu trúc" trong lúc có thông tin hãng ngừng các chuyến bay đường dài và cắt giảm nhân sự ở nước ngoài.

Hãng hàng không tư nhân non trẻ của Việt Nam, Bamboo Airways, sẽ chấm dứt các chuyến bay đường dài từ cuối tháng này và cắt giảm nhân sự tại Úc trong lúc tìm cách tái cơ cấu.

Bản tin của 7News, hãng tin truyền hình của Úc, hôm 24/10 cho biết rằng Bamboo Airways, hãng hàng không "đang gặp khó khăn" của Việt Nam, đã quyết định cắt giảm các chuyến bay quốc tế đến và đi từ Australia cũng như sa thải lực lượng lao động tại địa phương.

Hãng hàng không còn có tên là Tre Việt của Việt Nam, được thành lập năm 2017, bắt đầu khai thác các chuyến bay từ Sydney và Melbourne đến Tp.HCM và từ Melbourne tới Hà Nội vào năm ngoái.

Tuy nhiên, khách du lịch đã không thể đặt được vé cho các chuyến bay này nữa và các tuyến bay quốc tế khác bao gồm London và Frankfurt cũng đang bị hủy bỏ, theo 7News.

Hệ thống đặt vé của Bamboo Airways ngày 24/10 không còn xuất hiện các điểm đến ở Úc và Anh cho các chặng quốc tế. Điểm đến Frankfurt ở Đức vẫn hiện ra nhưng cho kết quả "hết vé" khi đặt chặng bay này.

Tuổi Trẻ hôm 23/10 cho biết Bamboo Airways đang hủy, hoãn hàng loạt chuyến bay trong nước và quốc tế. Bản tin của tờ báo này còn nói rằng Bamboo Airways sẽ dừng khai thác đường bay từ Việt Nam đến Đức và Úc kể từ ngày 4/11 khi thông tin đến đại lý bán vé máy bay.

Trong một thông báo đưa ra hôm 23/10, Bamboo Airways nói rằng hãng "đã cải thiện hiệu quả thương mại bằng cách giảm tần suất một số tuyến bay kém hiệu quả với nhu cầu hành khách thấp, đồng thời tăng cường khai thác các tuyến có nhu cầu cao". Hãng hàng không tư nhân Việt Nam không đề cập tới việc loại bỏ các chuyến bay đường dài.

Giám đốc bán hàng quốc gia chuyên trách Úc và New Zealand, Brad Crawford, đã thông báo về việc cắt giảm lớn nhân sự trong một đăng tải trên trang LinkedIn vào cuối tuần qua, theo 7News.

"Tôi vô cùng đau lòng khi thông báo rằng tất cả nhân viên GSA của Bamboo Airways Australia đã bị sa thải, bao gồm cả vai trò giám đốc bán hàng quốc gia của tôi", ông Crawford nói trong đăng tải được 7News trích dẫn.

Các trang web tin tức về hàng không cũng đưa tin về việc Bamboo Airways rút ra khỏi các đường bay quốc tế đến Úc, Anh và Đức cũng như việc sa thải nhân viên ở Úc.

Theo Airline Ratings, Bamboo Airways sẽ chấm dứt các đường bay dài trong lúc tìm cách bán đi máy bay thân rộng Boeing 787. Hãng gần đây báo lỗ 700 triệu USD.

Hiện Bamboo Airways có đội bay khoảng 29 máy bay, trong đó có 2 chiếc Boeing 787-9 Dreamliners đang khai thác các đường bay dài. Theo Ch-Aviation, hai chiếc máy bay thân rộng này được Bamboo

Airways thuê tới năm 2032 và chiếc thứ 3 đã được trả lại cho bên thuê.

“Về đội bay, Bamboo Airways đang tích cực thảo luận, đàm phán với các đối tác để thiết kế lại cơ cấu, quy mô phù hợp, ưu tiên tiết kiệm, chuẩn hóa thống nhất cấu hình máy bay, giảm tiêu hao nhiên liệu, bảo vệ môi trường”, Bamboo Airways nói trong thông báo.

Thông báo còn cho biết rằng hãng sẽ đưa máy bay thân hẹp vào để tập trung cho các chặng bay chọn lọc ở Đông Nam Á, cũng như các đường bay nội địa nối Hà Nội, Đà Nẵng và TPHCM.

Việc tái cơ cấu của Bamboo Airways được thông báo không lâu sau khi Reuters đưa tin hồi tháng trước rằng một số phi công đã bỏ việc trong vòng hai tháng trước đó vì chậm trả lương. Hãng tin Anh cho hay 30 phi công nước ngoài đã rời bỏ hãng, chiếm hơn 10% tổng số phi công của Bamboo Airways trong tháng 6.

Bamboo Airways hồi năm 2021 tuyên bố sẽ bay thẳng tới Mỹ và dự tính huy động hàng trăm triệu đô la trong đợt phát hành cổ phiếu lần đầu ra công chúng ở Mỹ. Tuy nhiên, các kế hoạch này không còn được hãng nhắc tới sau khi Chủ tịch Trịnh Văn Quyết bị bắt giam hồi cuối tháng 3/2022 với cáo buộc thao túng thị trường chứng khoán.

Ông Lương Hoài Nam, cựu tổng giám đốc Jetstar Pacific Airlines, được bổ nhiệm hôm 23/10 làm tổng giám đốc mới của Bamboo Airways. Theo VietNamNet, việc bổ nhiệm này là kết quả của quyết định đến từ nhà đầu tư mới của hãng. Phó Chủ tịch thường trực Hội đồng Quản trị Bamboo Airways, Phan Đình Tuệ, được tờ báo này trích lời nói rằng tổng giám đốc mới được kỳ vọng sẽ đạt “những bước tiến đột phá, nhanh chóng đẩy mạnh quá trình tái cấu trúc hướng tới các mục tiêu đề ra.”

Kinh tế Việt Nam: Nhà máy chật vật khi giới trẻ không muốn làm công nhân

Capture à partir de :BBC

Nguồn hình ảnh, Un-available Ltd
Công nhân làm việc tại nhà máy Un-available ở TP HCM

- Thương Lê
- BBC News Tiếng Việt
- 2 tháng 11 2023

Rất nhiều quốc gia đang được hưởng lợi từ những nỗ lực của các doanh nghiệp Phương Tây nhằm di chuyển chuỗi cung ứng ra khỏi Trung Quốc, không chỉ ở châu Á mà còn trên toàn cầu, chẳng hạn như Mexico và các nước Mỹ Latinh.

Nhưng Việt Nam được cho là một trong những nước được hưởng lợi nhiều nhất, thu hút được một làn sóng đầu tư rút khỏi Trung Quốc sau Covid và để tránh cạnh tranh thương mại Mỹ-Trung.

Bên cạnh vị trí địa lí gần Trung Quốc với đường bờ biển dài giúp dễ dàng nhập khẩu nguyên liệu thô, chính quyền Việt Nam sẵn sàng chào đón các nhà máy và tập đoàn Phương Tây để tạo ra một môi trường kinh doanh thuận lợi, các nhà đầu tư cũng bị thu hút bởi lực lượng lực lượng lao động được biết đến là làm việc chăm chỉ và đặc biệt là giới trẻ được giáo dục khá tốt.

Nhưng trong số những lao động trẻ này, nhiều người không có hứng thú với ngành sản xuất chế tạo (manufacturing). Thay vì dành cả thanh xuân chấm công 8-10 tiếng ở trong xí nghiệp mỗi ngày để làm những công việc được cho là tẻ nhạt, mệt mỏi, và thu nhập thấp, nhiều người

trẻ Việt Nam hiện nay chọn những hướng đi mới như bán hàng online, làm sáng tạo nội dung trên TikTok/ YouTube hay chạy xe ôm công nghệ…

Việt Nam bị chậm chỗ nào để đón luồng đầu tư ra khỏi Trung Quốc?
Thiếu kỹ sư có thể gây hại cho kế hoạch của Mỹ biến VN thành 'đại bản doanh' sản xuất chip
Quan hệ Mỹ-Việt nâng cấp có cải thiện lợi ích người lao động Việt Nam hay không?

Tờ Wall Street Journal mới đây đã có bài viết 'Kỷ nguyên của hàng siêu rẻ đang bị đe doạ' nêu lên tình trạng thiếu công nhân ở các công xưởng sản xuất ở Việt Nam.

BBC trao đổi với nhà báo Jon Mont, tác giả của bài viết, người đã đến thăm và chứng kiến tình hình thực tế ở các nhà máy, công xưởng đang nỗ lực nâng cấp hạ tầng làm việc nhằm giữ chân những lao động trẻ.

Jon Mont cho rằng điều này sẽ kéo theo chi phí sản xuất gia tăng, trở thành tin xấu với doanh nghiệp và người tiêu dùng Phương Tây - vốn đã quen với nguồn hàng hóa giá rẻ được sản xuất tại châu Á...

BBC: Từ đâu anh có ý tưởng cho bài viết này?

Tôi đã đến Việt Nam nhiều lần để viết bài, trong đó có nhiều đề tài về các chuỗi cung ứng đang chuyển từ Trung Quốc sang Việt Nam. Và có một đề tài đã xuất hiện trong những cuộc phỏng vấn của tôi với chủ các nhà máy, điều mà tôi không hề mong đợi, là họ đang thực sự gặp khó khăn trong việc giữ chân những lao động trẻ. Và không chỉ là họ đang gặp khó khăn mà họ còn thực sự đang cố gắng tìm ra giải pháp để giữ chân những công nhân trẻ này.

BBC: Anh đã đến thăm những nhà máy, xí nghiệp ở khu vực nào của Việt Nam? Tình hình ở đó như thế nào?

Tôi đã đến TP HCM, một trong những khu vực giàu có nhất của Việt Nam, sau đó khi trở về Singapore nơi tôi sinh sống và làm việc, tôi đã nói chuyện thêm với các chủ nhà máy ở những vùng khác như Hà Nội và khu vực nông thôn khá gần biên giới với Trung Quốc.

Ở những địa điểm khác nhau và ngành nghề khác nhau, động lực làm việc không hề giống nhau, những người trẻ tuổi đặc biệt không quan tâm đến làm những công việc suốt ngày quay cuồng trong các nhà máy dệt may, giày dép và lắp ráp các linh kiện điện tử. Nhưng đối với

các loại linh kiện điện tử cao cấp hơn như trong các nhà máy của VinFast, nơi công việc được robot hóa rất nhiều thì lại khác.

Việc tìm ra những người có trẻ có đủ kỹ năng và quan tâm đến ngành công nghệ cao không khó, các nhà máy đang gặp vấn đề để tìm ra những bạn trẻ Việt Nam muốn làm những công việc yêu cầu kĩ năng thấp hơn. Và ngay cả khi họ muốn làm những công việc này, họ cần được đào tạo. Nếu bạn đào tạo những lao động trẻ 18 tuổi học may vá, bốn tháng sau họ quyết định rằng vông việc này không dành cho họ. Đó là một tổn thất thực sự đối với công ty.

Một công ty thậm chí còn nói với tôi rằng họ sẽ không thuê những người dưới 24 tuổi. Điều đó thật điên rồ, cách đây hơn 20 năm, Nike từng tuyên bố vào năm 2001 rằng độ tuổi trung bình của công nhân của họ là 22. Nhưng bây giờ thì rất khó để thấy một người 22 tuổi làm việc trong những xưởng quần áo, giày dép, độ tuổi trung bình của họ là khoảng đầu 30. Đây là một sự thay đổi lớn trong một khoảng thời gian không dài.

Nguồn hình ảnh, Jon Mont
Jon Mont đã đến thăm những nhà máy, xí nghiệp tại TP HCM

BBC: Vậy những nhà máy ở Việt Nam đang làm những gì để thu hút lao động trẻ? Ngoài cải tạo cơ sở vật chất, họ có tăng lương hay nâng cao

đời sống tinh thần cho công nhân không? Và những giải pháp này có hiệu quả không?

Tôi đã có dịp đến thăm nhà máy Việt Nam và họ đã thật sự cải tạo cơ sở vật chất hay thậm chí là xây dựng một nhà máy mới. Xét về góc độ thẩm mỹ, trước đây các nhà máy thường có xu hướng buồn tẻ, nhàm chán với những bức tường bê tông được thiết kế để nâng cao hiệu quả sản xuất. Trước đây không có nhiều người suy nghĩ để biến công xưởng thành những nơi tốt đẹp để đi làm hàng ngày, nhưng các nhà sản xuất đã bắt đầu nghĩ khác đi.

Họ muốn trần nhà cao lên, có thêm nhiều cửa sổ để đón được ánh sáng tự nhiên. Người chủ nhà máy mà tôi trao đổi nói rằng ông ấy có nhiều lí do để làm việc đó, một là chi phí không quá đắt, và hai là việc đó cho các công nhân thấy rằng bạn quan tâm đến họ, như một con người chứ không phải robot chỉ biết làm việc.

Một chủ doanh nghiệp khác nói với tôi về việc cố gắng thu hút lao động trẻ qua những nội dung trên Instagram và TikTok. Vị doanh nhân này muốn nhà máy của anh ấy trông thật ngầu và thật hấp dẫn, để các công nhân sẽ đăng bài về nơi làm việc của họ. Anh ấy cho biết rằng anh đã thành công khi có rất nhiều nhân viên trẻ đăng bài về nhà máy "tuyệt vời" của họ, từ đó có thể thu hút được những lao động trẻ có kĩ năng và tận tâm, khi họ nghĩ rằng nhà máy của anh tốt hơn những nơi khác.

Đó thực sự là một lợi thế trong một môi trường mà các doanh nghiệp đang cạnh tranh vì nguồn lao động ngày càng thu hẹp như ở Việt Nam.

Nhưng quan trọng hơn vẫn là việc tăng lương, rõ ràng hầu hết người lao động quan tâm đến việc họ kiếm được bao nhiêu hơn là nhà máy của họ trông đẹp như thế nào. Sự thật là tiền lương trong ngành sản xuất đang tăng rất nhanh, không chỉ ở Việt Nam mà còn nhiều nước khác như Trung Quốc, phản ánh hiện tượng khó tìm lao động.

Kết quả là các nhà máy phải tiếp tục tăng lương để thu hút lao động nhằm đáp ứng nhu cầu của mình. Rất nhiều xí nghiệp đã tăng lương chẳng hạn 10% trong năm nay vì những nơi khác đã làm điều tương tự. Nhưng họ cũng đang cố gắng để tìm các giải pháp thay thế vì việc tăng lương liên tục không phải là bền vững.

Đó là lí do họ đang mở những quán cà phê trong khuôn viên xí nghiệp, lớp học yoga..., hoặc có thêm những hoạt động gắn kết vui vẻ hi vọng sẽ khiến người lao động cảm thấy đây là nơi họ được quan tâm và lắng nghe.

Nguồn hình ảnh, Un-available Ltd
Các chủ nhà máy ở Việt Nam đang cố gắng làm cho công việc trở nên hấp dẫn hơn, bao gồm cải tạo lại không gian cho xí nghiệp

BBC: Người doanh nhân quảng bá về nhà máy của mình trên mạng xã hội có thực sự thành công? Anh ấy có thu hút được nhiều nhân viên trẻ không?

Tôi nghĩ đó vẫn là một cuộc đấu tranh tiếp diễn. Mọi thứ vẫn còn khó khăn vì cho dù bạn có tăng lương cho công nhân, có biến nhà máy thành một nơi đẹp đẽ có phòng tập yoga và lớp khiêu vũ nhưng rất nhiều người vẫn không ngồi đạp máy may 8 hoặc 10 tiếng mỗi ngày.

Nếu chủ doanh nghiệp này không thay đổi diện mạo nhà máy, anh ấy có thể đã có ít lao động trẻ hơn, nhưng tôi cho rằng lực lượng lao động ở đó vẫn chủ yếu là phụ nữ, những người đã làm việc lâu dài và cảm thấy thoải mái ở đó. Mặc dù đánh giá cao những cố gắng của các doanh nghiệp, tôi cho rằng vẫn rất khó để thu hút người trẻ làm công nhân ở các thành phố lớn.

BBC: Các xí nghiệp ở khu vực xa thành phố và nông thôn thì tình trạng này có được cải thiện không?

Có một xu hướng là các doanh nghiệp thường đặt nhà máy tại nơi họ có trụ sở. Có rất nhiều lí do để xây nhà máy tại TPHCM, vì gần cảng, dễ dàng nhập nguyên liệu thô và vận chuyển thành phẩm ra ngoài, đồng thời có nguồn lao động từ nông thôn đổ về.

Nhưng cũng có những người trẻ là thế hệ thứ hai từ quê lên thành phố lớn thì họ không muốn làm những công việc này nữa, và chi phí sinh hoạt ngày càng đắt đỏ. Theo tôi được biết thì có nhiều công ty không xây ký túc xá mà công nhân phải tự tìm nhà ở, vốn ngày càng đắt đỏ với họ. Ngoài ra, các quy định của chính phủ cũng không nhất thiết muốn có những nhà máy lớn và cấp thấp ở khu vực gần trung tâm thành phố.

Vì thế, các nhà máy trước đây hướng tới các vùng nông thôn, dọc theo bờ biển phía đông và gần với Hà Nội hay TP HCM. Nhưng có xu hướng là các nhà máy dần tiến sâu hơn vào đất liền, phần lớn là do vẫn còn một bộ phận người trẻ còn quan tâm đến công việc này.

Những lao động trẻ xuất thân từ gia đình nông nghiệp, vẫn còn làm nông và có trình độ học vấn không cao hoặc không biết chữ. Tất nhiên vẫn có nhiều lao động trẻ rời nông thôn lên thành phố, nên ở một khía cạnh nào đó các xí nghiệp cũng phải chật vật. Họ phải làm việc với những lao động lớn tuổi hơn ở những vùng nông thôn xa xôi hơn, nhưng họ cũng tìm thấy những người lao động trẻ có thể ít tham vọng hơn một chút. Vì vậy, họ sẵn sàng nhận một công việc ở nhà máy, bởi vì nếu họ có tham vọng hơn, họ đã có thể lao vào thành phố. Vì vậy, việc đặt nhà máy ở các khu vực nông thôn có những thuận lợi và nhiều doanh nghiệp đang thử nghiệm. Lợi ích là giá mặt bằng rẻ hơn, nhân công rẻ hơn, nhưng họ ở xa trụ sở, xa nguồn nguyên liệu thô.

Một lần nữa đây vẫn là một cuộc đấu tranh vì thông thường không có nhiều người trẻ ở lại những khu vực này. Họ có thể phải thuê những công nhân ở độ tuổi 40 hoặc 50, hoặc thậm chí là nâng lên để hoàn thành mục tiêu sản xuất. Đương nhiên một người 40-50 tuổi ở nông thôn Việt Nam thường vẫn khỏe mạnh nhưng có những công việc cần sức trẻ nhưng những người trẻ này lại không muốn làm điều đó.

Bên cạnh đó, tự động hóa cũng đóng một vai trò lớn ở đây. Bạn đang thấy rằng các xí nghiệp, thậm chí ở các vùng nông thôn, nơi chủ nhà máy có thể nghĩ: “Được rồi, mức lương này đủ thấp để họ không phải lo lắng về việc tự động hóa, nhưng thực ra, họ đã suy nghĩ rất nhiều về việc tự động hóa”.

Nguồn hình ảnh, Getty Images
Vai trò của tự động hoá ngày càng trở nên quan trọng

BBC: Việc các công ty đang gặp khó khăn trong việc tuyển dụng người trẻ sẽ ảnh hưởng như thế nào tới kinh tế Việt Nam?

Đây không phải là câu chuyện của riêng Việt Nam mà là một hiện tượng trên toàn cầu, có thể lấy ví dụ như Trung Quốc, Ấn Độ, Indonesia, Malaysia… Giới trẻ ngày nay có điều kiện tốt hơn, học vấn cao hơn và có nhiều sự lựa chọn thay vì tới nhà máy chấm công mỗi ngày. Ở những nước nơi người dân có ít lựa chọn hơn chẳng hạn như Myanmar với sự kiểm soát của chính quyền quân đội, có nhiều bất ổn và nền kinh tế đang hoạt động rất kém, người ta chỉ mong muốn có được một công việc công nhân sản xuất.

Vì vậy, dù đây là một vấn đề cần được giải quyết nhưng theo một cách nào đó việc giới trẻ có học vấn cao hơn và có kỳ vọng cao hơn về những gì mà thị trường lao động có thể mang lại cho họ lại là câu chuyện thành công. Đối với người tiêu dùng ở Mỹ, điều này có nghĩa là giá cả sẽ tăng lên, nhưng đối với Việt Nam lại là một câu chuyện thành công.

BBC: Theo anh, Việt Nam có thể trở thành một cường quốc sản xuất thay thế cho Trung Quốc?

Tôi cho rằng hiển nhiên không quốc gia nào có thể thay thế Trung Quốc, bao gồm Việt Nam. Trung Quốc có 1,3 tỷ người, Việt Nam là 100 triệu người, đó là sự khác biệt to lớn đầu tiên.

Việt Nam có thể thực hiện rất nhiều công việc sản xuất cấp thấp mà các nước Phương Tây từng phụ thuộc vào Trung Quốc. Rất rõ ràng khi bạn nhìn vào số liệu thống kê về nơi sản xuất giày hay áo phông được tiêu thụ ở thị trường Mỹ, phần lớn là Việt Nam. Nike và Adidas đã chọn Việt Nam làm cơ sở sản xuất giày chính, đến mức có dấu hiệu họ muốn đa dạng hoá dây chuyền sản xuất ra khỏi Việt Nam vì họ đã tập trung quá nhiều ở đây, một minh chứng cho việc Việt Nam đã gần đạt đến giới hạn về mức độ sản xuất cấp thấp.

Và tôi nghĩ rằng chính phủ Việt Nam không muốn trở thành thủ phủ sản xuất giày thể thao của thế giới, điều mà đất nước này đã tạo dựng nên sau 10 năm nỗ lực. Chính quyền Hà Nội thực sự đang có tầm nhìn cao hơn vì họ biết rằng mọi người mong đợi những công việc được trả lương cao hơn.

Tôi nghĩ Việt Nam đóng vai trò gì sẽ là một câu hỏi mở, có thể là một nhà sản xuất chất bán dẫn hoặc thiết bị điện tử cao cấp… Nhưng chắc chắn là Việt Nam đang ở một vị thế có thể làm được rất nhiều hoạt động sản xuất đang được thực hiện ở Trung Quốc.

Việt Nam: Tăng trưởng GDP quý III bị hạn chế vì nhu cầu thế giới giảm

Nguồn hình ảnh, Getty Images
Một nhà sản xuất phụ tùng máy bay thương mại Boeing tại Thiên Tân, Trung Quốc

BBC: Trên con đường trở thành trung tâm sản xuất mới của khu vực, trở ngại lớn nhất đối với Việt Nam là gì? Điều gì ngăn cản quốc gia này trở thành một trung tâm lớn hơn?

Việt Nam tập trung vào khâu lắp ráp sản phẩm, trong khi Trung Quốc có chuỗi cung ứng rất hoàn chỉnh từ nguyên liệu thô đến tận khâu sản xuất. Một thành phố Trung Quốc không chỉ sản xuất giày mà còn làm cả đế giày, hay trước đó là xử lý cao su, hoàn toàn là một dây chuyền và đôi khi do cùng một công ty phụ trách, họ xử lý cực kì hiệu quả và nhanh gọn. Trong thời đại thương mại điện tử bùng nổ, họ có thể nhận đơn đặt hàng, sản xuất thật nhanh và vận chuyển thật nhanh.

Nếu bạn không hoàn toàn làm được tất cả bước đó, thì họ vẫn phải phụ thuộc vào Trung Quốc và các nước khác về phần lớn nguyên liệu thô. Điều đó đồng nghĩa với mất nhiều thời gian hơn để sản xuất và lợi ích kinh tế mà Việt Nam thu được từ các nhà máy của mình sẽ ít hơn.

Nhưng Việt Nam đang thử cái mà họ gọi là supporting industries (công nghiệp phụ trợ), ít nhất, họ đang cố gắng xây dựng cơ sở công nghiệp rộng lớn hơn.

Một thách thức lớn khác mà Việt Nam phải đối mặt là trình độ học vấn và năng lực của lực lượng lao động Việt Nam trong lĩnh vực sản xuất cao cấp. Chắc chắn, Việt Nam không có lực lượng lao động đông đảo, có trình độ học vấn cao như nước láng giềng Trung Quốc, nhưng cũng đang đạt được những bước tiến nhất định.

Từ chuyện dệt may gia công: ‘Tầm nhìn’, nhìn vào đâu, nhìn cho ai?

23/11/2023
Trân Văn
Capture à partir de :voatiengviet

Hình minh hoạ.

Cách nay rất lâu, chủ nhiều doanh nghiệp dệt may tại Việt Nam nhận ra gia công vừa thiệt thòi đủ đường, vừa bấp bênh nhưng họ không thể làm khác vì muốn làm khác phải được hỗ trợ bằng chính sách, bằng kế hoạch ở tầm vĩ mô nhưng hệ thống công quyền ở Việt Nam không bận tâm đến điều này.

Báo điện tử VnExpress vừa đăng "*Thất thế trên sân nhà*" **(1)** - mô tả và lý giải tại sao doanh nghiệp Việt Nam lụn bại, công nhân Việt Nam khốn khổ, bế tắc. Bài viết vừa đề cập dẫn một số trường hợp hoạt động trong lĩnh vực dệt may từ giữa thập niên 1990 nhưng không thể tích lũy nội lực để trưởng thành hơn trên xứ sở của mình. Nguyên nhân chính là vì họ không thể thoát khỏi vị trí thấp nhất trong chuỗi giá trị dệt may.

Cách nay rất lâu, chủ nhiều doanh nghiệp dệt may tại Việt Nam nhận ra gia công (thực hiện sản phẩm theo đơn đặt hàng bằng nguyên liệu, phụ liệu do ngoại quốc cung ứng) vừa thiệt thòi đủ đường, vừa bấp bênh nhưng họ không thể làm khác vì muốn làm khác phải được hỗ trợ bằng chính sách, bằng kế hoạch ở tầm vĩ mô nhưng hệ thống công quyền ở Việt Nam không bận tâm đến điều này.

Lĩnh vực dệt may hoạt động theo ba phương thức: Thứ nhất, doanh nghiệp nhận gia công, toàn bộ nguyên liệu, phụ liệu do bên đặt hàng cung cấp (gọi tắt là CMT). Thứ hai, doanh nghiệp chủ động chọn mua

nguyên liệu, sản xuất, rồi giao hàng (FOB). Thứ ba, doanh nghiệp được tham gia cả vào khâu thiết kế (ODM). VnExpress dẫn một nghiên cứu về ngành dệt may Việt Nam mà Công ty Chứng khoán FPTS từng công bố, cho biết, phương thức CMT chỉ mang lại tỉ lệ lợi nhuận khoảng từ 1% đến 3% - thấp nhất trong toàn chuỗi giá trị. Khoảng 65% hàng dệt may xuất cảng của Việt Nam được thực hiện theo phương thức CMT. Số lượng đơn đặt hàng theo phương thức FOB - mang lại lợi nhuận cao hơn – chỉ chừng 30%. Chỉ có 5% hàng dệt may xuất cảng của Việt Nam được thực hiện theo phương thức ODM – phương thức mạng lại lợi ích lớn nhất!

Sở dĩ chủ nhiều doanh nghiệp dệt may tại Việt Nam không thể thay đổi phương thức hoạt động, chuyển từ CMT thành FOB vì phía đặt hàng không chấp nhận. Sở dĩ phía đặt hàng không chấp nhận vì ngoài chất lượng và giá cả, họ phải biết chắc chắn rằng các doanh nghiệp cung ứng nguyên liệu, phụ liệu không vi phạm trách nhiệm xã hội, trách nhiệm môi trường để hàng hóa không gặp những rủi ro kiểu như năm 2021, các loại hàng hóa sử dụng bông ở Tân Cương bị Mỹ cấm nhập khẩu vì tình trạng cưỡng bức lao động ở Tân Cương, không bảo đảm tiêu chuẩn về nhân quyền. Doanh nghiệp chỉ được chấp nhận cho chọn - mua nguyên liệu, phụ liệu khi phía đặt hàng được cho biết đó là nơi nào, có thể thuê – cử một doanh nghiệp kiểm toán độc lập đến đánh giá tổng thể hay không,... Đây là những yếu tố phụ thuộc vào nhận thức và nỗ lực của hệ thống công quyền.

Việt Nam phải nhập cảnh khoảng 89% lượng vải cần thiết để sản xuất hàng may mặc xuất cảng, 55% của 89% này là nhập cảng từ Trung Quốc. Nhập cảng đồng nghĩa với phụ thuộc. Đó cũng là lý do, năm 2020, khi Trung Quốc áp dụng quyết định “nội bất xuất, ngoại bật nhập” để đối phó với đại dịch COVID-19, các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực dệt may của Việt Nam ngắc ngoải vì thiếu nguyên liệu.

Đó cũng là lý do doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực dệt may của Việt Nam thường xuyên khát việc, bị phía đặt hàng ép giá và chỉ còn một cách là ép lại công nhân để cả doanh nghiệp lẫn công nhân cùng tồn tại nhờ thứ mà khi mời gọi đầu tư ngoại quốc (FDI), các viên chức hữu trách trong hệ thống công quyền Việt Nam thường đem ra khoe như “*lợi thế so sánh*”: GIÁ NHÂN CÔNG RẺ!

Không phải tự nhiên mà doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực dệt may của Việt Nam không thể tái đầu tư để mở rộng sản xuất và nội lực

yếu ớt đến mức không thể cầm cự được khi xảy ra "*sốc thị trường*". Cũng không phải tự nhiên phần giá trị mà các doanh nghiệp Việt Nam đóng góp vào kim ngạch xuất cảng hàng dệt may không tăng bao nhiêu dù kim ngạch xuất cảng hàng dệt may tăng trưởng đều đặn. Giá trị xuất cảng hàng dệt may của các doanh nghiệp FDI chiếm hơn 60% kim ngạch xuất cảng hàng dệt may của Việt Nam. Tương tự, giá trị xuất cảng hàng da giày của các doanh nghiệp FDI chiếm hơn 60% kim ngạch xuất cảng hàng da giày của Việt Nam. Giá trị hàng hóa xuất cảng của Việt Nam chiếm khoảng 94% so so GDP và các doanh nghiệp FDI đang nắm giữ 74,4% giá trị hàng hóa xuất cảng. Đó là câu trả lời cho việc kinh tế Việt Nam nằm trong tay ai.

VnExpress dẫn nhận định của một số chuyên gia để khái quát: 35 năm mở cửa tiếp nhận FDI đã tạo ra tình trạng "*doanh nghiệp Việt Nam thua ngay trên sân nhà" vì "công cuộc hội nhập kinh tế đã đưa ngành dệt may Việt Nam đến khúc quanh mới: đổ xô vào gia công, dựa trên lợi thế so sánh lớn nhất là giá nhân công*". Theo bà Nguyễn Thị Xuân Thúy, chuyên gia về công nghiệp hỗ trợ: *Thu hút FDI đã tạo ra sự thất thế về nguyên vật liệu kéo dài suốt 30 năm vừa qua và những lỗ hổng trong chuỗi cung ứng của doanh nghiệp chỉ thật sự lộ ra hậu quả khi Việt Nam tham gia các hiệp định thương mại tự do (FTA). Muốn được hưởng ưu đãi thuế khi xuất cảng, hàng may mặc "made in Việt Nam" phải bảo đảm xuất xứ của nguyên liệu cũng ở trong nước. Doanh nghiệp Việt Nam chỉ gia công nay "thua" vì phụ thuộc hoàn toàn vào vải ngoại quốc. Đối tượng hưởng lợi tử các FTA là các doanh nghiệp FDI vì họ có nguồn lực lớn, đầu tư đồng bộ hoàn thiện chuỗi sợi - dệt - may. Các quốc gia công nghiệp tiên tiến đều bắt đầu bằng ngành dệt may, sau đó tìm cách đi lên nấc cao hơn trong chuỗi giá trị. Còn Việt Nam đã "lãng phí thời gian vàng", ba thập niên vừa qua chỉ làm tốt công việc gia công, không đầu tư vào nghiên cứu phát triển, sản xuất vải. Chính sách đã không nhìn xa...*

***

Đó chỉ là điểm xuyết về một lĩnh vực và một giai đoạn. Còn tương lai thì sao? Chắc là không sáng sủa gì hơn. Cả hệ thống công quyền đang như lên đồng với công nghệ cao, công nghệ sinh thái.

Sau khi dẫn lại một bài viết có tính chất tổng thuật về "*35 năm mở cửa, tiếp nhận FDI*" của VnExpress, ông Huỳnh Bảo Tuấn tâm tình trên mạng xã hội: *Các quốc gia trên trái đất này thực hiện chiến lược FDI theo ba bước, ba giai đoạn, ba mươi năm: 10 năm đầu gia công, học*

hỏi quy trình để cải tiến quy trình. 10 năm sau sản xuất linh kiện, học hỏi chế biến, chế tạo sản phẩm và cải tiến sản phẩm. 10 năm cuối tham gia phát triển sản phẩm mới, học hỏi quá trình nghiên cứu phát triển, quá trình thiết kế và đổi mới sản phẩm. Nhật, Hàn, Ấn, Thái, Trung, Đài... đều đã thành công rực rỡ khi thực hiện đúng ba giai đoạn FDI để trở thành những quốc gia tạo ra được sản phẩm, dịch vụ của chính mình và thay thế được sản phẩm dịch vụ của FDI.

Nhật, Hàn, Đài có sự hậu thuẫn của Mỹ thì khỏi phải bàn. Trung Quốc cũng khỏi phải bàn về năng lực khoa học công nghệ, công nghiệp đã ngang tầm Nhật, Hàn từ lâu. Riêng Thái và Ấn là hai quốc gia đã tạo nên nền công nghiệp mà giờ đây hàng hóa tràn ngập Việt Nam, thay thế hoàn toàn nền sản xuất Việt. Riêng ngành dược thì Ấn độ chiếm hơn 50% thị phần ở Việt Nam. Tất cả các quốc gia láng giềng đều thắng lợi với FDI, duy nhất Việt Nam trắng tay sau 35 năm. Đến giờ này FDI ở Việt Nam chỉ dựa trên lợi thế: đất và thuế, và trí tuệ Việt bị trả lương rẻ mạt. Cùng năng lực nhưng kỹ sư Việt, chuyên gia Việt, luôn bị trả lương thấp hơn từ 20% đến 30% so với người Singgapore, Thái, thậm chí Indonesia, Malaysia, chứ đừng kể tới Mỹ, Châu Âu, hay Nhật.

Đất nước có tự hào, tự cường, có sánh vai với cường quốc hay không? Dạ không! Bước chân vào các tập đoàn đa quốc gia ngay tại Việt Nam thôi, chả cần đi đâu cả để xem sự kỳ thị phân biệt đối xử và lương, chế độ phúc lợi, như thế nào. Bao nhiêu người Việt được tham gia vào tầm chiến lược của tập đoàn đa quốc gia. Năng lực trí tuệ của người Việt không hề thua kém thế giới, chỉ có nền quản trị, thể chế quốc gia quá thậm tệ mà năm mươi năm không thay đổi được bao nhiêu cả, nó kìm nén trí tuệ, sức lực của cả dân tộc, chứ chả phải do thế lực thù địch nào đì hết. Tại sao 35 năm FDI trắng tay, chắc chắn không liên quan đến người dân Việt Nam, cũng không liên quan đến thể chế chính trị, nó chỉ liên quan đến lòng tham và sự phụng sự cho quốc gia của những nhà hoạch định chính sách, xây dựng thể chế **(3)**.

***

Hai thập niên vừa qua, sau khi liên tục nghe các viên chức hữu trách lãnh đạo hệ thống chính trị, hệ thống công quyền lải nhải về "*tầm nhìn*" và được giới thiệu những kế hoạch, quy hoạch với "*tầm nhìn*" cho vài ba thập niên sắp đến, người Việt đã được thấy những gì và từ thực trạng như đã biết, ai tin là sẽ "*được thấy*" hoặc "bị buộc phải thấy"

những thứ ngoài ý muốn. Những cá nhân vạch ra "*tầm nhìn*" đã nhìn vào đâu và nhìn cho ai?

Chú thích

(1) https://vnexpress.net/doanh-nghiep-noi-that-the-tren-san-nha-4677729.html
(2) https://vnexpress.net/vi-the-fdi-tai-viet-nam-sau-35-nam-mo-cua-4675954.html
(3) https://www.facebook.com/tuan.huynh.5832343/posts/pfbid0VnRf9TTUiHdgvPGjv25rfKLKHsyTgKoMrjRHTFEnErnj2PED6ow7rCoWPbo3BQypl